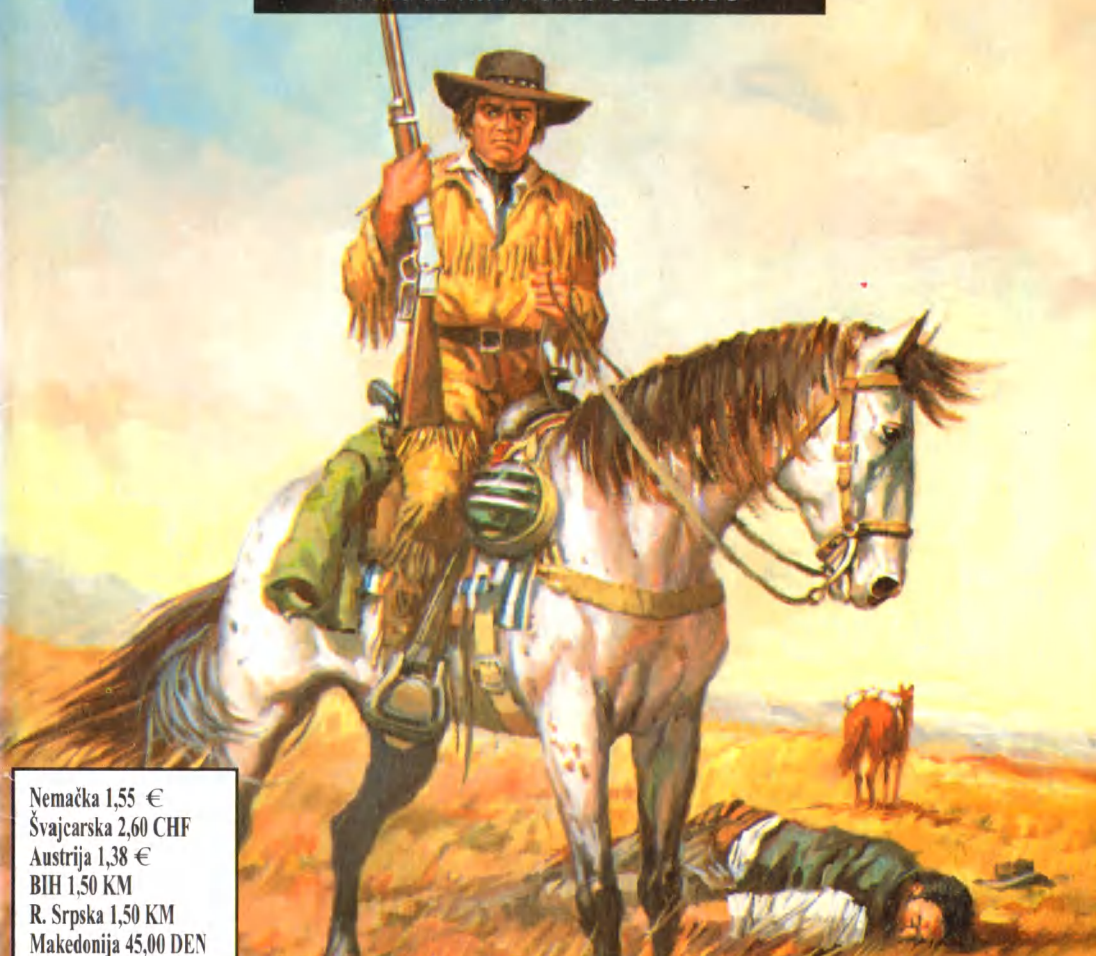

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 331 • CENA 41,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,55 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,67 €
Slovenija 250 SIT
5. januar 2002.

USAMLJENI OSVETNIK

★ **DOK HOLIDEJ** ★

331

Frenk Larami

USAMLJENI OSVETNIK

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holiđej

Broj 331

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

BLADE

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 28. XII 2001.

Tržište: 5. I 2002.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO DNEVNIK-ŠTAMPARIJA, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – BLADE

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Visok, skladno građen, snažan muškarac pojavio se iz šumarka u podnožju niskih brežuljaka. Odelo mu je bilo pocepano i na njemu su se videle mrlje krvi. U ruci je nosio vinčesterku teškog kalibra s osmougaonom cevi, a u futrolama na opasaču počivali su koltovi s drškama od slonovače.

Dok Holidej.

Krenuo je u tvrđavu Samner da bi se snabdeo municijom za svoju pušku, ali i da bi se raspitao o nekim ljudima za kojima je tragao. Ljudima koje je nameravao da kazni pre nego što se vrati u Bravo Sieras.

Posada tvrđave brojala je jedva dvadesetak ljudi i na drvenoj kuli iznad kapije nije bilo straže. Prošlo je već dosta godina od poslednjeg sukoba s Indijancima i nije bilo razloga za uobičajenu vojničku opreznost, tako da niko nije ni primetio zapadnjaka koji se približavao tvrđavi i trgovačkoj postaji s puškom u ruci. Samo se nekoliko žena, koje su radile u povrtnjaku, uplašeno trglo i ustuknulo pred pogledom njegovih bistrih sivoplavih očiju na preplanulom licu, zaraslom u višednevnu bradu. Prošao je pored nekoliko dremljivih vojnika, koji su sedeli na verandi ispred jedinog saluna pokazujući malo zanimanja za pridošlicu, i ušao u trgovinu. Ušavši, zakoračio je u stranu i zastao - tamo u polusenci, dajući svojim očima

dovoljno vremena da se priviknu na tamu. Onda je prošao pored dvanaestak kupaca, zaokupljenih cenjkanjem i pritužbama na kvalitet robe, pa ušao u bar pridodat trgovini. Tamo je zatekao starog, malo pogrbljenog čoveka ćelavog temena i nagorele lule u zubima. Bio je zauzet slaganjem čaša na police i očitó nije čuo dolazak gosta. Tek kada je Dok stao i prislonio pušku o šank, krčmar začu udar metala o drvo i okrenu se.

– Vi točíte piće? – upita Dok.

Pri svetlosti uljane svetiljke stari barmen video je njegove oči i mršavo lice. Odmah je shvatio kako je pred njim čovek s kojim nema šale. Pročistio je grlo i žmireći pogledao pridošlicu.

– Da, točím, vidíte i sami – rekao je. – Ima tu pića dobrih, boljih i najboljih koja se mogu dobiti u ovom kraju. – Pokazao je na policu s bocama. – Ja sam Zebedijah Keš, a ovo je moja krčma i magacin. – Onda pruži ruku.

Dok se napravi da ne vidi pruženu ruku i kratko se predstavi: – Džon Holidej.

– Holidej? – promrsi Keš. – Čini mi se da sam već čuo to ime. Aha, znam... – klimnuo je glavom. – Pričali su o vama i onoj...

– Ne valja slušati sve i svašta – Dok ga preteći pogleda. – Ali to ipak znači da sam došao na pravo mesto.

– Je li? Šta mogu da učinim za vas? Želite li nešto da popijete?

– Da, brendi. A želim i jedno obaveštenje. Jeste li ovih dana imali dosta gostiju?

– Ovih dana? – Krčmar začuđeno pogleda Doka. – Jesam. Ovo je doba godine kada lovci donose krzna. Bilo je dosta sveta.

– Je li dolazila neka grupa... njih petorica? Možda nisu svraćali kod vas, ali bili su zajedno.

Krčmar, koji je ujedno bio i trgovac, zurio je i dalje zbunjeno u zapadnjaka. – Peticorica, kažete? Čekajte da razmislim... Ljudi su dolazili i sami, a i u društvu. Ah, da... – trgovčeve oči su zadovoljno sinule. – Bila je jedna grupa, ali oni nisu više ovde. Prošlo je više od nedelju dana kako su otišli.

– Svejedno, naći ću ih – procedi Dok.

Zebebijah Keš ga ponovo pogleda i zaključio da će ih taj njegov gost sigurno naći. U Holidejevom glasu postojalo je nešto što je trgovcu pouzdano govorilo da će tako biti.

– Interesuju me njihova imena – Holidejev glas zvučao je napeto.

Trgovac slegnu ramenima. – Ne sećam se imena... Nisu ih pominjali. Samo su svratili, popili nešto i otišli.

– Možete li mi ih opisati? Kako su izgledali?

Stari trgovac nervozno proguta pljuvačku: – Znaite, svega mi, ne mogu se setiti... čekajte! – dodao je kada je zapadnjak kao slučajno podigao cev puške. – Pustite me da malo razmislim... Njihov vođa bio je opasnog izgleda, tako negde oko pedeset godina star. Vaše visine, ali kosa mu je dosta oseđela, a rastreseni brkovi kao da su mu

bili potkresani. A kosa mu je bila kratka.

– Kao što se nosi u vojsci?

– Možda. Mislim da ga je jedan od njegovih drugova oslovio sa „Net“. On se jedini izdvajao. Drugi kojeg se sećam bio je neki meksički tip, a ostali... znate već, svakodnevni tipovi... – Odjednom kao da mu je još nešto palo na pamet: – Hej, kad malo bolje razmislim, zaista kao da su mi ličili na vojnike. Jeste... ukrućen hod i kao da su navikli na uniformu... Eto, to je sve čega se sećam.

Zapadnjak ga je i dalje netremice gledao i pod njegovim pogledom stari Keš se počeo nelagodno vrpeljiti. Očekivao je ljutite pogrde, ali umesto toga Holidej iz džepa izvadi nekoliko novčanica i bez reči mu ih pruži. Na njegov upitan pogled ipak reče:

– Prodajte mi nešto robe iz vašeg magacina. To su hrana, konzerve, municija za pušku i revolver i slično. Trebaće mi uz to i konj i sedlo...

Trgovac je u glavi brzo izračunao da ako bude mudar i vešt još će iz susreta s ovim čovekom izvući i profit. – Samo izaberite – rekao je poslovno.

Zapadnjak priđe rafovima i iz gomile robe izabra nekoliko kutija metaka, onda izdvoji desetak konzervi od pola kilograma, nešto sušenog mesa i dvopeka. Zatim je prišao gomili opreme i izdvojio na stranu čebe, sedlo i uzde. Na kraju je prišao rafovima s odećom i posle kratkog razmišljanja zaključio da će mu za putovanje po preriji i brdima najviše odgovarati par flanelskih košulja, jake „leviske“ i jakna postavljena tankim krznom. Odabrao je šešir s umereno širokim obodom i ogrtač za kišu.

– Pa, mister Holideje, mislim da je to otprilike sve što biste mogli dobiti. Ostaje još da izaberete konja. Imam ih tri pozadi u štali – Keš je ispitivački pogledao kupca koji je sve vreme ćutao. – Mora biti da vam se jako žuri da pohvatate te ljude.

Zapadnjak ne odgovori, ali se odgovor mogao pročitati na njegovom licu. Za njega je ovaj lov bio izvanredno važan. I što je najglavnije, tek je počeo.

*

Kada je ušao u kancelariju kapetana Malvina, ovaj se namrštio i s omalovažavanjem pogledao pridošlicu koji se veoma razlikovao od onog elegantnog džentlmena dostojanstvenog držanja, kojega je pre skoro tri sedmice upoznao.

– Došao sam da prijavim smrt Ketlin Porter – reče Holidej glasom koji je zvučao kao udaljeni odjek.

Oficir s izrazom dosade pokaza zapadnjaku stolicu pored pisaćeg stola. Budući da u tvrđavi i bližoj okolini nije postojao šerif, komandant garnizona obavljao je i tu dužnost, mada mu se to nije dopadalo. – Ah, one žene – iskrivio je potcenjivački usne.

Holidej je seo, iako je gnev proključao u njemu. „Ona žena“ Ketlin Porter, najbolja zabavljačica u kazuinu u Ostinu... sećao je se iz doba kada je blistala mladošću i kada je njen zvonki smeh razgaljivao srca. A onda se zaljubila u jednog nitkova, lupeža i prevaraanta, koji joj je potrošio ušteđevinu i posle šest meseci otperjao s drugom ženom, ostavivši je u jednom stočarskom gradu severnog Teksasa. Posle

toga počela je padati sve niže. Poslednje što je o njoj doznao bilo je da poslužuje u jednoj sumnjivoj usputnoj krčmi kod Amarila. Tu joj se izgubio trag i da nije imao dobro pamćenje Dok bi u šokantno našminkanoj ženi, koju su zbog krajnjeg nemorala i izazivanja nereda prognali iz tvrđave Samner, teško prepoznao nekadašnju zvezdu Ostina. Stigao je u tvrđavu jednog popodneva i ugledao je u društvu nekih pijanih protuva. Kada je ujutru hteo da je potraži, saznao je da je prognana i da je tog jutra otišla s nekim putujućim prodavcem krivotvorenog viskija.

– Kako se to dogodilo? – upitao ga je kapetan ravnodušno. – Znate, moram napisati neki izveštaj.

Holidej se zamišljeno zagleda u jednu tačku. Da mu ispriča kako ju je našao? Pošao je za trgovcem i stigao ga u pretriji, desetak milja od grada. Ketlin više nije bila s njim. Trgovac se pravdao da ga je uz put napustila, ali je Dok znao da trgovac laže. Vratio se, našao je mesto gde je Ketlin pešice pošla stranputicom i posle milju-dve našao je u jednoj zabačenoj, zapuštenoj brvnari, očajnu i na ivici samoubistva. Ostao je s njom dve sedmice da bi je otrgao od smrti. Posle tih četrnaest dana razgovora i života u prirodi, Ketlin je bila skoro preporođena i Dok je računao da je u svojim nastojanjima uspeo. Nažalost, njegov trud bio je uzaludan.

– Našao sam je mrtvu pred brvnarom – rekao je kapetan. – Bila je probodena kopljem i skalpirana.

– Indijanci? Da, to je mogla učiniti banda Malog Psa. Ipak, nije uobičajeno za njih da ubijaju žene. Radije ih odvođe u ropstvo i zadovoljavaju se na njima.

– I ja sam u prvom trenutku pomislio da su oni... zbog skalpiranja i zbog koplja sa oznakama Komanča. – Dok je začutao kao da ga je glas izdao, a onda je nastavio uzdržano, kao da želi da prikrije svoja osećanja. – Pošao sam za njima i stigao sam ih.

Kapetan Malvin ga pogleda s nevericom: – Stigli ste ih? – Usne mu se razvukoše u osmeh, kao da je čuo dobru šalu. – Neverovatno! I šta je bilo?

– Poslao sam ih na onaj svet.

Malvin poskoči na stolici. – Slušajte, mister, nemojte mi pričati bajke! U okolini se kriju razni desperadosi, ali otpadnik Mali Pas je najopasniji zlikovac koji je ikada hodao pod kapom nebeskom. A ni ostali koji su s njim nisu manje opasni. I vi kažete da ste ih sve pobili?

– Da. Malog Psa, Riđeg Vuka, Surog Orla, Ludog Medveda... sve sem Crnog Gavrana, koji je već bio teško ranjen nožem u tuči zbog jedne skvo i bio je na umoru.

Kapetan Malvin je sada gledao zapadnjaka s neskrivenim uvažavanjem. Isprsi se i pomerio sablju koja mu je stajala na stolu. – Dodavola, Holideje, nisam verovao da ću tako nešto čuti! Da se vi to ne šalite?

– Zar vam ličim na takvog?

– Ne. Čuo sam dosta o vama i znam da niste hvalisavac. Ali...

– Tako je bilo – potvrdi Dok mirno. – Uostalom, možete i da proverite ako ih lešinari nisu dosad razneli. Njihov logor je u uvali ispod jedne šiljate stene, nalik na glavu kojota, tridesetak milja istočno odavde.

– Kada se to desilo?

– Pre dva dana.

– Onda više ništa nećemo naći... I nećemo moći da vam isplatimo nagradu za njihove glave. Jeste li znali da su učenjeni? Trebalo je da donesete njihove skalpove i još neki siguran dokaz...

Dok ga preseče pogledom: – Skalpove? Šta mislite, kakav sam ja to čovek? Uostalom, ko je uopšte pominjao nagradu?

Malvin ga je zamišljeno pogledao:

– Zebedijah Keš-kaže da ste se interesovali za petoricu nekih belaca. Zbog čega?

Ni mišić na zapadnjakovom licu nije se pomerio.

– Ovde se glasine brzo šire... Kao što sam vam već rekao, kada sam našao logor Malog Psa, Crni Gavrani su već bio na samrti. Pre nego što je otišao u večna lovišta, razgovarao sam s njim... Po onome što mi je rekao izgleda da Ketlin Porter ipak nije ubila banda Malog Psa.

Malvin se uspravi u stolici kao da ima motku u leđima.

– To je učinila banda belih zlikovaca – nastavi Holidej. – Njih petorica. Posle razgovora s Crnim Gavrantom vratio sam se do brvnare i pažljivo razgledao teren. Tragovi su zaista bili tu. Jasno vidljivi i čitki. Kada sam ih prvi put razgledao, nisam to zapazio jer sam bio... – oklevao je pa ipak rekao: – ...uzrujan.

– Znači li to da ste sedmoricu Indijanaca ubili ni zbog čega?

– To nikako – odvratila zapadnjak. – Svi su oni bili učenjeni za mnogobrojna nedela, to znate i sami. Ranije ili kasnije snašla bi ih ista sudbina, ali bolje je što se desilo sada, jer su tako sigurno sačuvani mnogi nedužni životi.

Malvin je i dalje ćutao i zurio u Doka.

– Da, prvi put sam bio zbunjen i mnogo šta nisam video – nastavi ovaj. – Razgledajući drugi put tragove našao sam jednu kopču s vojničke torbe i neispaljeni metak za vojnički kolt. Sem toga, njihovi konji imali su potkovice vojne izrade. Po tome sam zaključio da su izvršiozi zločina vojnici. Posumnjao sam na ljude iz vašeg garnizona, ali sam po tragovima zaključio da je petorka došla s druge strane planine. Verovatno su bivši vojnici ili ljudi koji su imali veze s konjicom. Oni su silovali i ubili Ketlin, a zatim je skalpirali i ostavili koplje kako bi zavarali trag.

Malvin uzdahnu i zadobova prstima po rubu pisačeg stola.

– Do vraga, po jednoj kopči i metku ne možete znati ko je zločinac. Sigurno je da moji ljudi nisu to učinili, jer se tih dana nisu micali iz tvrđave. I šta sada da napišem u izveštaju?

– Tvrdim da se sve zbilo tako kako sam vam rekao – ponovi Holidej učtivo.

Kapetan ga je izvesno vreme zamišljeno gledao u oči, a onda odjednom ustao i pružio mu ruku. Dok se napravio da je prevideo ruku, jer mu se nije dopalo to što se kapetan potcenjivački odnosio prema Ketlin Porter, što je značilo da nema razumevanja za tuđu nevolju.

– U pravu ste – primeti kapetan ne uzimajući za zlo zapadnjakovo odbijanje da se rukuje. – Ako posle trideset godina vojne službe nisam u stanju da procenim ljude i da odvojim istinu od neistine, onda treba da idem u penziju. Prihvaću vašu reč, Holideje, i tako ću napisati izveštaj... A sad još jedno: gde su sada ta petorica? Ako su ovde u

tvrđavi, moja bi dužnost bila da ih pohapsim i saslušam...

– Prema rečima Zebedijaha Keša oni su već davno otišli. Zato se i neću dugo zadržavati.

Malvin klimnu glavom u znak saglasnosti.

– Slažem se. Postupite kako smatrate da će biti najbolje.

Zapadnjak se pozdravi s njim i izađe.

II

Sledećeg jutra većina ljudi u tvrđavi i trgovačkoj postaji nisu prepoznali Doka Holideja, koji je sedeo pod nadstrešnicom trgovine mešovitim robom, koja je služila i kao neka vrsta restorana. Proveo je noć tu ispod nadstrešnice kako ne bi bio baš pod vedrim nebom i sada je čekao da mu mršavi trgovački pomoćnik donese doručak, koji je poručio. Razlog što je tako mali broj ljudi prepoznao zapadnjaka bio je u tome što je on sada sasvim drugačije izgledao od onog čoveka koji je prethodnog dana ušao u tvrđavu u pocepanom i umrljanom odelu. U međuvremenu se i podšišao i glatko obrijao. Lice mu je zbog toga izgledalo mršavije, a crte oštrije, ali to je samo pojačalo preteći izraz njegovog lica. Sve je na njemu bilo novo, sem koltova za opasačem. Pored njega, na klupi ležale su iznošene bisage, koje je kupio u pola cene u Kešovom magacinu, u kojima je, pored nekoliko kutija metaka, imao presvlaku, pribor za brijanje i druge sitnice, koje bi čoveku na putu mogle zatrebati. Bio je tu i široki, oštri bovi nož. Nije se dakle razlikovao od kauboja i prerijskih putnika koji su se stalno kre-

tali tim delom Teksasa. A to je i bio izgled koji je želeo da ima, jer nije ničim hteo da pobudi pažnju ili sumnju petorice zlikovaca, kojima je bio za petama.

Teška vinčesterka stajala je naslonjena na zid pored starog, ali još uvek dobrog sedla, za koje je bila prikačena i futrola za pušku. Čebe i ostale stvari bile su već privezane za zadnji deo sedla.

Zapadnjak je tako, potpuno spreman za put, sedeo i ispijao jutarnju kafu kada je zapazio siluete dvojice ljudi, koje su mu zaklonile sjaj ranog jutarnjeg sunca. Zadržao je lonče s kafom blizu usana, a onda ga spustio na sto, spustivši istovremeno desnu ruku na dršku kolta. Žmirnuo je da bi bolje osmotrio pridošlice i u jednom od njih prepoznao korpulentnog kapetana Malvina, ali mu je visok, plečat muškarac kraj kapetana bio nepoznat. Mogao je imati nešto preko četrdeset godina, oštar, skoro neumoljiv pogled i ne nešto puniji u pojasu. Imao je dugačke brkove, a proređena kosa bakarno se presijavala u odsjaju sunca koje je on zaklanjao. Zapadnjak opazi kako ovaj nosi dva kolta u futrolama na ukrštenim opasačima, koji su bili puni rezervne municije. Po drškama je zaključio da se radi o konjičkim koltovima velikog kalibra, koji su težili bar po dva kilograma.

– Holideje – oslovi ga Malvin bez ikakvog uvoda – upoznajte se s federalnim šerifom Denom Enderbijem.

Ni zapadnjak ni šerif nisu pokazali želju da jedan drugome pruže ruku. Gledali su se kao dva vuka, koji su se sreli na nepoznatoj teritoriji.

– Šerif Enderbi se interesuje za iste ljude kao i vi – nastavi kapetan Malvin.

– Voleo bi da porazgovara s vama, jer misli da bi to bilo korisno.

Holidej se bolje namesti na klupi i pokaza na mesto pored sebe. Enderbi klimnu glavom i spusti se na klupu malo dalje od zapadnjaka. Kapetan ih pogleda i diže obrve.

– Mogao bih vam ustupiti moju kancelariju za razgovor, ako želite – ponudio je.

– Ovde nam je sasvim dobro. Hvala, kapetane – odgovori Enderbi dubokim, zvučnim glasom. – Potražiću vas kasnije.

Malvin nije bio navikao da ga neko tako, po kratkom postupku, odstrani iz društva, ali je progutao svoju srdžbu, okrenuo se na petama i čvrstim korakom se udaljio preko vežbališta, izdirući se na narednika, koji je u tom trenutku postrojavao vojnike za jutarnju prozivku. Holidej odseče komad juneće šnicle i stavivši ga u usta pogleda Enderbija, što je trebalo da bude poziv policajcu da i on poruči nešto slično. Šerif, međutim, odmahnu glavom i, zavalivši se na naslon klupe, počeo zavijati cigaretu. Holidej nastavi da žvače ukusan i sočan zalogaj.

– Kapetan mi je ispričao vašu priču – počeo šerif. – Po tome bi se reklo da ste vi opasan vuk, Holideje. Čuo sam već dosta o vama, ali ovaj podvig je neverovatan.

Zapadnjak ništa ne odgovori i nastavi da jede.

Enderbi zapali cigaretu.

– Ono što vi ne znate je da su petorica zločinaca, koje tražite, vojni dezertteri – dodao je.

Holidej prestade da žvaće i pogleda šerifa. Taj podatak slagao se s dokazima koje je i sam našao.

– Da – reče Enderbi. – Pobjegli su iz tvrđave Trinita pre mesec dana. Sa sobom su poneli i platu namenjenu tamošnjem garnizonu.

Zapadnjak je i dalje netremice gledao šerifa, nastavivši da jede odrezak. Enderbi nastavi:

– U tvrđavi Trinita garnizon je prilično brojna, a plata im već dugo nije isplaćivana. Begunci su tako odneli blizu deset hiljada dolara.

Holidej podiže začuđeno obrve.

– Ubili su trojicu i ranili dvojicu – dodao je Enderbi. – Izgubili smo im trag u Bravosu... Tačnije rečeno, potera im je izgubila trag. Svi ljudi su se vratili. Ali armija se ne predaje lako. Pozvali su federalnu policiju i nas petorica dobili smo nalog da ih gonimo.

Dok odmahnu glavom: – Neće im biti lako da se izvuku.

– Slažem se – prihvati Enderbi. – Ja sam ih pratio preko Sijere i otuda, preko brežuljaka, sve do ove tvrđave... Naišao sam na brvnaru i jedan svež grob. Tada nisam znao da je to delo Kola i njegove družine, ali kada sam noćas dojahao kapetan Malvin mi je preneo svoj razgovor s vama.

– I šta vi želite od mene? – upita Dok.

– Smatram da bismo jedan drugom mogli biti od koristi. Znam da ste pre mnogo godina živeli kod Apača i da ste isto tako dobar tragač kao i oni. Takav čovek bi bio potreban za praćenje Kolvog traga, jer Kol zna dosta trikova za zametanje tragova... Šta mislite o tome da se nas dvojica udružimo?

Zapadnjak obrisa oštricu bovi noža i vratio ga u kaniju, prikačenu za bisage. – A zašto ne pozovete i ostalu četvoricu šerifa? – upita. – Sada imate pouzdan trag u rukama.

Enderbi duboko uvuče dim cigarete.

– To je moja stvar – reče.

Holidej klimnu glavom:

– Za dezerterima je raspisana nagrada, je li tako?

Šerif se trže, pa slegnu ramenima.

– Tačno. A nagrada bi ispala mala ako bi se delila na pet delova. Mnogo je veća ako se podeli na dva. Recimo, između mene i vas.

Zapadnjak odmahnu glavom:

– Nisam zainteresovan za novac od ucene. Želim samo da te ubice dočepam u svoje šake... Rekoste, Kol... tako se zove vođa bande?

Enderbi je malo oklevao pre nego što je potvrdio:

– Jeste, Natan Kol, kaplar, koji je mnogo puta bio lišen čina zbog raznih izgređa i samovolja. Proveo je u vojsci oko dvadeset godina. Opasan tip. Voli da se tuče i hoće da potegne oružje... i da ubije. Bio je jedan od onih koji bi posle bitke obično tumarali po bojištu i dokrajčivali ranjene Indijance. I nije to uvek radio brzo i milosrdno.

Holidej steže usne, jer je sada slušao detalje o zločincu koji je zlostavljao i ubio nesrećnu Ketlin. Ruke mu se spontano stegoše u pesnice.

– Ves Kristi je takođe zločudan tip – nastavio je šerif – i Kolov najbolji drug. Kažu da on diše kroz nos samo zato jer nema vremena da grlić boce skine s usana. Opasan kućkin sin, bio pijan ili trezan. Volt Romero je mešanac. Vrlo je spretna s nožem. Biće da je on taj

koji je skalpirao onu ženu... A Slim Dugan i Raf Sentel su još dvojica nevaljalaca, kojima je bilo dosta armijske discipline. Uvek su bili spremni za tuču i svako drugo lupeštvo. Ali njihova je slabost u tome što vole kocku i, dabome, nikad nemaju dovoljno novca za kosku. Ako su još uvek s Kolom, ta dvojica će mu verovatno najpre zadati glavobolje. Jer hteće da se zaustave u prvom gradu u kojem naiđu na kartaški sto, a Kol neće hteti da se zaustavi sve dok ne pređe državnu granicu... Verovatno će doći do razmirica i potezanja oružja, a Kol je pravi ekspert u baratanju revolverom.

Enderbi se neko vreme kolebao, a onda zavukao ruku u džep na košulji i otuda izvukao presavijeni komad papira. Razvio ga je, pogledao i pružio zapadnjaku.

Holidej se zagleda u pet tušem nacrtnih lica i u imena napisana ispod njih. Gledao ih je dugo i s puno pažnje, trudeći se da što bolje zapamti svaku pojedinost. Morao je, kako bi svakog od tih nitkova prepoznao čim ga ugleda. Posle nekoliko minuta vratio je papir šerifu u klimnuo glavom u znak zahvalnosti.

– Mnogo ste me zadužili, šerife – reče.

– Onda, šta kažete, Holideje? Da se udružimo?

Zapadnjak se namršti. Zagledao se u prazan tanjir pred sobom i, ustavši, otesao mrvice hleba s pantalona. Šerif je takođe ustao, nestrpljiv da čuje Holidejev odgovor.

– Mislim da od toga nema ništa – izusti Dok konačno i okrenu se da uzme pušku, naslonjenu na zid iza njega. –

Naučio sam da putujem sam i da radim sam.

Enderbi ga zgrabi za levu mišicu i spreči ga da dohvati sedlo s tla. Grubim, snažnim pokretom okrenuo ga je prema sebi i besno prasnuo:

– Hej, čekajte malo, mister kockaru! Ja sam vam rekao sve što znam. Hoću nešto zauzvrat. To je korektno.

Holidej mu se netremice zagleda u oči:

– Vi nosite značku čuvara zakona, a postoje i pravila koja idu uz nju, šerife. Ta pravila vas obavezuju isto tako kao što obavezuju i mene.

– Dodavola, Holideje, potreban mi je čovek kao što ste vi da bih mogao da pratim dalje trag tih dezertara. Trag je star već punu sedmicu. Čuo sam mnogo o vama i vi ste kao tragač već postali legenda. Ljudi pričaju da ste u stanju da nađete trag na goloj steni, kao da ste pravi Apač. A osim toga, begunci sigurno neće poći mirno u zatvor. Biće mi potreban čovek koji će me podupreti i to majstor na oružju kao što ste vi.

Zapadnjak zavrte glavom.

– Ako ih nađete mrtve negde na putu kojim sam ja prošao, možete slobodno izjaviti da ste ih vi likvidirali i možete uzeti nagradu. Ja vam to neću braniti. Ali ja uvek radim sam, šerife, i tako ću učiniti i ovaj put.

Enderbi promrmlja psovku. – Vi ste vraški trdoglav, skoro nerazuman čovek – reče. – To što kažete nije mi dovoljno. Ako bih hteo, mogao bih vam grdno otežati život, Holideje!

Zapadnjak se trže, ali ne reče ništa.

– Mogao bih, na primer – nastavi šerif – sprečiti da s konjem izidete oda-

vde, ma koliko se vi tome protivili. Mogao bih vas, na primer, zadržati u tvrđavi dok ne sprovedem istragu o smrti onih odmetničkih Komanča. Ako bih hteo da budem stvarno zao, mogao bih vaš obračun s njima nazvati hladnokrvnim ubistvom.

Holidej je sada s neprikrivenim gađenjem pogledao Enderbija, a onda je podigao s tla sedlo u nameri da silom prođe pored razljućenog šerifa. Enderbi ga snežno gurnu u rame i tresnu o zid iza njega. Preteći prstom ispred zapadnjakovog nosa, povikao je, nesvestan hladnog, pretećeg pogleda kojim ga je Holidej presekao:

– Upozoravam vas, Holideje! Ili ćete jahati sa mnom, ili uopšte nećete izaći iz ove tvrđave!

– Ne, Enderbi, neću s vama.

– Hoćete, đavo da vas nosi! Nije u pitanju samo nagrada zbog koje sam pošao. Ako uhvatim te dezertere, otvaraju mi se mogućnosti da stvorim karijeru, kakvoj inače nikada ne bih mogao da se nadam. A ja pretendujem da uzletim visoko, Holideje. Imam ambiciju da potanem guverner... – Začutao je, nastavivši ubrzano da diše, ulažući vidan napor da se savlada. – Sto mu gromova, čoveče, postaraću se da vas neko dobro sredi. Šta vi imate protiv mene kad toliko želite da me zakočite?

– Nemam ništa. Samo želim da ono što činim, radim onako kako meni odgovara.

Dok ponovo pokuša da prođe i ljuti ti Enderbi ga opet snažno gurnu nazad tako da je Holidej skoro izgubio dah. Odbacivši sedlo iz ruke, on zamahnu teškom vinčesterkom i udari njome Ende-

rbija po slepoočnici. Udarac je skoro podigao šerifa s tla i odbacio ga na zid. On posrnu nekoliko koraka, a onda se sruši na zemlju kao prazna vreća.

Holidej preskoči preko njegovih opruženih nogu, pogleda ga kratko i ustanovivši da je bezopasan, ponovo dohvati sedlo. Kada je hteo da pođe, još jednom pogleda oborenog policajca, a onda podiže glavu i opazi kapetana Malvina koji je stajao na vratima poštanske stanice.

– Ako ga niste ubili, gledaću na drugu stranu dok ne odete iz tvrđave – reče kapetan. – Ali ako je mrtav...

– Nije mrtav.

Malvin klimnu glavom. – Opasan kučkin sin – rekao je gledajući šerifa opruženog na zemlji. – Pravi besni kučkin sin... Ako vas bude negde uhvatio, Holideje, znajte da će vam prosvirati kuršum kroz glavu.

Zapadnjak klimnu glavom:

– U tom slučaju biće bolje da što pre odjašem. Hvala vam, kapetane.

Pozdravio je oficira kratkim dizanjem puške uvis i uputio se preko vežbališta ka štali.

*

Logor odbeglih dezertera nalazio se u planinskom predelu poznatom kao Božićna brda. Bili su to oštri, izlomljeni, zupčasti kameni vrhovi, koji su se protezali duž cele pustare, izranjajući iz peščane ravnice. Bili su mestimično obrasli crvenim, mrkim i zelenim kaktusovim lišćem, ponegde prošarani retkim pojasevima kržljavog drveća. Logor se nalazio u sredini jednog malog šumarka, a stražu je čuvao mešanac

Volt Romero. Sedeo je skrštenih nogu na vrhu jedne stene i u naručju, kao nešto vrlo dragoceno držao pušku s dugačkom cevi, čiji su bakrenim ukrasima okovani drveni delovi bili omotani kožom. Dole ispod njega ostala četvorica bili su okupljeni oko logorske vatre i Kol se opet prepirao sa Slimom Dugenom o većito ponavljanoj spornoj temi: podeli plena.

Mada se nalazio na rastojanju od kojeg se normalan glas jedva mogao čuti, Romero je, zahvaljujući napregnutoj pažnji i izoštrenom sluhu, mogao ponoviti skoro svaku reč, sve što se dole govorilo. Od samog početka, kada su sišli iz masiva Bravos, Dugen je stalno insistirao da plen treba podeliti. To je trajalo već čitavu sedmicu. Slim je želeo da napusti bandu i odjezdi u svoju zavičajnu državu Virdžiniju, ali je Kol, budući da je kao vođa bio čvrst i nepopustljiv, nameravao da se do kraja drži na početku skovanog plana. Pošto su ukrali novac i pobešli iz tvrđave Trinitati, namera im je bila da nastave bekstvo što brže i što dalje od eventualnih gonilaca, ali da sve vreme ostanu zajedno iz razloga bezbednosti te da tek posle prelaska granice Teksasa podele novac i razidu se kud koji. Kol je bio vrlo oprezan tip i računao je da bi, ako se suviše rano rastanu i ostanu bez njegovog nadzora, počeli brzo da olakogovog nadzora, počeli brzo da olakog troše svoj deo i, privukavši time pažnju, vrlo verovatno bi došli u sukob s vlašću i goniocima. A kad bi dospeli iza rešetaka, odrešili bi jezik i počeli svaljivati krivicu jedan na drugog. Zato je odlučio da ih drži zajedno sve dok on sam ne bude sasvim blizu svog skrovišta,

a da bi to postigao brižljivo je čuvao plen u svojim bisagama.

Prvo neslaganje je, kako je i predviđao, doživeo od Dugana, koga je svrbelo da oseti glatkoću karti i težinu kocki u svojim rukama. Zbog toga je on mogao postati vrlo opasan i Kol je smatrao da će ovaj put morati svima da pokaže kako je još uvek vođa i da će ono što on kaže morati do kraja da bude poštovano.

– Do vraga s dogovorom u Trinitiju – progundao je Dugen, prosuvši ostatak kafe u vatru. – Kružili smo po ovoj pustari i ukrštali se sa sopstvenim tragom više od nedelju dana, a još uvek nismo od tvrđave Samner udaljeni više od dva dana jahanja. Neka me vrag nosi ako to mogu da razumem i ako shvatam šta imaš u glavi.

– Tačno – složio se Kol. – Ali još uvek smo slobodni i niko nam nije za petama.

– Ali... čoveče, do sada smo mogli biti stotinama milja odavde! Mogli smo biti u nekom gradu, u udobnim hotelima i trošili ponešto od plena za koji smo toliko rizikovali! – Dugen pogleda ostale, koji izgleda nisu bili raspoloženi da se zamere Kolu zbog njegove revolveraške veštine i bezobzirnosti.

– Tako dakle? Ti bi to hteo?

– Naravno. Šta je logičnije od toga? Zaslužili smo da posle onog znojenja i danonoćnog marširanja po suncu i prašini dozvolimo sebi malo uživanja – pao je Dugen u vatru.

– E, vidiš, zato što ne možeš da shvatiš zašto se vrtimo u krug, bio bi brzo uhvaćen – reče Kol podsmešljivo. – Svako ko bi pošao za nama uputio bi se sigurno lažnim tragom koji smo ostavili u smeru onog jadnog stočars-

kog grada koji smo videli s vrha planine. A znaš zašto? Zato što bi rezonovao isto kao ti i što bi zaključio kako će banda tupavih glupaka otići u najbliži grad da tamo potroši novac. I tako bi, zahvaljujući gluposti, svi bili pohvatani. Ovako se to neće desiti. Dok potera budi išla i proveravala u tom gradu, mi ćemo biti daleko od ovog kraja i jahaćemo prema Crvenoj reci.

– Crvena reka tebi odgovara – progundā Dugen nezadovoljno. – Sigurno nameravaš da se tako negde ukopaš i pritajiš. Ali šta je s nama ostalima? Svi smo mi đavolski daleko od meta gde bismo želeli da odemo. Do vraga, Natane, ja ću morati da se vraćam nazad u Virdžiniju! Dosta smo se ovuda smucali, ostavljajući zbunjujuće otiske. Koliko sam mogao da zaključim, otresli smo se svih koji su nas gonili. Kažem ti da je vreme da podelimo pare i da se razidemo.

Osvrnuo se oko sebe u nadi da će ga Ves Kristi i Raf Sentel podržati, ali oni nisu izustili ni reč, očigledno želeći da ostanu izvan gužve koja se po njihovim predviđanjima brzo približavala.

Kol je pružio ruku i nezainteresovano ulio sebi još jedno lonče kafe. Srknuo je toplu tečnost i odmerio Dugena. – Držaćemo se plana, Slime – rekao je upadljivo tiho. – Ovim završavamo razgovor po tom pitanju jednom za svagda. Upamti da neće biti nikakve podela plena s ove strane Crvene reke.

Na to Dugen skoči na noge i vrhom čizme šutnu pepeo i žar Kolu u lice, a istovremeno poteže svoj revolver marke „remington“. Kristi i Sentel skočiše u stranu, tražeći zaklon, a Kol se prevrnu unazad preko glave i trenutak kas-

nije se našao na nogama a njegov kolt je bljuvao vatru. Jedan metak pogodio je Dugena visoko u grudi, blizu levog ramena i odbacio ga unazad. „Remington“ mu je ispaao iz šake. On ostade da leži na tlu, stenjući i pritiskajući zgrčenom desnom rukom ranu, nesposoban za dalji otpor.

Kol je bez žurbe vratio kolt u futrolu i otišao do svog sedla, odakle je uzeo skraćenu sačmaru, nabijenu patronama s teškim olovnm kuglama. Kristi i Sentel izmenjaše kratko iznenađene poglede, a gore, na vrhu stene, Romero je skočio na noge, kao da ga je opeklo usijano gvožđe. S puškom u ruci Kol se polako vratio do mesta gde se Dugen jaučući valjao po zemlji. Ne shvatajući odmah šta mu se sprema, on otvori oči i ugleda skraćenu sačmaru u Kolovim rukama. Lice, prekriveno prašinom i pepelom, postade mu bledosivo. Usne su mu se micale, ali umesto reči s njih su silazili samo nerazumljivi neartikulisani glasovi. Digao je okrvavlјenu desnu šaku prema Kolu, bezglasno moleći milost.

Ali Natan Kol nije bio milosrdan čovek. Proverio je da li je puška puna, zatvorio mehanizam koji je škljocnuo i ležerno uperio dvocevku ka Dugenu. Iz ranjenikovog grla najzad se ote piškv, prodoran krik, koji odmah zagluši grmlјavina dvocevke. Njegovo telo kao da je nekom džinovskom rukom bilo podignuto sa zemlje i skoro presečeno po sredini od udarca desetina krupnih tanadi, plamena i vazduha. Raskomadano, otkotrlјao se metar-dva pre nego što je tresnulo o jedno oboreno deblo i ostalo da leži kao zgrčena, krvava, bezoblična masa.

Kol izbaci prazne čaure iz cevi i napuni ih novim mecima. Zatim se vrati do sedla i tek onda pogleda pobledеле Kristija i Sentela.

– Na ovo treba gledati pojednostavljeno – rekao je. – Biće nas jedan manje u podeli plena. – Pošto ova dvojica i dalje nisu mogli da odvoje oči od krvavog Dugenovog tela, on uzdahnu i doda: – Hajdemo odavde.

Ves Kristi se okrenu prema njemu:

– Do vraga, zar ga nećemo sahraniti, Nete? Bar toliko mu dugujemo.

Kol počeo da sedla konja i, ne okrećući se, zateže kolan. – Ako želite da ostanete ovde i završite taj posao, ja nemam ništa protiv. Što se mene tiče, ja krećem čim osedlam konja.

Bacio je pogled prema vrhu stene i rukom pozvao Romera da side. Melez je shvatio njegov znak i počeo žurno da se spušta. Kristi pogleda Sentela, ali ovaj samo sleže ramenima, skrenuvši pogled u stranu, jer je shvatio da je bolje ne zamerati se Kolu. Uzeo je svoje sedlo s tla i uputio se ka konju.

Kristi se još trenutak dvoumio, ne skidajući pogled s Kola, koji je u međuvremenu uzjahao i poterao svog konja iz logora. Shvativši da nema drugog izlaza, promrmljao je nezadovoljno nešto sebi u bradu i požurio da i sam uzme sedlo, ne skrećući više pogled ka Dugenovom telu.

*

Šerif Den Enderbi je kroz stisnute zube sipao bujicu psovki dok je pokušavao da namesti šešir preko debelog zavoja, koji mu je oko glave obmotao

lekar u tvrđavi. Pritom je besno sevao očima na kapetana Malvina.

– Ipak smatram da ste ga mogli zadržati ako ste to nameravali, Malvine – promrmljao je.

Kapetan lagano odmahnu glavom:

– Držao je vinčesterku uperenu u mene, sa zapetim obaračem. Nije mi rekao je li puna ili nije, ali meni se nije sviđalo da rizikujem proveravajući to. Računao sam da ćete vi ionako poći u poteru za njim čim dođete k sebi... Zar nisam bio u pravu?

Enderbi ga preseče pogledom:

– U kom smeru je otišao?

– Preko pustare. Istim smerom kojim su otišli i lupeži.

– Je li bio opremljen za dugo putovanje?

– Pretpostavljam da jeste. Bisage su mu bile nabubrele od hrane, a sem toga poneo je i ležaj s ćebadima. Pušku, što već znate, i uz to koltove.

Enderbi nestrpljivo klimnu glavom. I sam je zapazio većinu tih detalja dok je razgovarao s Holidejem, ali je zbog bolova i vrtoglavice to trenutno zaboravio.

– Upotrebiću vaš telegraf pre nego što odem, kapetane – rekao je.

Malvin klimnu glavom, ali se po izrazu njegovog lica nije moglo zaključiti da li mu se to dopada ili ne. Enderbi ga je mrko pogledao.

– Neće Holidej daleko umaći od kazne za napad na federalnog šerifa – izjavio je. – Izdaću poternicu za njim i brzo će dolijati.

Malvin se počeo iza levog uva.

– Bogami, ta optužba teško da će moći opstati.

– Zašto? Udario me je.

– Taj čovek je očigledno bio u depresiji zbog onoga što je video, šerife. Žena, koju je smatrao prijatelji-com, bezdušno je napastvovana i ubijena. Razumljivo je što želi da sam izravna račune sa zlikovcima.

– Napao me je puškom – ostao je uporan Enderbi.

Kapetan ga pogleda pravo u oči.

– To sam video. Moja kancelarija je tačno preko puta mesta gde ste se raspravljali. Sve sam čuo. Video sam kako ste ga dvaput trgli za ruku i tresnuli o zid. Moglo bi se reći da je bio izazvan...

Oficir začuta u očekivanju da vidi kakav su utisak ostavile njegove reči i počeo se pitati da se nije suviše istrčao, jer je opazio smrknut i otrovan pogled koji mu je Enderbi uputio, a i preteći izraz šerifovog lica.

– Tako znači? – prevaleo je Enderbi konačno preko usana, koje su mu podrtavale od uzbuđenja. Streljao je Malvina pogledom i besno stiskao pesnice. – Ne znam zašto ste stali na Holidejevu stranu, kapetane, ali lako se može desiti da zbog toga zažalite.

– Nisam stao ni na čiju stranu. Samo želim da se prema svakom čoveku pošteno postupa. Učinio bih isto to i za svakog drugog čoveka. Jedan policajac bi tako nešto trebalo odmah da shvati, Enderbi.

– Ne učite me kako da vršim svoju dužnost!

– Kažem vam samo da treba biti častan i pošten – objasni Malvin i, okrenuvši se, pođe prema svojoj kancelariji. Šerifu, koji je krenuo za njim, zatvorio je vrata ispred nosa.

Ovaj incident nije pomogao da Enderbija prođe glavobolja i šerif je bio u najcrnjem mogućem raspoloženju kada je posle izvesnog vremena izjahao izvan ograde utvrđenja i poterao konja kroz preriju, prema pustari. Trebalo je da Holidej načini samo još jedan pogrešan korak i razljućeni šerif bi to iskoristio da ga spetlja. To obećanje Enderbi je više puta ponovio u sebi.

*

Neverovatno! Slim Dugen je još bio živ! Izgubio je svu krv koja mu je mogla isteći, a ipak je u njegovom telu još tinjala slaba iskra života. Zbog užasnih rana od sačmare spasa mu nije bilo, ali još je bio tu.

Nesrećnik nije imao predstavu koliko je dugo ležao u logoru na Božićnim brdima. Za njega vreme nije više imalo nikakvog značaja. Postojao je samo neizdržljiv bol i stravični košmar polusvesti, strahovita žeđ koja mu je pekla grlo i utrobu i iscrpljujuće osećanje kako iz njega, kap po kap, ističe život. Najzad je izgubio svest, uveren da u tom trenutku umire.

A onda, smrt kao da se ponovo odmakla od njega. Kad je ponovo otvorio oči, ugledao je sve oko sebe sasvim jasno. Trgao se grčevito i od tog pokreta celo njegovo izlomljeno telo prostrelio je oštar, jak bol. A iznad njega stajao je nagnut neki čovek oštarih crta lica i sivoplavih prodornih očiju, koje su preteći gledale. Dugen se nije mogao setiti da je ikada video takve opasne oči, sem možda kod Natana Kola. Ležao je, naslonjen na oboreno deblo, s desnom rukom zgrčenom preko izranavljene

tela, lica i odela umrljanog još svežom krvlju. Morao je da skupi svu snagu da ne sklopi oči kad je taj čovek kleknuo pored njega. A tada je u njegovoj ruci video pušku teškog kalibra i prepoznao je kao svoju i zadržao od straha. Naslućivao je odnekud da je taj čovek u nekoj vezi sa ženom koju su napastvovali pre nego što su je ubili... Glasno je zastenjao.

– Ti si Dugen – reče Holidej tiho. To nije bilo pitanje već konstatacija, jer mada je banditovo lice bilo zaraslo u bradu, zamrljano prašinom i krvlju i izobličeno od bola, Holidej ga je prepoznao po crtežu koji mu je Enderbi pokazao.

Umirući bandit je netremice zurio u zapadnjaka, pitajući se koliko će još morati da pati i koliko bolova podneti pre nego što umre. – Ja... umirem – prokrljao je. – Nemoj me...

Na Holidejevom licu nije bilo ni znaka sažaljenja.

– A zašto bih ti učinio nešto nažao? – upita. – Ima li razloga?

Dugen bezglasno zaplaka.

– Nemam nameru da ti poslednje trenutke života učinim još težim, Dugene... ukoliko to ne budem morao. Ali ako moram... ti i ne znaš šta sam sve u stanju da ti uradim...

Dugen je ćutao. Želeo je samo da što pre umre.

– Ne interesuje me ko ti je to i zašto učinio – nastavio je zapadnjak, sedajući kraj njega. – Želim samo da znam kuda su otišli i kada su otišli. I drugo: jeste li je vi ubili?

Dugen je dugo ćutao, ne dajući znaka da je živ, ne da bi zaštitio Kola i ostale, jer posle onoga što mu je učinjeno nije

za to imao razloga, već što je morao da se napregne kako bi kroz maglu bola dopro do sećanja o proteklim događajima. Pokušao je da digne desnu ruku i pokaže pravac u kome su njegovi saučesnici morali otići, ali je bio suviše slab. Tonuo je brzo u ponor smrti i Holidej je to znao, pitajući se hoće li od samrtnika išta saznati.

– Crvena... Crvena reka – izustio je najzad Dugen zadihano. – Idu... tamo... mi...

Holidej je verovao da je to istina. Ali doznao je samo deo onoga što je želeo. Još uvek nije bio stopostotno siguran da su ljudi koje goni učinili delo za koje ih je sumnjičio.

Raspinjan sumnjama, on se ispravi. Dugenove oči bile su sve više staklaste. Nekoliko trenutaka kasnije usne su mu se pomerile i samrtnik je pokušao nešto da kaže, ali je izustio samo nekoliko nerazumljivih slogova. Glava mu je mlitavo klonula u stranu, zatim se čuo ropac i unakaženo telo se skljkalo na zemlju.

Holidej ustade, obiđe logor i okolinu da bi pročitao tragove i našao put kojim su Kol i družina odjahali. Računao je da trag nije stariji od dva dana. Pre nego što je krenuo, razmotrio je činjenice koje je znao. Trag grupe bandita vrlo lako je našao nedaleko od tvrđave Samner i bez teškoća je izbrojao kopita pet konja. Pratio je taj trag skoro pola dana pre nego što je zaključio da je to gubljenje vremena. Nije mu se činilo logičnim da su banditi odjahali pravcem koji je trag pokazivao. U tom pravcu nalazio se, istina mali stočarski grad, ali po Dokovom mišljenju to nije bio grad koji bi mogao privući bandite.

U tvrđavi Samner oni su se snabdeli znatnim zalihama hrane i municije, a zabavu taj gradić nije nudio. Otuda je računao kako je lukavi banditski vođa nameravao da eventualne gonioce zavede jašući izvesno vreme tamo-amo po pustari i da će, kada bude mislio da je zametnuo trag, krenuti smerom kojim je stvarno nameravao da pođe. Taj smer je po zapadnjakovom mišljenju mogao biti samo pravac ka Božićnim brdima. Sa više od deset hiljada dolara u bisagama bilo je malo drugih mesta koja su mogli odabrati kao bezbedno skrovište. Dalje, iza brda, pružala se široka pustara, ali i veći gradovi, a odatle se nudilo mnogo pravaca kojima se moglo preći preko državne granice.

Holidej je pretpostavljao da će se banditi, kada podele plen, razići i krenuti svako na svoju stranu. Da je bio na Kolovom mestu, on bi bandu zadržao na okupu što je duže moguće. Tako je, iako nije znao Kolove namere, pogodio upravo ono što je vođa bandita i činio.

Tako se dogodilo da je, umesto da pođe lažnim tragom, zapadnjak krenuo u brda i tamo pronašao njihov pravi trag na mestu gde je ulazio u šumu. Posle toga bilo je vrlo jednostavno pratiti trag do logorišta...

I sada je tu stajao izvesno vreme, ispitujući tragove kritičkim okom i bacajući povremeno pogled nazad prema Dugenovom telu. Ona je, ne osvrnuvši se više, pošao ka svom konju koga je ostavio sapetog u šumi. Pojahao ga je i poterao umerenim kasom, trudeći se da uz put ne propusti nijedan znak koji su banditi ostavili napustivši logor. Jahao je opušten u sedlu, do-

puštajući svom konju da sam bira tempo hoda. Na krilu je držao vinčesterku, a prst mu je počivao na krivini okidača. Bilo je to precizno i pouzdano oružje.

Bilo je, međutim, vrlo verovatno da će ovom prilikom obračun biti okončan revolverima. Većina ljudi se obično mašala pištolja o bedru i Dok je znao da će, ako se sa zikovcima bude sukobio u nekom gradu odavde pa do Crvene reke, morati i sam da pribegne tom oružju. Zato je svakoga dana po nekoliko minuta vežbao potezanje svojih koltova, koje je već osećao kao produžetak svojih ruku, ali je valjalo svakodnevno ponavljati dobro poznate pokrete kako ne bi izgubio ni delić sekunde u brzini niti pogrešiti i milimetar u visini na koju je trebalo dovesti cev. Jer od tog delića sekunde i tog milimetra mogli su zavisiti život ili smrt.

Ovih dana je jedino o tome razmišljao, nateravši sebe da potisne misao o Ketlin Porter i njenoj zlosrećnoj sudbini. Bio je to jedini način da sačuva hladan razum.

U ovom trenutku, međutim, najvažnije je bilo naći ubice. Ako su to bili Natan Kol i njegova banda, na šta su ukazivale brojne okolnosti, onda je njihova smrt bila njegov prvenstveni cilj. Ali prethono je trebalo biti u to apsolutno siguran.

*

Božićna brda bila su sada već daleko iza njih, razmišljao je Natan Kol jašući na čelu kolone svojih ljudi. Sasvim mu je odgovaralo što je Dugen u jednom trenutku postao previše agresivan i što

je počeo obračun u logorištu, koji se loše završio po njega. Sada ostali iz družine neće moći upirati prst u njega i sumnjčiti ga da je izazvao Dugena i naveo ga da se maši revolvera. Sem toga, plen će se sada deliti na četiri dela, a Kol je već računao i na to da će se, pre nego što stignu do Crvene reke, broj učesnika u podeli još više smanjiti. Na prvi pogled deset hiljada dolara izgledaju kao gomila novca, ali ni ta suma mu se nije činila dovoljnom nadoknadom za sve ono što je pretrpeo za tih dvadeset godina vojničkog života.

Moćnici u vojsci davali su mu činove, a zatim mu te činove oduzimali više puta sa gotovo zakonitom ujednačenošću. Čas su ga kažnjavali, a čas hvalili i imao je utisak da ga stalno drže na oku. A onda je rešio da izravna račune s vojskom. Deset hiljada dolara bila bi mu odgovarajuća nadoknada ako ih ne bi morao deliti s ostalima.

Dobro, Dugen, Romero, pa i ostali bili su mu potrebni u određenom trenutku, ali sada mu njihovo društvo više nije bilo neophodno. Čak mu je i štetilo. U svakom slučaju morao ih je zadržati sa sobom toliko dugo dok on sam ne bude bezbedan, čak i ako posle toga ostali budu pohvatani i prinuđeni da kažu ono što znaju. Jer samo jedan čovek je tačno znao gde se on namerava skloniti... Ves Kristi.

Kol je računao da se i za njega može pobrnuti pre nego što stignu do Crvene reke. Njih dvojica su dugo bili, moglo bi se reći, ratni drugovi i zajedno su prošli kroz mnoge opasnosti, pa je otuda Kristi o Netu Kolu znao mnogo više nego svi ostali. Znao je i za Serenu i ranč. To je u ovom trenutku bilo opas-

no, jer Kol nije smeo rizikovati da ova informacija dopre do nekog predstavnika zakona, pa je stoga Kristi morao biti sledeći čovek koji će nestati s lica zemlje. Ali nije smeo dopustiti da se to odigra kao sa Dugenom. Kristi nikako ne bi dopustio da ga izazove, a sem toga, još jedan direktan obračun u kome bi neko iz bande bio likvidiran mogao bi pobuditi sumnju Romera i Sentela. Njih dvojica su bili vrlo opasan par i Kol još nije bio smislio kako će ih likvidirati. Ali ono što se mora učiniti za to će se naći i način.

A onda će deset hiljada dolara biti samo njegovi.

Već nekoliko časova banditi su jahali kroz predeo ispresecan plitkim jarugama, izuvijanim dubodolinama i dubokim klisurama, između kojih su se povremene pružale oveće ravni, sastavljene od vulkanskih stena. Putovanje je bilo teško i za ljude i za konje, ali ih je hrabrilo to što se u daljini nazirala tanka zelena crta, što je značilo da odatle počinje ravna prerija, kojom su lutala ogromna stada ugojenih bizona. Kol je računao da ako mora inscenirati nesrećan slučaj za Kristiju, to izvede negde ovde u pustari gde bi takav događaj izgledao realno moguć, a ne u ravnici gde bi sve bilo daleko komplikovanije. Moralo se, dakle, to odigrati ovde i vrlo brzo, jer je posle nekoliko milja već nalazio pitomiji predeo i izlazak u preriju.

Dok su se jednim vijugavim puteljkom približavali vrhu brda, Kol se obazre. Uzvišenje se stepenasto uspinjalo i put je bio uzak, vijugav i opasan. Pored njegovog ruba spuštala se provalija duboka preko trideset metara, na čijem su se dnu nalazile šiljate stene,

načičkane kao ježeve bodlje. Savršeno mesto za nesrećan slučaj, ali kako ga izvesti da izgleda prirodno jer su Sentel i Romero budno pratili sve što se događa.

Ali kao da je sama sudbina rešila da mu ide na ruku. Sentel je jahao neposredno iza Kola, a njega je sledio Romero, dok je Kristi jahao na začelju i dremljivo se ljuljao u sedlu. Kol zaustavi svog konja sa strane i dade znak Sentelu i Romeru da produže. Prolazeći pored njega ovi su ga jedva i pogledali, jer nije bilo ništa neobično da Kol s vremena na vreme zastane i izmeni misli s Kristijem.

Pričekao je da se Kristijev konj izravna s njegovim i onda mu klimnuo glavom.

– Umoran sam – reče mu Kristi i zevnu. – Jedva čekam da siđem iz sedla.

– Odmorićemo se čim predemo preko ovog vrha – Kol pokaza rukom prema napred. – U stvari, mogli bismo tamo da se ulogorimo i na duže vreme. Onda ćemo imati dobar pogled na put iza nas i niko nas neće moći iznenaditi.

– Meni se čini da bi trebalo da smo već dovoljno bezbedni i da bismo mogli odavde da se uputimo direktno na Crvenu reku – reče Kristi umornim glasom. – Nete, pitao sam se ne bih li možda mogao s tobom da se smestim na ranču tvoje kćeri... za neko kratko vreme.

Kol baci brz brižan pogled napred da bi se uverio jesu li Sentel i Romero čuli pominjanje ranča njegove kćeri, ali oni su lagano odmicali napred, što mu je sasvim odgovaralo. Prinudio je sebe da se osmehne Kristiju:

– Naravno, Vese! Znaš dobro da ćeš biti dobrodošao. Ostani na ranču koliko

god hoćeš. Zauvek, ako si tako nešto imao na umu.

Kristi je oštro, ispitivački pogledao Kola i na njegovom ogrubelom licu ukazala se nada.

– Znaš, to je mnogo lepo od tebe, Nete – rekao je. Onda mu se na licu ukaza izraz nespokojstva. – Godinama sam ti pričao da na Istoku imam sina koji me zove da dođem i starost provedem s njim. Imam sina tamo zaista, ali... istina je da on ne želi ni da zna za mene. Otišao je sa svojom majkom, kad me je ona pre trideset godina napustila. Dakle, ako ti to ne bi bilo nezgodno, bio bih ti stvarno zahvalan ako me prihvatiš, Nete, i dozvoliš da se malo odmorim. Za kasnije ne znam... možda bih odlučio i da ostanem ako bi ti to još uvek želeo.

– Čuj, to zavisi od tebe, Vese. Bilo bi mi zadovoljstvo da uz sebe imam starog druga iz vojske... Ali mislim da bi bilo bolje da se sada usredsredimo na put do vrha. A o ovome ćemo još razgovarati.

Kristi klimnu glavom i razmrda se u sedlu. Uzani puteljak se čas penjao, čas spuštao i Romero i Sentel su se već nalazili na prvom prelomu. Romero zaustavi konja, okrenu se u sedlu i doviknu Kolu:

– Zar ne postoji neki drugi put, Nete?

– Ne, koliko ja znam.

– Ovuda je jako opasno! Treba samo da konju klizne noga pa da se stropošta preko ruba i povuče jahača za sobom.

– Ukoliko pre krenemo, utoliko pre ćemo taj deo puta ostaviti za sobom.

Romero se dvoumio, pogledao i napred i nazad, ali je na kraju slegnuo ramenima i petama podbo konja. Sentel

je pustio da Romero odmakne nekoliko metara pre nego što je pošao za njim. Kol pogleda Kristiju:

– Hoćeš li da jašeš poslednji? Imaš najsporijeg konja.

– Odgovara mi – potvdi Kristi i mršteći se pogleda na put. Uspon mu se nije dopadao. – Mislim da bi trebalo da sjašem i povedem konja.

– Iz sedla ćeš imati bolju kontrolu nad njim. Stari konjanik kao ti to bi trebalo da zna.

Kristi lagano klimnu glavom.

– Da, verovatno je tako. Pokušaću jašući.

Kol potera konja uz strminu, a Kristi lagano pođe za njim, puštajući Kola da odmakne.

– Bilo bi bolje da uzmemo puške u ruke – reče Kol glasno. – Mogli bi nas tamo napred vrebati Indijanci u zasedi! – Namera mu je bila da jednu Kristijevu ruku udalji od vođica. Izvukao je pušku iz futrole a njegov primer sledili su i ostali. Mala kolona pošla je uz strmi puteljak.

Uzani put bio je i neravan i mestimično posut obrušenim kamenjem, a na jednom mestu naišli su i na oboreno stablo, koje je Romero gurnuo preko ruba u ponor. Ostali su ćutke posmatrali kako stablo najpre pada, a onda odskače od stene i cepa se u sitne komade.

– Ako bi neko pao odavde – pro-mrmlja Raf Sentel – od njega ništa ne bi ostalo!

– Hajdemo, hajdemo! – viknu Kol. – Konji ne vole uzane staze kao što je ova i ne bi mi se dopalo da moj konj počne ovde da pocupkuje!

Krenuli su i Kol udesi da se metar-dva približi Kristiju, povećavajući istovremeno rastojanje između sebe i Sentela. Kretali su se vrlo pažljivo i Kol je goreo od nestrpljenja zbog Romerove opreznosti, ali se nije usuđivao da ga požuruje, jer bi to bilo i neobično i sumnjivo.

Kada su se našli otprilike na polovini, puteljak je počeo da vijuga, skrećući povremeno pod ostrim uglom tako da je trebalo dosta sreće i veštine kako bi naterali konje da ga slede. Kol je znao da za nesrećan slučaj koji je planirao neće naći bolje mesto od ovog. Na jednoj oštroj krivini morao je pomoći Kristiju da je pređe, pa stoga neće biti sumnjivo ako to ponovi na sledećem opasnom mestu.

Do te sledeće oštre krivine došli su brže nego što je Kol očekivao. Sjahao je da bi poveo svog konja oko krivine i uz put pogledao niz liticu. Savršeno. Dvadeset pet do trideset metara dubine sa skoro vertikalnim padom, načičkanim ostrim stenama. Pad s takve visine neće preživeti ni konj ni čovek. – Bolje sjaši, Vese – doviknuo mu je začuvši da se Kristi približava krivini. – Moraćemo da prevučemo tog tvog konja. – Neprimetno se osmehnuo kada je čuo Kristijevo glasno psovanje, koje su mogli čuti i Romero i Sentel, koji su se prebacivali preko jednog uzvišenja na puteljku.

– Pomoći ću ti, Vese – dodao je Kol glasno da ga svi čuju. – Trebalo je da negde zamenimo tu tvoju mazgu od konja.

– Došlo mi je da ga bacim preko ivice – Dreknuo je Kristi. – Prošli put me je ujeo za rame i nagazio me, prokletnik!

– Samo polako! Uspećemo.

Kol se priljubio uz stenu i provukao pored svog konja da bi se vratio do kri-tičnog zavijutka. – Znaš šta, Vese – rekao je kad je stigao do mesta gde ga je Kristi čekao. – Omotaj vođice oko podlaktice, a ja ću te dohvatiti za pojas. Tako ćemo pomoću težine povući životinju.

– Misliš da je to bezopasno? – zabrinu se Kristi. – Ako se konj oklizne, a vođice budu omotane oko moje ruke...

– Ma nisam se ni ja okliznuo! Možda je tvrdoglav, ali konj ume da pazi na sebe.

– Moguće – Kristi omota vođice oko leve podlaktice.

Konj je već bio uplašen i iskolačivši oči, trzao je glavu. Taj pokret zamalo da nije oborio Kristija i on se očajnički trže nazad ugledavši ponor pred sobom.

– Dodavola! – izusti zadihano. – Ta ti je ideja bila glupa, Nete!

Počeo je da odmotava vođice s podlaktice i Kol shvati da mora brzo stupiti u akciju. Priljubivši se leđima uz liticu, skinuo je šešir i bacio munjevit pogled napred, gde su Romero i Sentel bili zauzeti sami sobom, a onda snažno udario uplašenog konja šeširom po njušci.

– Za ime božje, Nete...!

Kristijeve reči pretvorile su se u krik kada je njegov konj ustuknuo i povukao ga za sobom. Konj kliznu do ivice, izgubi oslonac i prevrnu se u stranu. Padajući, zamlatario je mahnito kopitama, tražeći oslonac na klizavoj steni. Povučan, Kristi je naleteo na svog konja i oboje, čovek i životinja, srušili su se preko ruba. Kristijev prodoran krik se

razleže, odjekujući doklegod je on padao.

Nagnut preko ruba, Kol ga je ravno-dušno posmatrao. Video je kako je na dno provalije najpre tresnuo konju, a zatim Kristi. Oba tela su se kotrljala niz oštre stene još šest-sedam metara da bi se zadržala među komadima vulkanskih stena. Kol je na beličastim stenama mogao jasno da razazna velike krvave mrlje.

– Madre de Dios! – prošapta Romero.

– Šta se desilo? – povika Sentel.

Kol se odmakao od ruba i prošao lagano pored svog konja, trudeći se da izgleda zgranut i očajan. Pošao je ka preostaloj dvojici svojih ljudi.

– Ne znam šta je bilo Vese. Mora biti da je bio jako umoran. Omotao je vođice oko ruke. Rekao sam mu da je to ludost, ali on nije hteo da me sluša. Konj se uplašio i pao preko ivice, povukavši Vesa za sobom. – Pustio je da mu glas zadrhti. Žalosno je zavrteo glavom. – Moj stari drug iz vojske! Delili smo i dobro i zlo...

Sva trojica su ćutali neko vreme.

– Možda bi bilo dobro da neko od nas siđe i proveriti nije li možda živ – predloži Sentel.

– Posle ovakvog pada? – Kol odmahnu glavom s nevericom. – Ves je mrtav, to je sigurno i ako ne želimo da mu se pridružimo, pođimo dalje. Prilično sam umoran. Mora biti da je to od uzbuđenja...

Sentel i Romero klimnuše glavom u znak da se slažu i pođoše dalje pute-ljkom, a Kol za njima. Kroz dvadesetak minuta popeli su se do vrha i Kol predloži da nastave put. Te noći ulogoriše se negde u preriji. Nije želeo da ga neka

indijanska grupa opkoli na tom vrhu. Čutke su nastavili da jašu kroz sumrak.

A na dnu provalije, među stenama poprskanim krvlju, mravi su već preplavili mrtvog Kristijevog konja. Jedan lešinariš doleteo je do Kristijevog smrskanog tela, ali je odmah potom kriknuo i zalepršao krilima jer je teško ranjeni čovek zastenjao i vrlo polako upola otvorio oči, zamagljene bolom.

U Vesu Kristiju još je tinjala iskra života.

III

Stanica diližanse nalazila se usred travnata ravnice, predstavljajući tačku na vijugavom putu obeleženom usečnim tragovima točkova u mekom, peskovitom tlu, koji su ulazili s jedne strane u dvorište postaje, da bi izišli na drugoj, gubeći se na horizontu. Bila je to niska građevina od nepečene cigle i dasaka, okružena s nekoliko malih pomoćnih objekata. Vodio ju je čovek po imenu Bas, uz pomoć žene Roze, Meksičanke, s kojom je imao čopor dece. Uz toliku decu, kokoške, pse, krave i druge životinje, uključujući i zaprežne konje za zamenu, to baš nije bilo najmirnije mesto u preriji, ali bi nastajala još veća buka kada bi tu, kao što je bilo sada, zastala diližansa radi zamene umorne zaprege i da bi se putnici nahranili i napojili u dugačkoj trpezariji.

Uz pomoć vozara diližanse, Bas je nabacio amove na odmornu zapregu i prikopčao konje za diližansu. Obavivši to, njih dvojica se uputiše ka začelju stanice, gde je Bas držao tajne rezerve domaćeg viskija i kukuruza. Tada opaziše jednog jahača, koji je galopom

gonio svog konja preko prerije. Konjanik nije sledio uobičajeni put diližanse, već je po ostrim uglom jahao prema postaji. Bas i vozar izmeneše upitne poglede, sluteći po ponašanju tog konjanika i načinu kako ih je po dolasku pozdravio, da mu se jako žuri.

Šerif Den Enderbi zategao je vođice svog oznojenog konja i zaustavio se u dvorištu postaje. Skočivši iz sedla, pohitao je prema ovoj dvojici, otresajući prašinu sa pantalona.

– Helou – pozdravio ih je učtivo. – Ja sam federalni šerif i evo moje značke – legitimisao se. – Imate li ovde telegraf?

– Ne, šerife – odgovori Bas. – Naša kompanija ne može sebi da dozvoli taj luksuz. Ali ima telegraf u Mišn Velsu. To je sledeći grad.

Enderbi opsova u sebi. – Koliko je to daleko? – upitao je.

– Ceo dan vožnje.

Enderbi sada glasno opsova:

– Do đavola! Moram hitno da telegrafišem šerifskoj kancelariji u Ostinu. Ali nemam vremena da izgubim čitav dan.

– Skit može da pošalje telegram ako ga napišete – predloži Bas, pokazujući rukom na vozara.

– Biće mi drago da pomognem, šerife – potvrdi Skit.

– Izgleda da ću morati tako da postupim. – Enderbi prodorno pogleda Skita. – Sigurno ga pošaljite! Ako ne dobijem odgovor kad za tri-četiri dana stignem u Oktobar Krik, zatvoriću vas, mister.

Skit se uvređeno namršti:

– Dođavola, šerife, dajte mi tu poruku i ja ću je poslati umesto vas!

– Imate li pribor za pisanje?

– Dođite u kuću – reče Bas i sva trojica pođoše preko dvorišta ka zgradi. Bas je prvi ušao u hladovitu prostoriju i dao im znak da sednu za sto. Izvadio je iz fioke komad papira, upljuvanog mrvama i olovku, izgrizenu na jednom kraju. – Doneću malo mog specijalnog viskija dok vi pišete, šerife – obeća.

– Natočite samo dve čaše – reče Enderbi, uzimajući olovku i pokretom ruke pokaza prema Skitu: – Njemu nemojte točiti. Ne treba da pije, jer će verovatno zaboraviti da pošalje poruku.

– Ja umem da podnosim piće, šerife – prasnu razlučeni vozar. – Mali gutljaj Basovog specijalnog viskija neće mi škoditi.

– Znam, znam, ali sigurnije je da ostanete i bez tog gutljaja. – Enderbi se dade na pisanje.

Skit se skljojao u stolicu, namršten i besan. Kada je Bas doneo dve pune čaše, on pohlepno liznu usne. Enderbi zgrabi svoju čašu, žustro je nagnu i pri prvom gutljaju se zakašlja.

– Sto mu muka, šta je ovo? – zavapio je, držeći se za grlo.

– Moja žena pravi mešavinu od kukuruzna. Nikada je nisam pitao šta stavlja unutra – nasmeja se Bas. – Žestoka, je li?

Šerif se namršti, a onda ponovo srknu piće, ali opreznije. Onda pročita šta je napisao:

„Šerifskoj stanici u Ostinu.

Izdajte poternicu za Dokom Holidejem zbog ubistva izvesnog Slima Dugena. Telo nađeno. Ubijen dvocevkom. Više poternica protiv iste osobe verovatno će uslediti. Opis ubice: belac, vosok sto osamdeset pet, težak osamdeset kilograma, nema osobenih znako-

va, oči sivoplave, kosa dugačka, tamna. Omiljeno oružje revolver „kolt“, ali koristi i vinčesterku starog tipa. Preplano. Vrlo opasan.

Den Enderbi, federalni šerif.“

Pogleda još jednom napisani tekst, ponovo pročita poslednju rečenicu i preda papir vozaru, koji je još uvek žudno zurio u viski u Enderbijevoj čaši. Skit s ustezanjem pogleda u pruženi papir.

– To će koštati mnogo novca, šerife – rekao je. – Ko će to da plati?

– Šerif u Ostinu.

Vozar baš nije bio uveren:

– Telegrafista mi neće primiti telegram tek tako.

– Onda ću napisati naređenje. A vi mu recite da će sledećih pet godina provesti u zatvoru, tucajući kamen, ako smesta ne pošalje telegram. To bi bilo sprečavanje šerifa u vršenju dužnosti.

– Dobro, reći ću mu... Taj Holidej je opasan, jel'te?

– Da, ali uhvatiću ga ja. A onda ćemo videti ko je opasniji. A sada, Bas, možete li mi spremi ručak i dati odmorog konja?

Bas je bio zbunjen. To mu se nije dopadalo.

– Hoće li i to platiti šerif iz Ostina? – upita.

– Hoće. Ostaviću priznanicu.

Službenik postaje uzdahnu i pokorno klimnu glavom:

– Dobro kad kažete.

Enderbi ga isprati pogledom, a onda se ponovo naže nad papir i opet počeo da piše. Dok je on bio zauzet pisanjem, Skit je polako ustao i prišao ivici stola gde je Bas ostavio svoju upola ispijenu čašu. Liznuo je usne, proverio da ga

šerif ne gleda, a onda dohvatio čašu i jednim pokretom sasuo otrovno piće u grlo. Odmah zatim stisnuo je usne i oči mu počеше igrati jer se mučio da spreči kašljanje. Onda je žestoko paljenje u grlu prestalo i on zadovoljno i šumno ispusti vazduh iz pluća. Nasloni se na zid i zviždućući savi šerifovu poruku i stavi je u džep košulje.

*

Dok Holidej se pitao zašto je Kol poveo svoje ljude preko opasnog uzanog puta na brdskom prevoju. Postojao je mnogo lakši i sigurniji zaobilazni put i svako ko je iole bolje poznao taj teren mogao je pretpostaviti da će stari vojnik kao Kol znati da takav put mora da postoji. Sada je i zapadnjak morao uzbrdo ako je želeo da dalje prati njihov trag.

Na trećoj opasnoj krivini ugledao je svež trag, pa je pogledao u provaliju. Tamo je ugledao upola pojedene ostatke jednog konja i strpljive lešinare, poređane na stenama, koji su očekivali da Kristi izdahne. Činjenica da Kristijevo telo nije bilo načeto ostrim kljunovima, govorila je zapadnjaku kako u čoveku dole mora postojati makar i najmanja iskra života.

Nije se mogao okrenuti nazad, jer je za takav poduhvat put bio preuzak. Ono što mu je trebalo našao je stotinak metara dalje, gde je ugledao trag trojice konjanika. Očigledno nijedan nije pokušao da siđe i vidi može li pomoći prijatelju u nevolji. Ta činjenica mogla bi mu dobro doći, pomisli. Privezao je konja za jedan kamen i skinuo sa sedla dugački konopac koji je za slične pri-

like nosio sa sobom. Našao je jednu pogodnu stenu, dovoljno blizu ruba. Konopac neće biti dovoljno dugačak da stigne do samog dna provalije, ali se nadao da će negde niže naći uporišta, koja će mu omogućiti dalji silazak. Prebacio je remen čuturice preko ruke i proverio da li je uže dovoljno čvrsto vezano. Onda se prebacio preko ivice. Kada je bio negde na polovini litice, uže je odjednom kliznulo skoro metar i on se zaljuljao, ali je ipak uspeo da se umiri i da pola klizeći a pola se spuštajući niz liticu stigne do kraja konopca. Do dna provalije ostalo mu je još tri-četiri metra. Odbivši se nogom od stene, Dok pusti konopac i pade na sve četiri na oštro kamenje koje mu je poseklo šake, ali srećom ne jako. Digao se i pošao prema mestu gde je ležao mrtav konj. Lešinari su zalepršali i digli se na uzvišenije stene.

Iako je zapamtio likove begunaca na crtežu, Holidej nije mogao da prepozna Vesa Kristija, jer su povrede sasvim deformisale njegovo lice, a krv i prljavština ga pretvorili u masku. Bio je toliko izlomljen da nije bilo nikakve nade da se može izvući. Disao je isprekidano jer mu je i najmanji pokret pričinjavao bol. Zastenjao je i ispucale, razbijene usne žudno okrenuo prema zapadnjaku kada mu je ovaj prineo čuturicu s vodom. Progutao je gutljaj, zagrcnuo se i zakašljao, ali je ipak uspeo da popije malo vode. Onda je pogledao Doka staklastim, zamagljenim očima.

— Ja sam Dok Holidej — reče ovaj videvši da ranjenik ne shvata ko je on. — Tvoji prijatelji su odjahali i ostavili te da umreš. Ko si ti?

Ranjenik je dugo prikupljao snagu i najzad uspeo da odgovori:

– Kristi.

– Ne mogu da ti pomognem, Kristi. S tobom je svršeno – rekao je Dok otvoreno. – Ali možda ti možeš pomoći meni.

Kristijeve usne počese se micati i Holidej začu isprekidane jedva razumljive reči:

– Da... sklopimo... ugovor...

Zapadnjak iznenađeno zastade:

– Ugovor? Ti nemaš šta da ponudiš, Kristi. Potruđi se bar da malo iskupiš sebe za zla koja si učinio.

Kristi lagano klimnu glavom, podrhtavajući od navale bolova.

– Patim... pakleno... Holideje... Obećaj da... ćeš mi skratiti... muke i reći ću ti... šta želiš da znaš...

– Dogovoreno – prihvati Dok. – I sahraniću te, ako hoćeš.

Kristi opet jedva приметно klimnu glavom.

– Kol me je... gurnuo... učinio je to namerno...

Holidej se iznenadio, ali je to prikrio. – Reci mi ko je ubio ženu u brvnari i kuda su se uputili tvoji saučesnici.

Ranjeniku je skora smrt i dalje mutila pogled.

– Žena u brvnari... ubili... Kol je ubio... Dugena i mene... Ali osvetiću mu se – oči mu se razbistriše i glas se pojača kao da mu mržnja daje snagu. – Znam gde će se sakriti... Ostali ne znaju... Daj mi vode...

Holidej mu dade još nekoliko gutljaja i pošto se ponovo zagrcnuo, Kristi nastavi da govori:

– Trebalo je da novac podelimo... na Crvenoj reci. Ali Kol je ubio Dugena i

mene... ubiće i ostale... da bi zadržao sav novac. Cilj mu je ranč njegove kćeri u Ljano Estakadu... Ona se zove Serena Danton i muž joj je poginuo u stampeđu. Niko ne zna za ranč sem mene. Dosta je udaljen i nosi znak „S.D.“ Kol joj neće reći o pljački.

– Gde je ranč? Objasni mi detaljnije!

– Najbliži grad je... Flintok – prošapta Kristi jedva čujno. – Patim... strašno se mučim, Holideje – grcao je. – Mislio je da će me ukloniti... ali neće moći... – Zagledao se nekud u daljinu, u nešto što je samo on mogao videti. – Mi smo ortaci, Nete... nije trebalo to da radiš... sad ćeš mi platiti...

Holidej vide da mu samrtnik izmiče. Uneo mu se u lice:

– Ko je ubio ženu u brvnari, Kristi? Jeste li to vi učinili?

– Ženu u brvnari... – zakrklja ranjenik. – Ubili... – usne su se još micale, ali glasa više nije bilo. Pogled mu postade staklast, Kristi je bio mrtav.

Zapadnjak se uspravi i stisnu u šaci kamen koji je nesvesno podigao s tla. Uplašene tim pokretom, ptice su zalepršale. Dok se okrete i besno baci kamen prema njima. Grabljivice su odletele nekoliko metara i opet se spustile kao da znaju da će ovaj čovek ubrzo otići. I kao da se pokorava njihovom životinjskom instinktu, Holidej se posle nekoliko minuta udaljio.

*

Dva dana kasnije Den Enderbi je našao primitivan grob. Dok je na brzinu telo Kristija zatrpao kamenjem. Šerif ga otkopa i pregleda telo.

Kristi je očigledno pao sa visine, ali je šerifa zanimalo može li i tu slučajnost natovariti zapadnjaku na vrat. Onda ponovo prekri leš kamenjem i pojaha za Oktobar Kriku.

*

A u trenutku kada je Enderbi ponovo nameštao grubo sklepani krst iznad Kristijeve glave, Holidej se već nalazio u Oktobar Kriku.

Stigavši u grad, uputio se pravo u gradsku štalu i štalskom momku poverio svog konja s uputstvom da ga dobro istimari i da mu posle toga da zobi i sena koliko god ovaj hoće. Životinja ga je dobro služila i bilo je vrlo verovatno da će još mnogo milja morati da ga nosi na svojim leđima. Štalskog momka je zapitao za Romera, Sentela i Kola. Štalar je bio star čovek, ali je još imao dobar vid i sećanje. Odmah se setio da je pre dva dana video tu trojicu, ali su oni tada uzeli svoje konje, koje su prethodno bili ostavili u štali i od tada ih nije više video.

– Na drugom kraju grada ima još jedna štala – dodao je. – U blizini nje su kuće za zabavu. A ta trojica su mi ličili na ljude koji skoro nisu omirisali piće, pa je moguće da su tamo otišli.

Holidej ga pohvali za pamćenje i dade mu jedan od preostalih srebrnjaka, a onda proverio da li mu je metak u cevi puške i da li mu revolveri lako klize iz futrole. Onda se uputi krupnim koracima niz ulicu. Došavši blizu centra mesta on krenu u prvu javnu kuću, na koju je naišao, budući da je crvena svetiljka na ulazu pokazivala da je bordel otvoren. Njegov opasan izgled i vinče-

sterka u ruci odvratili su devojke iz bordela da mu priđu.

– Tražim trojicu – objavi Dok glasno. – U džepu imam tri novčanice od deset dolara i daću ih onome ko mi kaže gde mogu da ih nađem.

Devojke su se bojažljivo okupile oko njega, privučene nagradom. Holidej izvadi novčanice i pokaza ih na dlanu, kružeći ostrim pogledom po licima premazanim debelim slojem šminke. U nekoliko kratkih rečenica precizno je opisao bandite.

*

U istom tom trenutku Raf Sentel se probijao kroz gomilu našminkanih devojaka, koje su protestovale zbog njegovog neučtivog guranja. Po njegovom ružnom licu, pokretima ruku i grubim rečima, koje im je upućivao videlo se da je nestrpljiv. Probio se do stepeništa i popeo se na sprat, gde je žureći prošao kroz slabo osvetljeni hodnik do jednih vrata na kojima je neveštom rukom bio ispisan broj devet. Ušao je bez kucanja i Volt Romero, koji se u tom trenutku svlačio da bi se pridružio jednoj devojci koja je već ležala u krevetu, okrenuo se i u ruci mu je blesnuo lovački nož. Oči su mu ljutito sevnule zbog neočekivanog uznemiravanja. Devojka je mirno i ćutke odmerila došljaka... Bilo joj je svejedno jer je bila plaćena unapred.

– Ako za ovaj upad nemaš dobar razlog, onda se drži! – prasnu ljutito Romero.

Sentel klimnu glavom, boreći se da dođe do daha:

– Imam najbolji razlog na svetu. Net je nestao!

Romero je zinuo, ali nije pustio ni glasa.

– Video sam onu devojkicu s kojom je on trebalo da spava – nastavi Sentel – i ona mi je rekla da Kol nije s njom. Pomislio sam u prvi mah da je se zaisitio i rekao sam joj da je možda otišao da potraži drugu. Ona mi je, međutim, objasnila da nije to u pitanju, već se Net u toku noći obukao, ostavio joj nešto novca i rekao da nam ništa ne kaže o njegovom odlasku... Već sam proverio u štali i ustanovio da nema njegovog konja. Ali i naši konji su takođe nestali.

– Dios! – ciknu Romero i pljunu. – Zato je on toliko navaljivao da se ovde zaustavimo! Da proslavimo uspeh, rekao je. Zaslužili smo da se malo zabavimo, dodao je... – Zaklimao je glavom: – Bio sam u pravu, Sentele! Ipak je on gurnuo Kristija s litice! Nikada nije ni nameravao da podeli novac s nama!

Devojka u krevetu se uplašeno izmigojila iz postelje i pružila ruku da dohvati svoju odeću. Dvojica bandita nisu ni obraćali pažnju na nju.

– Kojim putem je otišao? – upita Romero.

– Nisam imao vremena da se o tome raspitujem – odgovori Sentel.

– Onda je to prvo što sada moramo učiniti.

Romero žurno zakopča košulju, proveri da li mu revolver glatko klizi iz futrole i ne obraćajući pažnju na uplašenu devojkicu, klimnu glavom Sentelu. Žurno su izašli iz sobe i sišli niz stepenice u salun, gurajući levo i desno devojkicu, imajući na umu samo da se što pre dokopaju ulice.

Ali pre nego što su stigli do vrata, ona su se otvorila od udarca nogom i na njima se pojavio Holidej s vinčesterkom u jednoj i koltom u drugoj ruci.

Romero i Sentel zastadoše kao ukopani i, mada nisu poznavali zapadnjaka, znali su vrlo dobro šta znači upejeno oružje. Neke devojkice su vrišteći skočile u stranu i potrčale prema stepenicama ili odajama pozadi saluna, tražeći tamo zaklon od kuršuma. Podnapiti gosti su se razmakli i ostavili čist prostor ispred Holideja, pred čijim su čeličnim pogledom sada stajali samo Romero i Sentel, koje je bilo vrlo lako prepoznati.

– Romero! Sentele! – bilo je sve što je zapadnjak izgovorio, ali i to je bilo dovoljno da se oba bandita maše revolvera. Imali su suviše toga na savesti da bi pomislili kako ih neko ovakvog izgleda i izraza lica tražio bez razloga ili zbog nečeg sitnog. Skočivši istovremeno na dve suprotne strane, potegli su revolvare, želeći da napadača uhvate u unakrsnu vatru.

Holidej je okrenuo vinčesterku prema Sentelu i opalio još dok je ovaj bio u skoku s izvučenim koltom. Od strahovitog praska teškokalibarske puške prozori u salunu su zazvečali tako da se nije čuo tup udar teškog taneta koje je pogodilo Sentela i odbacilo ga na jedan sto. Dok je on još padao, lomeći drvenariju pod sobom, Romero je nasumce opalio jedan hitac i potrčao prema stepenicama, gurajući ispred sebe devojkicu, koje su uplašeno vrištale. Zapadnjak je zadržao na trenutak prst na obaraču revolvera, strahujući da ne pogodi neku nedužnu osobu i ispalio je metak tek kad je Romero zakoračio

na stepenište. Kuršum je odvalio komad drveta s ograde i melez panično ispali u okretu još nekoliko hitaca koji su promašili i zviždeći prohujali preko glava prestrašenih gostiju koji su se bacili na pod.

Sentel još nije bio mrtav i mada na ivici svesti, pokušao je krajnjim naporom da podigne revolver i ispali zapadnjaku metak u leđa. To bi mu i uspelo da neko nije doviknuo Holideju da pazi i ovaj se munjevito okrenu i opali. Metak je pogodio Sentela posred lica i odbacio ga potbuške na pod.

Odbacivši vinčesterku, koja se još dimila, Dok s revolverom u ruci potrčao prema stepenicama, gurajući u stranu salunske zabavljačice, baš kao maločas Romero. Stigavši do vrha stepeništa, jurnuo je u hodnik ali je odmah trgao glavu nazad jer je bandit na njega ispalio još jedan metak. Iverje je poletelo oko Dokovog lica i on se glavačke baci iza ugla hodnika i kotrljajući se skoči na noge upravo u trenutku kada su se jedna vrata na kraju hodnika s treskom zatvorila.

Svestan da bandit u svakom trenutku može iskočiti kroz prozor i pobeći, Holidej, uprkos riziku, grunu svom težinom na vrata i ulete u mračnu odaju. Romero ga je čekao i ispalio dva hica na Doka, ali su oba proletela pored njega. Holidej pritisnu obarač i njegov kolt grmnu. Romero je zastenjao i srušio se na pod, povukavši za sobom sto iza koga se bio zaklonio. Pri slaboj svetlosti, koja je u sobu dopirala iz hodnika, zapadnjak je video da je bandit još živ. U to ga je uverio i njegov glas:

- Nećeš me uhvatiti, pseto šerifsko!
- Nisam šerif.

– Lažeš! Zašto bi nas inače gonio?
– Da raščistimo račune. Odbaci revolver!

– Neću. Čak i ako me uhvatiš to ti ništa neće vredeti – likovao je Romero.
– Kol je pobegao... a ne znam kuda. U svakom slučaju nećeš dobiti ono što hoćeš!

– Znam gde ću ga naći – odvratila zapadnjak mirno i Romero učuta. Onda prosikta: – Lažeš, huljo!

U istom trenutku iza stola je sevnulo plameni jezičak i blesak pucnja osvetli prostoriju. Tane se zarilo u dovratka pored Holidejeve glave. Romero nije imao vremena da opali i drugi hitac. Pre toga Holidejev metak pogodio ga je u srce. Bandit kriknu, trže se i ostade da leži mrtav.

Konstatujući to, zapadnjak vratio revolver u futrolu i pođe da uzme pušku. Pre nego što je izašao iz odaje primetio je kretanje senki u hodniku i izašavši, video više lica koja su izvirivala iza odškrinutih vrata, a među njima jednog na čijim je grudima svetlucala šerifska značka. Sa skraćenom dvocevkom u ruci, šerif se s mukom probijao kroz gomilu, koja je odjednom zakrčila hodnik. Zaustavio se pred zapadnjakom i netremice mu se zagledao u lice, a onda spustio pogled do zapadnjakovog revolvera u futrolu. Zapeo je obarač dvocevke i uperio pušku u Doka. Holidej se trže i zastade u pola pokreta.

– Vi ste Dok Holidej? – upita ga šerif. Zapadnjak ćutke klimnu glavom.

– Pretpostavljao sam. Upravo sam danas popodne primio telegram povodom vas. Traže vas zbog ubistva čoveka koji se zove Dugen, a sem toga

postoji i prijava protiv vas od šerifa Dena Enderbija.

Holidej očuta ali mu se na licu vide-
lo iznenađenje.

– Time smo završili ovaj formalni deo razgovora – nastavi šerif. – Pođite napred! Čeka vas ćelija dok šerif Enderbi ne stigne ovamo. Onda će vas on preuzeti.

Ali Holidej ne pokaza želju da krene.

– A šta ako kažem da je Dugen već bio mrtav kad sam ga našao? – upita.

Šerif slegnu ramenima:

– To za mene nema značaja. U telegramu piše da vas traže zbog ubistva. Nije važno da li ste krivi ili ne. Vašu priču imaćete priliku da izložite sudu i poroti.

Dođavola, pomisli Dok. Nije verovao da će Enderbi ići toliko daleko, a nije mu bilo ni na kraj pameti da sedmica, a možda i duže sedi u zatvoru i čeka da naiđe neki terenski sudija i organizuje suđenje. Dotle bi Net Kol zauvek nestao. Odlučio je da izlaz iz ove situacije potraži na sopstveni način. Pušku je bio ostavio dole u salunu, a revolver mu se nalazio u futrolji. A šerif je imao uperenu dvocevku, mada sada više nije bio oprezan koliko u prvom trenutku jer mu se činilo da je protivnik bezopasan. Morao je dejstvovati brzo. Šansa je postojala, ali rizik je bio veliki.

Budući da se zbog gužve nalazio samo na metar rastojanja od čuvara zakona bilo mu je lako da nogom domaši do uperene puške. U sledećem trenutku to je i učinio, istovremeno pružajući ruku ka dršci svog revolvra. Vrh čizme odbacio je cev dvocevke prema tavanici i kada je ona grunula kiša

olovnih kuglica srušila je sa stropa komade maltera i kreča, a okupljena gomila je uz panične povike što polegala na pod, što se razbežala na sve strane. Pre nego što se šerif pribrao, cev teškog kolta pogodila ga je po glavi i on se zateturio, proleteo kroz otvorena vrata sobe i, udarivši o ivicu gvozdenog kreveta, kliznuo onesvešćen na pod.

Dok je u nekoliko koraka stigao do prozora, razmakao poluotvorene kapke sa već razbijenim staklom, pretrčao preko spoljne terase i lako skočio na ulicu. Iznenađena gomila, okupljena u međuvremenu oko ulaza u bordel, nije obratila pažnju na njega i on je u nekoliko skokova utrčao unutra, zgrabio svoju pušku koja je ležala pored šanka i istrčao napolje, produživši beg kroz gradske ulice u pravcu grada gde je ostavio svog konja. Uspeo je da stigne do štale i uplaši starog štalara koji je krišom ispijao načetu bocu viskija u jednom odeljku za konje. Holidej osedla životinju, ne objašnjavajući štalaru ništa i vinuo se u sedlo, jer je čuo sve jaču buku ljudi koji su se okupljali u daljini. Možda se i šerif već osvestio od udarca, pomisli, pa je izdao nalog za organizovanje potere.

Kada se pojavio na ulici, jašući na konju u trku, ugledao je grupu naoružanih ljudi koji su trčali prema štali. Polegavši nisko uz vrat svog konja, izjurio je iz Oktober Krika, dok su mu oko glave zviždali kuršumi razljučene potere.

IV

Potera je progonila Holideja duboko u pustinju Ljana Estakada, daleko iza Crvene reke. U tom delu Teksasa nije bilo nikakvog zakona sem vlasti federalnih šerifa i šerif Dod iz Oktober Krika na tom prostoru nije imao nikakvih zakonskih ovlašćenja. Ali je zato imao jaku glavobolju od zapadnjakovog udarca pa je bio spreman da zanemari formalnosti, kako bi se dokopao Holideja. Ali to se nije dogodilo. Dod nije ni slutio koliko je Dok Holidej vešt u zametanju tragova. Bio je pocrveneo kao rak kada je njega i poteru Dok puna dva dana vodio u krug sve dok nisu naišli na sopstveni trag koji su ostavili za sobom. Dotle je, međutim, i šerifova glavobolja popustila i služeći se više razumom, a manje osećanjima, on je zaključio kako Holidej u stvari i nije važan. Njega je tražio šerif Enderbi, pa kad je tako, neka ga on sam traži i hvata. I zato je, još pomalo ljut, ali izbegavajući poglede svojih ljudi, poveo poteru nazad u Oktober Krik.

Odmah po dolasku, umoran, pošao je u svoju kancelariju i nije bio nimalo srećan kada je u svojoj stolici iza pisaćeg stola ugledao zavaljenog jednog krupnog čoveka.

– Izlazi odavde, čoveče – procedio je. – Sve su mi kosti razglavljene i treba mi moja udobna stolica. Četiri dana sam proverio u sedlu i četiri noći spavao na kamenju, a za moje godine to je previše.

– Ja sam Enderbi!

Federalni šerif ustade i oslobodi stolicu. Pogledom je pratio šerifa Doda, koji se odmah skljkao u nju i uz dubok

uzdah i pogladivši šakom umorno, prasnjavao lice, rekao:

– Mislim da znam šta želite.

Enderbi se osmehnu, ali u tom osmehu nije bilo veselosti. Da ispuni formu pokazao je svoju šerifsku zvezdu.

– Građani su mi rekli – počeo je – da je Holidej bio ovde i da ste s poterom krenuli za njim. Gde je on?

Šerif Dod umornim pokretom pokazao prema vratima:

– Tamo negde u Ljanu Estakadu. Ne znam tačno gde. Vodio nas je u krugovima i polukrugovima, terao šegu s nama...

– Đavo da vas nosi, Dode! – dreknudivljački Enderbi. – Pustili ste da vam umakne. Pobegao vam je iako ste ga imali na nišanu.

– Polako, šerife – usprotivi se Dod. – Nisam ga ja pustio da umakne, nego me je on nadmudrio i to je sve. Nadmudrio je celu poteru. Ljudi su već bili veoma umorni i nisu hteli dalje da idu. Morao sam da se vratim.

– Po odmorne konje? – upita Enderbi zajedljivo.

Dod odmahnu glavom.

– Ne. A ako me direktno pitate ja nemam ovlašćenja preko Crvene reke, a Holidej je sada tamo.

– Zato ja imam ovlašćenja na celoj teritoriji Sjedinjenih Država i sada sam tu da vam naredim da skupite poteru i pođete u Ljano Estakado za Dokom Holidejem. Naređujem vam da poteru hitno organizujete!

– Đavola! – uzruja se Dod. – Četiri dana sam jahao i dremao u sedlu i živio na suvoj hrani. Nećete me pokrenuti odavde još najmanje nedelju dana! Sem

toga, sigurno je da se u gradu neće niko javiti dobrovoljno za poteru.

Enderbi se nagnu preko stola i unese se šerifu Dodu u lice:

– Mogao bih dobro da vas udesim, Dode. Načinili ste nekoliko neoprštenih propusta. Dopustili ste onom ubici Holideju da dođe u vaš grad i da se tu ponaša kako hoće. Ubio je dvojicu! A povrh toga, kad ste ga konačno pritezali u tesnac i kada ste ga imali na nišanu, on vas je jednostavno isprašio i pobjegao. Za završetak, krenuli ste u poteru i tapkali za sopstvenim tragom po Ljanu Estakadu sve dok ga niste potpuno izgubili! Kad sve to skupim, mogao bih mirne duše da vas strpam u sopstveni zatvor zbog nesposobnosti i neodgovornosti. Dakle, ako odbijete da sarađujete sa mnom ja ću to i učiniti i postaraću se da vas hitno osudi najbliži terenski sudija na kaznu koja neće biti manja od deset godina tucanja kamena o državnom trošku.

Dod je zurio u Enderbija s nevericom, ali se po njegovom licu videlo da on i namerava da učini što kaže.

– Imam još jedno ubistvo da stavim Holideju na teret – nastavi Enderbi. – To je čovek po imenu Ves Kristi. Našao sam njegov grob i nema sumnje da ga je Holidej ubio. To znači da samo ja imam prijavu za četiri ubistva, pa nameravam da tog čovu uhvatim i izvedem pred sud....

Dod stisnu zube i usudi se da kaže:

– Čuo sam kako se priča da je i vas isprašio u tvrđavi Samner.

Enderbijevu lice se zgrči u ružnu grimasu i on tresnu pesnicom o sto:

– Dodavola, mičite se i dižite poteru, čujete li?

– Čujem – Dod umorno ustade – kako takođe planirate da jednog dana postanete guverner, Enderbi. O tome se šuška čak i u ovom zabačenom kraju i čini mi se da te glasine i nisu baš neosnovane. Mogu da zamislim koliko biste se visoko kotirali ako biste uspeali da uhvatite čoveka optuženog za četiri ubistva...

Dod umuče jer mu se pred nosom našla cev Enderbijevog revolvera. Federalni šerif potegao ga je brzinom zmije zvečarke i Dod ostade kao skamenjen.

– Skupite tu poteru i zagrejte i sami sedlo stražnjicom! – izderao se federalni šerif. Zategao je obarač revolvera tako da je ovaj škljocnuo. – Vi ne znate sve, mister, ni izdaleka ne znate, ali reći ću vam šta je potrebno da se ne biste mešali u moje stvari i da mi se ne biste isprečili na putu... U pravu ste što se tiče mojih namera da jednoga dana postanem guverner. Sem toga, oni ljudi koje je Holidej ubio bili su učenjeni i ja polažem pravo na taj novac. Najveća nagrada raspisana je za vođu bande, koga Holidej progoni i moja je namera da se i te nagrade dočepam. To bi imalo znatnog uticaja na moju političku karijeru i na mogućnost da vodim kampanju. A i uspeh u celoj operaciji će mi u javnosti mnogo značiti. Zato i neću dozvoliti nekom provincijskom šerifu da mi stane na put. Jeste li me razumeli?

Dod je u Enderbijevom pogledu pročitao neizrecivu bezobzirnost. Liznuo je usne i rekao:

– U redu, Enderbi. Krenućemo za jedan sat.

– I niko se neće vratiti dok ne nađemo Holideja i dok ga ne šćepamo – dođao je federalni šerif. .

Dod je klimnuo glavom. Po ledenom Enderbijevom glasu zaključio je da je federalni šerif nameran da sve što je zamislio sprovede u delo. Uzdahnuo je i umornim korakom izišao na ulicu.

*

Flintok su zvali gradom, ali je to u stvari bilo samo nekoliko desetina razbacanih kućica. U najvećoj zgradi bila je smeštena trgovina mešovitim robom, uz koju su bili pridodani i jedan salun, berbernica i nešto što je po natpisu, istaknutom iznad ulaza, trebalo da bude restoran. Sem toga, bila je tu i kovačnica i nekoliko zanatskih radnji. Između svih tih razbacanih zgrada pružale su se široke, prašnjave ulice od kojih nijedna nije bila dovoljno dugačka da bi zasluživala taj naziv, već su više predstavljale zajednički međupros tor između zgrada. Na suprotnoj strani od trgovine nalazilo se nešto što je odgovaralo gradskoj štali, a ispred nje je bilo privezano dosta osedlanih konja.

Holidej je dojahao u grad, umoran od puta, prašnjav i zadovoljan što je još živ. Daleko u preri, gde se sinoć ulogorio da prespava, usred noći ga je probudio neki zvuk nalik na grmljavinu. Bacio je pogled prema zvezdanom nebu i namrštio se: nije bilo ni traga od oluje, čak ni vetra koji bi je najavljivao. Tek tada je shvatio da ga je u stvari probudilo podrhtavanje tla na kojem je ležao. Bez oklevanja vinuo se u sedlo i napustio logorište – samo pedesetak metara ispred zahuktalog stada bizona. Jahao

je kao da su mu svi đavoli za petama, pre nego što je posle nekoliko milja uspeo da skrene u stranu kako bi propustio krda u stampeđu u kojima je, prema njegovoj proceni, moralo biti najmanje deset hiljada grla.

Prošlo je dosta vremena od kako se otresao potere iz Oktober Krika. Nije, dabome, znao za drugu poteru, koju je predvodio Enderbi, ali je bio uveren da će svako ko pokuša da prati njegov trag, morati da odustane pred zamršenim petljama koje je za sobom ostavio. Dobro, ranije ili kasnije, Enderbi će se verovatno ipak pojaviti u Flintoku, ali Dok je računao da će do tog trenutka obaviti što je naumio i biti već daleko odavde...

Sjahao je ispred trgovine i saluna i konstatovao da su svi konji kraj privrežišta po opremi pripadali kaubojima. Dok je vezivao svog, pogledao je oznake na nekima. Nosili su žig „S.D.“ Zaključio je da ga je sreća dobro poslužila jer ga je u Flintok dovela baš kad su se u njemu nalazili ljudi s ranča Serene Danton. Pošao je prema improvizovanoj nadstrešnici štale gde je na jednom buriću od eksera sedeo neki melez i pušio drvenu lulu.

– Vidiš li onog konja koga sam upravo privezao? – upita ga zapadnjak. Melez klimnu glavom i odbi gust dim, a Dok nastavi: – Istrljaj ga senom, daj mu vode i zobi i postaraj se da u svemu bude dobro namiren.

Melez ga pogleda ispod oka i preko lule mu odgovori:

– To košta dva dolara, stranče. Unapred.

– Dva dolara je previše za tu uslugu, pogotovo u ovom mestu gde ne zaradiš

dva dolara ni za nedelju dana. Daću ti jedan dolar.

– Zar nemaš novca? – upita ga melež.

Zapadnjak je bio malo iznenađen načinom razgovora ovog poluindijanca. Nije očekivao da će on biti tako uporan. Odmahnuo je glavom: – Ono što imam – imam i trebaće mi da i sebe nahranim. Šta bi još hteo preko dolara?

– Hoćeš da platiš viski?

– Hoću. Ako u salunu budu hteli da ti ga natoče.

– Natočić tebi – melež ustade i istrese pepeo iz lule. – Prvo ću namiriti tvog konja, a onda ću doći tamo da mi platiš viski.

– Dogovoreno... Znaš li ranč S.D.?

– Ranč udovice Danton? Znam.

– Traže li ljude?

– Ne. Godina je loša i vlasnica se sprema da tera stoku. Ljude, koji su joj bili potrebni, najmila je pre mesec dana... Manju grupu.

Trudeći se da izgleda nezainteresovano, postavio je sledeće pitanje:

– Je li još neko dolazio i raspitivao se za ranč?

Melež odmahnu glavom: – Nije. Ali čuo sam da je došao njen otac i pridružio joj se posle mnogo godina provedenih u vojsci.

– A ko je sve s ranča večeras u gradu?

– Dosta njih. Ali glavni je Monte Čizam, predradnik i krotitelj konja. Samo... mnogo obaveštenja tražiš za jednu čašu, stranče.

Zapadnjak klimnu glavom. – Platiću ti dve. Zaslužio si.

Kada je Holidej već zakoračio na ulicu, melež dodade:

– S Čizamom su još dva bela kauboj. Čizam je kao ja, mešanac.

– Mene ne zanima boja kože – odvrati Dok. – Uostalom, i ja sam na neki način Apač mešanac. Mešao sam krv sa sinom poglavice Meskalero Apača, Brzonogim Jelenom.

Meležove oči prvo zasjaše iznenađeno, a onda oduševljeno: – Hej, trebalo je da pogodim ko si. Hodaš lako kao Indijanac. Ali da si brat Meskalerosa... To je daleko, daleko odavde. Mora biti da imaš važnog posla na ranču S. D.

Holidej se okrenu i uđe u trgovinu. Prošavši kroz deo u kome su se nalazile police, rafovi i nagomilana roba i sagnuvši glavu prolazeći ispod nisko zasnoveđenog prolaza, ušao je u salun. Odmah je ugledao kauboje, koji su sedeli za stolom u uglu. Sve oči se zaustaviše ne njemu.

Prišao je, naslonio se na šank i izvađio iz džepa par dolara i nešto sitniša. – Hoću da platim čašu viskija za onog meleza napolju i jedan brendi za mene.

– Nemam brendi.

– Onda mi daj pivo.

Plativši narudžbinu, Holidej uze čašu s pivom i krenu prema stolu gde su sedeli Čizam i dva kauboja. Pozdravio ih je pokretom glave i upitao: – Jesu li ono napolju vaši konji sa znakom „S.D.“?

Sva trojica nešto ravnodušno promrmljaše.

– A jesu li na ranču potrebni ljudi? – upita Dok.

– Nisu – odvrati Čizam, zavijajući cigaretu. – I nema razloga da se zadržavaš u ovom gradu, stranče.

– Ja se obično svugde zadržavam koliko ja hoću. A jesi li ti siguran da nema posla?

– Nema. A sada se gubi.

– Ja i odlazim kad ja hoću.

. – Rekao sam da se gubiš, gringo! Je li jasno?

– Nije.

– Onda ću ti ja to razjasniti! – prasnu Čizam i ustade.

Dvojica kauboja takođe skočiše i udaljiše se, predosećajući tuču, a i krčmar se ušanči iza šanka. Čizam dohvati bocu od viskija, razbi je o ivicu stola i zamahnu izrezanim stakom prema zapadnjakovom licu. Holidej se saže, pljusnu mu pivo u lice, zgrabi ruku kojom je ovaj držao grlić razbijene boce i snažno je okrenu. Čizam jauknu i ispusti bocu. Istog trenutka pogodio ga je zapadnjakov udarac u lice. Melez se zatetura unazad, krv mu briznu iz nosa, on upola zastjenja a upola zareža i jurnu ka zapadnjaku, mašući stisnutim pesnicama. Dočekao ga je novi udarac. Melez zgrabi stolicu, ali se saplete o oboreni sto i pade. Tada Dok s nekoliko udaraca završi borbu. Čizam klonu i onesvesti se.

Holidej sačeka da ovaj počne dolaziti svesti, a onda mu reče: – Sada ima posla na ranču, jer ja preuzimam tvoj posao. A ti se čisti iz grada! Ti a ne ja!

*

Serena Danton se već bila približila tridesetoj i uprkos sitnim borama, prouzrokovanim teškim, napornim radom i brigama, bila je veoma lepa žena. Sticajem okolnosti formirala se u ženu samu sebi dovoljnu, jer joj je majka umrla kada je imala tek desetak godina, a od oca, koji je službovao daleko, u konjici, nije bilo koristi. Kada se u njenoj blizini pojavio šarmantni i

neposredni Ten Danton, bez razmišljanja je iskoristila priliku da se uda i tako stekne pravu sigurnost u svom životu. Sa svojim mužem otputovala je u Ljano Estakado i pomogla mu da podignu ranč, radeći naporno uporedo s njim. Brinula se o njemu, kuvala i spremala kuću, ali je kad god je trebalo obavljala i muške poslove, čak i skupljala odbegla goveda, dok je Danton lovio bizone i štavio njihove kože, pripremajući ih za prodaju. A onda je došlo ono zlosrećno leto kada je iz prerije, umesto njenog muža, došao drugi lovac na bizone i doneo joj nekoliko Dantonovih ličnih stvarčica i saopštio joj kako je njen muž pao s konja pravo pred krdo jurećih bizona.

Serena se zatim pretvorila u ženu naviknutu na samoću. Odbila je da proda ranč i preseli se u neki grad bliže utvrđenim naseljima s vojnom posadom, jer ju je za ranč vezivalo mnogo srećnih uspomena. Nastavila je da sama unapređuje imanje i uspela toliko da uveća stado da je morala angažovati i ljude koji će joj pomagati u poslu.

U ovom trenutku nije bila sasvim sigurna da li joj je potreban Kristijan Blejd, pod kojim joj se imenom predstavio Dok Holidej. Izgledao je kao čvrst i energičan čovek i u pogledu njegovih sivoplavih očiju bilo je nečega što ju je plašilo. Tome je doprinelo i to što su joj dvojica njenih kauboja prethodno ispričali kako je prebio Čizama, koji joj se nije dopadao, ali ga je bila zaposlila jer joj je bio poteban predradnik i krotitelj konja.

– Ne sviđa mi se kako ste se nametnuli da sebi pribavite posao, mister Kristijane – rekla je zapadnjaku

iskreno, što je bio njen uobičajeni način opfođenja s ljudima.

Holidej se usiljeno osmehnulo:

– Život u ovoj zemlji je težak, madam, a posla ima malo i teško ga je naći. A kavgu u salunu nisam započeo ja nego Čizam. I kad smo već kod toga, ako ne bih dobio posao bio bih gladan, a prazan želudac može navesti čoveka da učini i ono što inače ne bi uradio.

Serena ga je gledala mereći težinu njegove izjave.

– Vi izgledate tako kao da vam gladovanje nije baš uobičajeni način života, mister – rekla je. – Ali... neka bude. Uzeću vas na probu za tri dana. Ako mi dokažete da znate s konjima, zadržaću vas. Ako ne, nema plate. Važi?

Holidej se pravio kako se dvoumi, a onda je ipak klimnuo glavom: – U redu, madam. Dogovoreno.

– Nađite sebi mesto u spavaonici. Neko će vam tamo već objasniti dnevni red poslova na ranču. – Klimnuvši mu dostojanstveno glavom, odšetala je nazad do verande pred kućom. Zastala je za trenutak s rukom na kvaki ulaznih vrati osvrnula se za zapadnjakom koji je preko dvorišta išao ka maloj spavaonici. Pomislila je kako se taj novi čovek kreće lako kao mačka, gipko, graciozno i bez napora, kao savršeno programirana mašina mišića i skeleta, iako mu je nedovoljno prikladno odelo umanjivalo gracioznost. Način na koji je nosio revolver odavao je utisak kao da je to oružje sastavni deo onoga koji ga nosi. A u futroli na sedlu imao je tešku pušku, ukrašenu finim bakarnim okovom. Čovek koji gladije obično nema tako fino oružje, razmišljala je dalje.

Namrštivši se nespokojno, ušla je u kuću.

Kada je ušla, Natan Kol se udaljio od prozora zaklonjenog zavesom, a kada je Serena ušla u njegovu sobu, sklonio je ruku s drške revolvera.

– Ko je ta skitnica? – upitao ju je.

Serena se namrštila na ton njegovog glasa:

– Rekao je da se zove Kristijan. Potukao se sa Monte Čizamom i Čizam je odjahao. Kristijan je tražio da preuzme njegov posao.

– Jesi li mu ga dala?

– Rekla sam mu da će posao biti njegov ako se tokom prva tri dana dobro pokaže. Ali šta je s tobom, tata? I prošle nedelje bio si jako nervozan kada se onaj nepoznati čovek zaustavio na putu za lovišta bizona. Postoji li nešto što mi nisi rekao?

Kol se usiljeno osmehnulo:

– Ni govora, kćeri... Verovatno se čovek teško oslobađa starih vojničkih navika. Dugo sam proveo s još trojicom na isturenoj predstraži, a na takvom mestu čovek se trudi da na svakom novom licu pročita je li reč o prijatelju ili neprijatelju.

– Mislila sam da je tako nešto – osmehnula se Serena. – Dođi! U pećnici imam tek ispečene kolače. Misliš li da bi šolja kafe prijala uz njih?

– Dabome da bi – Kol obgrli kćer oko pasa i uputi se s njom prema kuhinji, kradomice pogledajući put dvorišta.

*

Holideju nije bilo teško da pokaže svoju sposobnost kroćenja konja i Serena Danton je brzo otkrila koliko su

Holidejeve metode superiorne u odnosu na one koje je koristio Čizam. Zbog toga nije čekala da prođe tri dana kako bi mu rekla da je primljen. Ali nikako se nije mogla osloboditi osećanja nelaagodnosti kada bi Holidej bio u blizini. Unutra, iz kuće, kada on to nije mogao znati, potajno ga je posmatrala i pratila svaki njegov pokret. To diskretno špijuniranje stvaralo je kod nje osećaj krivice, ali se nije mogla otresti potrebe da ga gleda. Činio joj se mnogo više napet nego što je njegov ležerni izgled dopuštao da se zapazi. Verovatno je u bekstvu pred zakonom, mislila je, jer su većina onih koji su dolazili u taj kraj bili negde na poternicama, neki put zbog teških zločina, ali većinom zbog sitnijih prekršaja. No, prošlost nekog čoveka bila je njegova stvar.

Zapazila je i da Holidej veoma brižljivo održava svoju pušku, podmazujući joj svakog dana mehanizam, čisteći kundak i bakarne ukrase i pažljivo vadeći, pa ponovo stavljajući metke u magacin. Isto je radio i s koltom. Očito je u svako doba bio spreman na sve. Ali, s druge strane, Kristijan ju je na neki način očaravao. Iz njega je zračila potajna, nesavladiva snaga koja je privlačila njen pogled. To ju je ljutilo, jer od kako se pre mnogo godina u njenom životu bio pojavio Ten Danton, ovaj novi čovek je bio prva osoba koja je na sličan način delovala na nju. Da dokaže kako joj to njega nije stalo bila je u obraćanju prema njemu gruba. Još je više ljutilo što je on takvo njeno obraćanje prihvatao mirno i izvršavao je sve njene naredbe bez pogovora ili čak s prikrivenim humorem.

Kol se takođe interesovao za Holideja, odnosno Kristijana Blejda, pod kojim imenom ga je poznavao, ali nije pokušavao da svoje interesovanje prikrije.

Zapadnjak, opet, ničim nije pokazao kako zna da se Kol tu nalazi i nastavio je da obavlja svoje poslove, koristeći ih da prikrije bes i mržnju koje je osećao. Zapazio je da je Kol pustio kosu da poraste nešto duže a i brkovi su mu izrasli i bili ufitiljeni. Izgledao je malo drugačije nego na crtežu koji mu je Enderbi pokazao, ali nije bilo sumnje da je to on, čovek za kojim je prešao stotine milja i sada mu bio na dohvat ruke... Dok je, međutim, bio strpljiv čovek. Hteo je da bude sasvim siguran i zato je bio spreman da čeka još.

Pozornica budućih događaja biće ovde, na ranču S.D. Kol je vrlo vešto pokušao da zametne trag pošto mu je u međuvremenu uspeo da se otrese svojih saučesnika, zaključio je Holidej, i smeo se kladiti da još uvek drži skriven novac koji je opljačkao. Sigurno negde na ranču. Bio je siguran i da Serena ne zna ništa o njegovom lopovluku i zločinima. S druge strane po onome što su mu obojica kauboja ispričali dok je iz Flintoka jahao prema Sereninom ranču, Kol je veoma voleo svoju kćer i bio je u stanju da za nju sve učini. Iz toga je proizilazilo da bi bio do dna duše pogođen ako bi Serena saznala za drugu stranu njegove ličnosti.

Holidej je, međutim, znao da mlada žena neće tek tako prihvatiti njegovu tvrdnju da joj je otac lupez, nasilnik i ubica. Uostalom, ni on sam nije bio u to sasvim siguran. Trebalo je da nađe neki pouzdan dokaz da je Natan Kol vođa

petorke koja je izvršila zločin na Bravo Krestu. Dokaz ubedljiv i za Serenu kao i za sebe samog. I sada, dok je u koralu obavljao svoj svakodnevni posao, u glavi je već smišljao plan koji će mu to omogućiti...

– Vi radite s konjima kao da s njima razgovarate, mister – primetio je Kol, naslonjen na ogradu, dok je zapadnjak prihvatio uzde jedne životinje.

Holidej pogleda Kola, nadajući se da ga njegovo lice neće odati. – Mi se dosta razumemo. Konji rade ono što ja hoću, a ja s njima lepo postupam. To je jednostavno.

– A šta se događa ako ne rade ono što vi hoćete? Da li onda uzmete bič u ruke?

– Nema mnogo logike u tome. Stari vojnik, kao što ste vi, trebalo bi to da zna.

– Ko vam je rekao da sam ja stari vojnik?

Holidej ga pogleda u oči.

– Jedan od onih kauboja koje sam sreo u Flintoku... Mislim da se zove Stju. Zašto? Zar niste?

Kol ne odgovori. Zagledao se u Holideja, a ovaj se okrenuo i nastavio da gladi konja po vratu. Kol se provukao kroz ogradu koralu i pošao za Dokom koji je u međuvremenu poveo konje u štalu.

– Vi se zovete Kristijan, je li tako?

– Tako je.

– A prezime?

– Blejd... Kristijan Blejd... Ali većina mojih poznanika zovu me kratko Kris, pa sam već i zaboravio da se drugačije zovem. Nema razloga zašto bih to menjao.

Kol nastavi da pita s više prijateljskog prizvuka u glasu:

– Odakle ste vi, Krise?

– Odasvud. Rođen sam u Teksasu, blizu Penhendla. Proveo sam najveći deo života u južnim krajevima.

– Šta vas je dovelo čak ovamo?

Zapadnjak ga kratko pogleda i uzevši vile počeo da skuplja seno na gomilu.

– Recimo da mi je bilo teško da tamo, u civilizaciji, nađem posao.

– A možda vam je ime na nekoj poternici?

– Ne marim i da tako mislite... Mogao bih i ja reći nešto slično za vas. Možda su i vama za petama federalni šerif, vojne vlasti i đavo bi ga znao ko još...

– Opazio je da se Kol trgao i da su mu se ispod brkova tanke usne čvršće stisnule. – Moglo bi se možda reći, kažem, ali to se mene ništa ne tiče. To su vaše stvari. – Zastao je i oslonio se na vile, netremice gledajući Kola. – Jeste li me razumeli, mister Kole?

Stari bandit je lagano klimnuo glavom.

– Jesam. Izgleda da se nas dvojica razumemo, Kristijane. Ali ima još jedna stvar koju bi trebalo odmah da shvatite. Tiče se Serene.

Holidej je iznenađeno digao glavu i zbog prethodnih razmišljanja o tome kako bi mladu ženu mogao iskoristiti da pomoću nje produži Kolove patnje, jedva je uspeo da na licu prikrije osećanje krivice.

– Da? Šta s njom?

Kol mu je prišao nekoliko koraka bliže i odlučno nastavio:

– Ona pokazuje izvesno interesovanje za vas. Činjenica što veoma nastoji da izgleda nezainteresovana pokazu-

je upravo obrnuto... Zato bih hteo da znate kako ona nije nikakav laki plen. To što je udovica ništa ne menja u celoj stvari. Ona ima priličnu imovinu, a ja iz iskustva znam da skitnice vašeg kova smatraju kako su takve žene obično lako osvojive. Zato vas opominjem, mister! Nikakve igre i nikakvih pokušaja s njom! Ako me ne poslušate, imaćete posla sa mnom, a ja sam, kao što i sami znate, stari vojnik i umem biti veoma nezgodan. Jeste li me razumeli?

– Naravno – odgovori zapadnjak nativno. Izdržao je Kolov oštar, preteći pogled sve dok se ubica nije okrenuo i krupnim korakom izišao iz štale.

Vrlo zanimljivo, pomislio je. Sad mu je bilo potrebno samo da se Den Enderbi još izvesno vreme ne pojavi. Ako bi mu se to posrećilo, računao je Holidej, ono što je sada saznao mogao bi sjajno da iskoristi.

*

Članovi potere, predvođeni Enderbijem i Dodom, bili su nezadovoljniji i buntovniji nego protekle sedmice. Bili su, naime, siti napornog jahanja, loše i na brzinu spremljene hrane, neudobnih ležaja u usputnim logorima i uopšte traganja koje se oteglo desetinama milja, a da od Doka Holideja nije bilo ni traga ni glasa.

Većina njih bili su porodični ljudi i nije im se sviđalo što su „dobrovoljno“ bili uzeti u poteru s Enderbijem, pogotovo što je to drugo gonjenje počelo neposredno po okončanju njihovog prvog pokušaja da pođu begunčevim tragom, koji se završio bez uspeha. Sada, nedelju dana kasnije, njihovo putovanje

postalo je mnogo teže zbog provale oblaka. U poplavi su, pred snažnom bujicom, izgubili jednog čoveka, pa su na kraju skupili dovoljno hrabrosti da kažu šerifu Dodu kako im je svega dosta. Rekli su mu neka to kaže i Enderbiju, a ako on neće reći će mu sami, spremni da se s federalnim šerifom i fizički obračunaju ako to bude potrebno.

Na sreću, nije bilo. Enderbi nije bio budala. Znao je da su ljudi krenuli na silu i da ga zbog toga mrze. Dani su prolazili, uspeha nije bilo i samo su se jednom sudarili s bandom lupeža u jednom kanjonu. Došlo je do obostrane paljbe i jedan bandit je bio ranjen i zarobljen. Ispostavilo se, međutim, da je toliko beznačajan da ga je Enderbi posle podrobnog ispitivanja pustio na slobodu. Sitan lupež nije mogao da mu kaže ništa od onoga što ga je interesovalo. Jedino što je čuo od svojih kompanjona bilo je da postoji grad po imenu Flintok, negde dalje severozapadno, u pustinji Ljano Estakado, gde su se često sklanjali begunci pred zakonom.

Enderbi je razmislio o svemu što je čuo i zaključio je kako je taj bandit bio suviše uplašen da bi lagao. Objavio je stoga članovima potere kako će odatle poći prema severozapadu i pokušati da nađu put do tog Flintoka.

Onda je shvatio da je na pomolu pobuna.

– Oni nameravaju da se vrate, Enderbi, i nema šanse da ih u tome sprečite – saopštio mu je Dod umornim glasom. – Ne mogu čak reći ni da ih osuđujem. – Oni su još pod mojom komandom – prasnu Enderbi. – Kao federalni šerif ja imam ovlašćenje...

– Ostavite se tih krupnih reči, Enderbi – prekinuo ga je Dod. – Dosta im je gonjenja i oni će se vratiti. Štaviše, i ja ću se vratiti s njima.

Federalni šerif je preteći zažmirio i ruke mu se spustiše ka drškama revolvera. Stiskao je vilice, ali je uprkos pokazanom gnevu Enderbi znao da je pobeđen. Nije više bilo šansi da poturu zadrži na okupu i ako je već tako, onda će ih otpustiti velikodušno i sa stilom.

– Dobro, neka vas sve nosi đavo – rekao je, zamumlao još nekoliko pretećih pogrd, pa okrenuo svog konja od Doda i natmurenih ljudi iza njega. – Naći ću Holideja sam, a i onoga koga on goni! A onda ću njihove leševe dopremiti u vaš smrdljivi grad i baciću vam ih pred noge da ih vidite i procenite kakve ste kukavice i slabići bili. Nateraću vas onda da gledate kako brojim hiljade dolara koje ću dobiti za njihove glave.

Jedini odgovor na to bilo je opšte ćutanje i škripanje sedala dok su se gonioći okretali da pođu u pravcu dalekog Oktobra Krika. Nisu se više bojali Enderbija niti su davali pet para za njegovo mišljenje.

*

Kol je naglo digao glavu s tanjira sa supom i bacio kašiku na sto. – Ne! – uzviknuo je. – Do vraga, Serena, ja ću ti reći kako da na najbolji način vodiš ovaj ranč! Nema potrebe da slušaš savete skitnica, koji se šunjaju ovuda bežeći od policije. Ti što se prave da nešto znaju o stoci, obično ne znaju ništa!

Njegova kći je s mukom uspela da se savlada i posveti sečenju lepo pečenog komada govedine, zadovoljna što je

meso malo tvrđe što joj pruža izgovor da se duže pravi kako je zaokupljena tim poslom. Kada je s tim završila bila je već smirena i polako je odgovorila:

– Tata, to je dosta razumno. Nije važno od koga savet dolazi, već da je savet dobar, shvataš?

– Ja ne verujem tom... Kristijanu – progundao je Kol. – Otkud on zna kakve su cene goveda u Misuriju? Nedavno mi je rekao da je došao s jugozapada.

Serena sleže ramenima. – Kris je rekao da je sreo grupu trgovaca na reci Kanadijen i... šta sad nije u redu?

Kol je napregnuto ćutao.

– Tata?

– Na reci Kanadijen? Kako je, dodavola, Kristijan mogao tamo da ih sretne ako je došao s jugozapada?

Serena se namrštila.

– Ne znam. Možda si ga pogrešno razumeo. Možda je hteo reći kako je poreklom s jugozapada.

– Ne! – Kolov glas zvučao je grubo. – Rekao mi je da je otuda došao u Flintok.

– Dobro, rekao je i tako. Šta mari odakle je došao? Činjenica je, kako on kaže, da je sreo te trgovce koji su gonili hiljade goveda Čikolmovim putem i da su ih terali prema Sedaliji u državi Misuri. To je grad dokle dopire pruga i tamo plaćaju stoku četiri ili pet puta skuplje nego ovde u Teksasu... Tata, moram učiniti nešto da dođem do veće sume novca kako bih mogla da održim i unapredim ovaj ranč! Ako je tamo cena petostruko veća, voljna sam i da rizikujem i da organizujem veliki transport stoke.

Njen otac se sada povukao u sebe i ućutao, razmišljajući još uvek o tome odakle je novi krotitelj došao. Morao je da prisili sebe kako bi pokazao više interesovanja za ono što mu je kći maločas rekla: – Čuj, dete, znaš li ti šta znači jedno takvo putovanje i na kakve prepreke čovek nailazi pri jednom takvom poduhvatu? Treba preći stotine milja! Za to će ti trebati ekipa pet puta brojnija od ove koju sada imaš. Za početak trebaće ti više konja za te ljude i...

– Zato je Kris tu – presekla ga je Serena. – A tu su i Stju i Birč. Oni su se ulogorili u kanjonu Pinto i tamo spremaju klopku za mustange. Kris namerava da ih ukroti tamo, na licu mesta, a mi ostali ćemo prikupiti stado i spremi ga za put.

– Znači, ti si već odlučila?

– Da, tata. U očajnom sam položaju. Moram na neki način doći do novca.

Kol se ugrizao za donju usnu. U jednom trenutku izgledalo je kao da želi nešto da kaže, ali se predomislio i stavio zalogaj mesa u usta. Kada ga je sažvakao, rekao je: – Ovo je konačno tvoj ranč. Ja sam ovde samo gost.

Kći ga je povređeno pogledala: – Dobro znaš da to nije tačno, tata! Ovo je sada i tvoj dom. S onim što si mi slao dok si bio u vojsci pomogao si mi da ranč održim i sačuvam. Ipak... ne smeš zaboraviti da ga ja već godinama vodim i znam šta i kako treba biti urađeno.

– Da, ali mi se ne sviđa što prihvataš savet nekog lutalice koji je na ranču tek par sedmica!

– Imam poverenja u njega, tata.

– Nadam se da se nećeš pokajati – promrmlja Kol.

*

Negde u mraku, van domašaja svetlosti logorske vatre, začulo se neko kretanje i Holidej se ispetljao iz ćebadi i klekao na koleno s napunjenom vinčesterkom na gotovs u rukama.

Na šum prouzrokovan zapadnjakovim kretanjem Stju i Birč se probudiše.

U tom trenutku, u krug svetlosti, vodeći konja za sobom, ušao je čovek s revolverom u ruci. Bio je to Natan Kol. Njegov pogled se zaustavio na vinčesterki u zapadnjakovim rukama.

– Vrlo ste vešti s tom puškom, Kris-tijane – primetio je. – Pre bi se reklo da ste čovek od oružja nego kauboj i ukrotitelj konja, zar ne?

– Oružje je podjednako potrebno svakome u ovoj zemlji. Zašto bih ja bio izuzetak?

– Da, to je tačno, ali pretpostavljam da znate kako se tim oružjem barata – reče Kol i odloži svoj kolt. Prišao je i čučnuo pored vatre pa gurnuo bliže plamenu ogaravljeni lonac za kafu. Nekoliko puta je protrljao ruke da bi se zagrejao. – Prilično je hladno u ovom predelu, ispresecanom stenovitim kanjonima – nastavio je. – Kako napredujete sa hvatanjem divljih konja?

– Uхватili smo petnaest i Kris je pre večere ukrotio tri – javi se Stju. – Nikad u životu nisam video čoveka koji čvršće sedi u sedlu od njega! Dobili smo vlaški dobrog ukrotitelja konja, mister Kole.

Kol je nakratko netremice gledao zapadnjaka. Onda primeti: – Čini mi se da biste mogli da spustite obarač, mister.

Holidej ga poslušao, ali zadržao pušku u ruci. – Šta vas dovodi ovamo gore u ovo doba noći? – upitao je.

– Čuo sam za vašu ideju o teranju sto-ke na pijacu u Misuri... Čini se da je moja devojčica prihvatila tu ideju i da je ništa ne može odvratiti od te namere. No, Serena mi je rekla kako ste na tu pomisao došli na osnovu ranijeg razgovora s jednim stočarskim trgovcem na reci Kanadijen. Pitao sam se otkuda vi tamo kada ste mi rekli da ste došli s jugozapada.

– I jesam. Napravio sam samo veliki zaobilazak do mesta Oktober Krik – objasni Dok i zastade kada je opazio da se Kol trgao, jer je pretpostavljao da će se ubica baš tako ponašati. – Imao sam tamo dole nekog posla, a kad sam ga obavio uputio sam se prema Flintoku i ranču S.D.

– Rekli ste to kao da ste od samog početka imali nameru da dođete baš ovamo... Kako ste znali za ovaj ranč?

Holidej odmahnu glavom:

– Nisam znao. Jednostavno sam morao da pobegnem što dalje od civilizacije. Neki ljudi su mi rekli da u pustari ima nekoliko razbacanih rančeva, pa sam pomislio da bi bilo zgodno da okušam sreću na jednom od njih. Da nisam našao posao, pretpostavljam da bih s traženjem završio u nekom logoru lovaca na bizone, loveći i derući kože.

Kol ga je pogledao preko vatre i, uzavši posudu s kafom, ulio sebi u limeno lonče. Dvojica kauboja već su ležali umotani u svoju ćebad, svesni da razgovor koji se vodi ima interesa samo za Kola i Kristijana i da njih dvojica tu nisu potrebni.

– Shvatam – reče Kol.

– Od ranča dovde je prilično daleko, a po mraku je još dalje. Prilična razdaljina za prevaliti samo radi jednog običnog razgovora – reče Holidej mirno. Pružio je svoje lonče da mu Kol nalije kafu i zagledao se u tečnost čiji se nivo u lončetu podizao. Kolova ruka se naglo trgla zbog napora da priguši ljutinu. Ili možda strah? – Moglo bi se pomisliti da ste zabrinuti zbog nekog ko je dojahao s reke Kanadijen.

– Ne izazivajte me, Kristijane – upozorio ga je Kol. – Ili kako se već stvarno zovete.

– Kristijan mi sasvim odgovara. – Holidej srknu kafu. – Uostalom, moje indijansko ime ne biste mogli da izgovorite.

Kol je ukočeno zastao i sasvim polako podigao pogled do zapadnjakovog lica.

– Indijansko ime? Zar ste živeli među Indijancima? Gde?

Holidej je otpio dobar gutljaj, duva-jući u kafu, koristeći to da namerno otegne s davanjem odgovora. Ispio je sporo još jedan gutljaj, a onda prosuo ostatak kafe i taloga u vatru.

Stju i Birč su takođe nestrpljivo čekali da čuju odgovor.

– Meskalero Apači su me primili za svog brata nekada davno. Ali nedavno sam proveo neko vreme na Bravosu... Tamo ima Komanča.

Kolovo lice je pobledelo, a onda posivelo i izgledalo je kao da ga nešto u grudima guši.

Holidej produži:

– Da, činjenica je da sam tamo proveo samo kratko vreme... – Odjednom se obratio neposredno Kolu: – Vi poznajete Bravos, Kole? Sećam se da je Se-

rena rekla da ste bili stacionirani u tvrđavi blizu pokrajine Bravos. To je tvrđava Trinita, zar ne?

– Ko ste vi, dođavola? – upita Kol, gušeći se, dok mu se desna ruka kradomice spuštala prema dršci revolvera.

– Ja? Pa rekao sam vam. Zovem se Kristijan... Kristijan Blejd. To je lakše izgovoriti nego moje apačko ime.

– Dovraga – promumla Stju ispod čebadi. – Prvi put u životu skupljam stoku s jednim Indijancem.

On i Birč se zakikotaše, a Holidej se jedva malo osmehnu, ne skidajući pogled s napetog Kola.

– Da – reče – ali to u stvari više nije važno, jer je bilo dosta davno... pre deset ili dvanaest godina... Šta nije u redu, Kole? Izgleda kao da vam ne prija nešto od ovoga što sam rekao... Ne razumem zašto bi vas to uzbuđivalo?

Kol pročisti grlo i ustađe, prosuviši pritom ostatak kafe u vatru. S visine je zurio u zapadnjaka koji je sedeo:

– Imam utisak da se vi nešto poigravate sa mnom, mister. Ne znam zbog čega, ali pre nego što odem daću vam dobar savet: prekinite s tim! Ja nisam čovek s kojim se može terati šega!

Holidej je lagano ustao i našavši se licem u lice u istoj ravni s Kolom, zagledao mu se u oči. – Ni ja – rekao je tiho.

Gledali su se netremice dugo, a onda se Kol okrenuo, pojahao konja i odjahao ne izustivši više nijednu reč.

– Najluđi razgovor koji sam ikada čuo i najgluplji gest koji sam video – primeti Birč kiselo. – Da neko dođe usred noći čak ovamo radi jednog običnog razgovora, to je zaista glupost. Čini mi se da vas Kol ne simpatiša, Krise.

Pošto se malo udaljio od svetlosti logorske vatre, Holidej se smestio iza jednog debla i zavio se u čebad. Čuao je.

– A Serena – zasmeha se Stju. – Čini mi se da ona oseća nešto sasvim drugo.

Dok se ukrutio i neodređenim tonom odvratio:

– Pa, u svakom slučaju, morate se složiti sa mnom da izgleda mnogo bolje nego Kol.

Birč i Stju se glasno nasmejaše i izmenjaše još nekoliko šaljivih primedbi, pre nego što su se pokrili čebadima i primirili za noć. Ali Holidej nije bio zadovoljan, jer za njega ovaj događaj nije bio zabava. To što je Kol bio sumnjičav sasvim mu je odgovaralo. Ukoliko se taj čovek bude više preznojavao, utoliko pre će se odati i utoliko će veća biti njegova kazna. Ali Dok nije bio zadovoljan zbog žene. Ona je u ovoj igri bila nedužna strana i Doka je mučilo osećanje krivice zbog načina na koji je tih dana s njom ljubazno i ozbiljno razgovarao i naveo je da sluša njegove savete. I Ketlin Porter je bila nedužna, pa sada, mučeći nedužnu osobu, i on sebe stavlja u istu poziciju u kojoj su bili oni koji su mučili i ubili Ketlin. To mu se činilo zastrašujućim.

Ali morao je pomoću Sereni da se osveti Kolu.

*

Tri stotine dvadeset grla rogate stoke bilo je sve što je Serena mogla sakupiti na ranču, jer je više od pedesetak grla ostavila za priplod. Krdo je bilo prikupljeno, žigosano i poterano na dug put do grada Sedalija u državi Misuri.

Kol je ostao kod kuće da se brine o ranču. On, uostalom, nije pokazao ni najmanju želju da pođe. S pravom, mislio je Dok, jer je na tom putu bilo mnogo vojnih postaja i patrola. Uostalom, Serena je za predvodnika angažovala jednog čoveka po imenu Poup, a ovaj se sa sobom doveo još dvojicu goniča, Garnije i Šona. S Holidejem, Stjuom i Birčem i još dvojicom kauboja s ranča, oni su sačinjavali prilično dobru ekipu za gonjenje. Poup je potvrdio Holidejevu pretpostavku da su cene tamo pet puta veće i Serena nije propustila priliku da to saopšti svom ocu.

Kol je bio zabrinut. Nije znao šta da misli o Holideju iz čijih reči one noći kao da je izvirala neka pretnja. Pitao je Stjua i Birča šta misle, a oni su mu rekli da je taj Kristijan verovatno begunac pred zakonom.

Kolu se, međutim, nisu dopadale Kristijanove aluzije na Bravos Krest. A oni su, kada su naišli na onu ženu u brvnari, znali da je s njom neki muškarac koji je trenutno odsutan. Papiri koje su tamo našli otkrili su im da se taj čovek zove Džon Holidej, a to je ime Kolu nekako poznato zvučalo. Trgao se. Da nije kojim slučajem ovaj Kristijan Blejd taj Holidej? Ne, bilo bi to suviše fantastično. Holidej ga nikako nije mogao naći. Jedini koji je znao za ovaj ranč bio je njegov drug iz vojske koji je sada ležao mrtav i već iskljuvan od lešinara na dnu klisure. Ipak su mu ruke, dok je točio sebi viski, podrhtavale.

Moraće dok su ostali odsutni malo da vezba s koltom. A kada se oni vrate pritisnuće tog Blejda i saznati istinu.

*

Nedelju dana posle polaska s ranča S.D. cela družina goniča sedela je okupljena za večerom oko vatre dok su noćni čuvari obilazili oko nervoznog krda i tiho pevušili umirujućim glasom. Serena je bila umorna i rano je legla. Garni, Šon, Stju i Birč igrali su poker, a Poup je sedeo na jednom deblu i popravljao predicu kolana. Holidej je, kao i obično, gladio svoju vinčesterku.

– Otkud to da ste toliko vezani za taj stari tip škljocare kad ima mnogo boljih pušaka? – upita ga Poup. – Ja imam spensericu.

– Volim je – reče Dok ležerno. – Znam tačno kuda nosi, a kada čovek to zna onda mu je obično jedan metak dovoljan.

Poup je odobravajući promumlao:

– To je tačno, ali ja ipak više volim nešto modernije. Zato nosim i dva revolvera. Kolt obično koristim kad sam u gradu, a veliki remington čuvam za otvoreni prostor. Indijancima ne godi njegov gromki tresak.

Zapadnjak odloži vinčesterku u stranu i pogleda sagovornika: – Da, čuo sam da u ovim krajevima ima indijanskih odmetnika. Iz kog su plemena?

– Izgleda da su Poni, ali ima i neka grupa Komanča. Mi sada prolazimo kroz predeo kojim oni krstare. Ponekad napadnu neki odred konjice ili logor lovaca na bizone. Možda ćemo imati sreću da se provučemo neprimećeni.

– To što ih ne vidimo ne znači da nisu u blizini. Kad ne želi da bude primećen, Komanč je skoro nevidljiv.

Poup klimnu glavom. – Jeste... Čujte, Kristijane, Birč kaže da ste se po-bratimili s Apačima. Je li to tačno?

Holidej to potvrdi pokretom glave.

– Ako bismo naleteli na neku grupu odmetnika – nastavi Poup – možda biste vi mogli pregovarati s njima... Oni većinom zatraže poneko govedo za hranu. Pretpostavljam da bi vas razumeli.

– Apački dijalekt je nešto drugačiji, ali mislim da bih se mogao sporazumeti s njima.

Sledećeg jutra, dok se krdo pribli-žavalo gazu preko reke Simaron, Holidej je pojahao da pomogne Sereni koja se mučila da dva izdvojena go-večeta pridruži glavnini krda. Kada je to obavio, Serena mu se zahvalno osme-hnula i obrisala znoj s čela.

– Težak posao, Krise – rekla je.

– U pravu ste. Zato mi još uvek nije jasno zašto niste ostali na ranču.

To ga je sve vreme brinulo. Imao je planove za krdo, ali ti planovi nisu uključivali i njeno prisustvo. Serena je htela time da uštedi platu za jednog goniča, a i da stekne rutinu kako bi iduće godine, ako sve dobro prođe, mogla sama biti glavni gonič krda. Dok joj je morao priznati da je hrabra, ali je njeno prisustvo komplikovalo stvari. Računao je da će za izvođenje svog plana imati na raspolaganju samo još dan ili dva, jer će posle toga zaći u pre-deo u kome bi njegovo sprovođenje bilo veoma otežano.

– Kako se drže konji? – prekide ga u razmišljanju ženin glas.

– Sve je u redu. Stju vodi brigu o zapregama. Mislim da bih mogao poći u malo izviđanje.

– Zašto?

– Poup predviđa da ćemo noćas logo-rovati na prelazu te ćemo sutra ujutro preterati stoku preko reke. Rekao je i da smo na terenu kojim se kreću grupe indijanskih odmetnika. Mislim da neće škoditi ako malo pretražim tragove u okolini.

– Da biste nas upozorili? Da, Krise, to je dobra ideja – Serena mu položi ruku na podlakticu. – Ali budite opre-zni!

Dok se malo iznenadio, ali je prisilio sebe da se osmehnje: – Vратиću se do za-laska sunca. Videćemo se u logoru.

Okrenuo je konja i udaljio se od krda u brzom trku, osećajući na sebi Serenin pogled. Zašto je, dođavola, i ona morala poći?

*

Budući da je bilo na domaku reke, krdo je bilo uznemireno. Miris vode, sjaj mesečine i treptanje zvezda, činili su ga nervoznim.

Te večeri postavili su dva stražara – Garnera i Šona. Logor goniča počivao je u miru i kada je mesec zašao za obzorje stoka se malo primirila glasovima stražara koji su jahali oko nje. Holidej je spavao s vinčesterkom ispod čebeta, kao i uvek, ali te noći nije spavao mirno. Bio je napet u iščekivanju nečega...

A tada je to „nešto“ došlo. Najpre se čuo zov noćne ptice, na koji je druga ptica odmah odgovorila. Prerijski kojot je zalajao i krdo se uznemirilo, a kojot je nastavio da zavija sumorno, jezivo. Mada su to bili glasovi koje je proizveo čovek, krdo se počelo nervozno kretati. Zatim je došao divlji poklič, koji se pro-

lomio kroz noć, praćen desetinom istih i sličnih poklika, pa prasak nekoliko pušaka, i goveda su kao jedno skočila na noge i dala se u divlji trk. Još nekoliko pucnjeva i pokliča, a zatim sve jači tutanj i krdo je skrenulo pored logora. Nekoliko izdvojenih goveda projurilo je kroz logor, prevrćući lonce i gazeći vatru. Tutanj, vika i pucnji uplašili su konje, koji su se počeli propinjati i trzati na privezištu nedaleko od vatre.

– Indijanci! – povika Poup i iskoči iz ćebadi, pucajući iz remingtona u mrak.

Holidej je nasumce ispalio metak iz vinčesterke, ugledavši siluetu Indijanca na konju koji je u trku gonio krdo pred sobom. Zatim su napadači pripucali na ljude u logoru. Dok izusti glasnu kletvu. To nije bio deo dogovora! Zgrabio je pušku za cev i snažnim zamahom oborio jednog Indijanca s konja. Poup ga je dokrajčio hicem iz pištolja, dok je zapadnjak potrčao prema kolima.

– Jeste li čitavi, Serena? – upitao je.

– Jesam, Krise, čitava sam – žena je izvirila iz kola, držeći pušku koja se dimila. – Šta je s ostalima?

– Ne znam. – Holidej je znao da nije trebalo da bude žrtava ako su se Indijanci držali plana koji je smislio.

Ali oni se tog plana nisu pridržavali. Dogovor je bio da onesveste čuvare i zatim ukradu krdo. Umesto toga, oni su ubili Garniju i Šonu i uzeli im skalpove. Sem ove dvojice niko nije bio povređen. Dvojica mrtvih Indijanaca pripadali su Komančima, kako su ustanovili i Poup i Holidej.

Dok je bio ljut i razočaran. Nije mu bila namera da u napadu stradaju nedužni ljudi. Da su to bili Apači ili Bravo

Komanči, oni bi održali reč, ali bili su to otpadnici i ubice, koji su činili što im se prohte... Holidej je osećao grižu savesti.

– Oterali su sve, do poslednjeg grla – izvestio je Birč. – Poterali su stoku preko ravnice u pravcu one nizije koju smo danas videli u daljini.

– Da, to je sigurno njihova teritorija.

– Moramo da počemo za njima – žustro se javila Serena. U glasu joj je bilo oštine zbog koje se Dok okrenuo. Pogledi su im se sreli. – Moramo povratiti tu stoku, Krise! Bez nje sam propala!

Zapadnjak je to dobro znao. Samo je klimnuo glavom. Onda pogleda vođu goniča: – Šta ti misliš, Nete?

Poup odmahnu glavom:

– Ne вреди. Nemamo dovoljno ljudi. Video sam bar još sedmoricu sem ove dvojice koje smo smakli. Verovatno da ih je s druge strane bilo još. Ako počemo za njima, zbrisaće nas! Ne znam zašto to već nisu učinili.

– Bili su suviše zauzeti stokom – javi se Stju. – Posle onoga što su učinili Garniju i Šonu, ne pada mi na pamet da jašem za njima!

Serena se ugrize za usnu. – Nemam prava da od vas tražim da rizikujete život – uzdahnula je. – Dobro. Sahranimo mrtve i sutra zorom vraćamo se nazad na ranč... Najverovatnije neću moći da vam platim vašu zaradu jer sam sve uložila u krdo. Posle ovoga ranč više neće postojati.

Ljudi su ćutke stajali. Serena priđe kolima i uze otuda lopatu. Dok joj preuze lopatu iz ruke. Njegov plan je uglavnom uspeo i trebao je zbog toga osećati zadovoljstvo. Umesto toga osećao

se strašno i nije mogao da pogleda Sereni u ožalošćene oči. Iskoristio ju je da se domogne njenog oca, ali to što je naumio nije ispalo kako treba. Prvi put od kako je krenuo da se sveti uhvatio je sebe da se koleba.

*

Kada je stigao u Flintok, Enderbi je bio potpuno iscrpljen. Sedmicama je bio na putu prateći trag koji ga na kraju nije odveo nikuda. U međuvremenu mu je ponestalo hrane, pa je bio prinuđen da se snabdeva lovom, što mu je oduzimalo dosta vremena. Zatim mu se desio još jedan maler. Remen od čuturice s vodom se otkinuo i konj je stao na čuturicu i probušio metal, tako da je iz nje istekla sva rezerva vode. Morao je zato da pođe u potragu za vodom, a traganje odloži. Konačno je ipak naišao na šaćicu razbacanih kućica, koja se zvala Flintok, nadajući se da će tu naći neki trag, koji će ga usmeriti ka Holideju. Bio je prašnjav, prljav i zarastao u bradu, a odelo mu je bilo izgužvano, pocepano i skoro neupotrebljivo. Zbog toga ga je krčmar u salunu smatrao za običnog skitnicu sve dok Enderbi nije iz džepa izvadio šerifsku značku.

– Gospode Bože! – prožišta krčmar. – Pa vi ste šerif!

Enderbi srknu pivo. – Možete li mi spremići nešto za jelo? – upita. – Mislim, nešto valjano. Jedan dobar, debeo odrezak, nekoliko jaja, hleba, zatim palačinke i na kraju sir i opet pivo... Već nedelju dana sanjam o pristojnom ručku!

– Odmah ću reći mojoj ženi da spremi porudžbinu – obeća krčmar. – Ako

želite da se okupate, mogu joj kazati da stavi vodu na vatru da se zagreje...

– Dabome, recite joj!

Krčmar se oddegao iza šanka u sporedne prostorije. Kada se vratio, Enderbi je već bio popio svoje pivo i pored prazne čaše stajao je novac za još jednu. Krčmar mu je natoči.

– Mi ovde nemamo prilike da često vidamo šerife... – rekao je. – Gonite li nekoga?

– Da. – Enderbi izvadi iz džepa papir sa portretima Kola i njegovih saučesnika. Kol je bio jedini preko koga nije bio stavljen krst. – Na primer, ovog ovde.

Kolov portret bio je zamrljan i nejasan posle toliko dana provedenih u džepu šerifove košulje. Papir je bio stalno vlažen znojem, često vađen iz džepa, razvijan i ponovo savijan i sve je to uticalo da crte izgube svoju prvobitnu oštrinu, a lice svoj pravi oblik. Krčmar je žmireći pogledao papir, onda ga odneo do prozora, gde je osvetljenje bilo bolje i vratio se do šerifa zamišljen.

– Može biti da sam ga video, ali moje oko nije tako vešto da zapazi sve – rekao je, vraćajući papir Enderbiju.

– Pošao bih i za najmanjim tragom. Kada ste ga videli i gde?

– Video sam ga upravo tu gde vi sada stojite... tako... pre četiri ili pet sedmica. Išao je na jedan ranč u pustari Ljano Estakado.

– Koji ranč?

– Ranč S.D.

Enderbi upitno podiže obrve:

– Je li tražio baš taj ranč i da li se posebno za njega raspitivao?

– Jeste. Tada mi nije rekao zbog čega, ali sam kasnije čuo da je vlasnica ranča

njegova kći. Zove se misis Danton i udovica je Tena Dantona.

Tako dakle, pomisli Enderbi. Sve vreme je spremao za sebe malo, udobno i sigurno skrovište. – Je li još uvek tamo? – upita.

– To ne bih mogao da vam kažem. Znam samo da se više nije vraćao ovamo. Sećam se da je neko rekao kako mu je ime „Kol“...

– Odlično ste se setili! A sad da vas pitam nešto i za drugog čoveka koga gonim. Taj drugi prati onog prvog na slici. Ime mu je Holidej, ali ne znam da li se ovde predstavio pod tim imenom. Krupan je, visok, score crne kose i sivoplavih, prodornih očiju. Nosi koltove teškog kalibra, s drškom od slonovače i pušku.

– Rekoste koltove s drškom od slonovače? I pušku vinčesterku s osmougaonom cevi – prekide ga krčmar uzbuđeno. – Da, bio je ovde i predstavio se kao Kristijan Blejd. Prebio je jednog ukrotitelja konja baš ovde, u salunu i oterao ga iz grada samo da bi mogao da preuzme njegov posao na ranču S.D.

– Tako dakle? – zaključio Enderbi. – On radi tamo na ranču s Kolom. – Primitivši da krmčar zuri u njega, doda nešto smirenije: – Dobro bi bilo ako biste mi dali obaveštenje kako da nađem taj ranč. Izgleda mi da ću tamo imati dosta posla.

– Mogao bih da vam nacrtam mapu. Tako bi vam bilo lakše.

– Imate pravo. Čujte, taj ukrotitelj konja je još u gradu. Možda bi on mogao da mi da korisna dopunska obaveštenja.

– Nije više u gradu. Otišao je odmah posle batina koje je dobio od Blejka.

Zvao se Monte Čizam. Ali... čekajte! Bio je opet ovde pre nedelju dana. Rekao je da je do tada bio u lovu na bizone i da ide na ranč da uzme otuda svoju torbu sa stvarima. Nisam ga video da se vratio odatle.

– Onda se za njega nećemo brinuti – reče Enderbi. – Vi mi nacrtajte mapu, a za to vreme ja ću da ručam. Priznajem da ste mi zaslادili dan, mister.

Enderbi ode do jednog stola, noseći svoju drugu čašu piva i zviždućuci raspoloženo jednu veselu kaubojsku pesmu. Ovo što je sada čuo bio je najbolji trag posle duže vremena. Uz malo sreće uhvatiće obojicu: i Kola i Holideja.

*

Niz boca, naređanih na najvišoj gredići ograde koralu poskočio je pri svakom pucnju. Samo jedna boca ostala je netaknuta i Natan Kol glasno opsova. Po njegovom mišljenju čak i jedan promašaj bio je katastrofalan.

– Jedan promašaj od šest metaka priлично je dobar rezultat – tešio ga je Monte Čizam iz hladovine, gde je pušeci leškario i posmatrao vežbanje svog nekadašnjeg poslodavca.

– Ali ne i dovoljno dobar kad čovek treba da se sukobi s nekim ko žarko želi da ga pošalje na onaj svet, kao taj Holidej.

– Mora biti da ste mu učinili nešto mnogo loše, Kole.

– To se tebe ne tiče – prasnu ovaj. – Najmio sam te da paziš na strance koji bi se pojavili u blizini dok su Serena i ostali na putu i ako je potrebno da ih središ. Holidej nije jedini koji me goni.

Može se pojaviti i neki predstavnik zakona.

Čizam se pogladi po bradi.

– Bila je to srećna odluka za mene da se vratim i uzmem svoju torbu baš kada ste ostali sami, gazda, ali bih ipak voleo da znam otkud to da imate dvesta dolara da me najmite kad gospođa Danton jedva da je mogla da skupi četrdeset dolara mesečno...

Kol ga otrovno pogleda:

– Ti treba da misliš samo na to da ćeš biti dobro plaćen. Ne tiče te se odakle novac dolazi.

Čizam sleže ramenima i pogleda kradomice Kola koji je u međuvremenu ponovo napunio revolver i palcem ravnao metke u dobošu. Onda pokupi sa zemlje nekoliko boca da ih stavi na ogradu umesto razlupanih, pa naglo zastade i pogleda prema preriji.

– Gazda! Dolazi neki konjanik. Iz pravca grada.

Kol se okrenu i u daljini opazi oblačić prašine i nejasnu tamnu figuru u podnožju tog oblačića. Konjanik je bio još suviše daleko da bi se mogao prepoznati, ali pošto na ranču nije bilo nikoga potreban je bio krajnji oprez. Vratio je kolt u futrolu i uputio se prema kući, obraćajući se uz put Čizamu:

– Sad treba da pokažeš da li zaslužiš dvesta dolara, koje treba da ti platiš. Znaš šta treba da kažeš i šta treba da radiš! Ako došljak bude hteo da izvrši pretres, a radi se o predstavniku zakona, ti ćeš mu to dopustiti, ali nastoj da ga što pre udaljiš odavde. Što pre i što neupadljivije. Razumeš?

Melez klimnu glavom.

– Izgleda da vam je već počelo da gori pod nogama, Kole. Stvarno ste mudar i obazriv čovek.

– Zahvaljujući tome i ovome – potapšao se po futrolji s revolverom – ostao sam dugo u životu. – Onda uđe u kuću. Čizam pođe u dvorište, gde se zabavio nekim beznačajnim poslovima, koji su ga trebali zadržati tu, ispred kuće, sve dok nepoznati konjanik ne stigne. A stigao je brzo. Snažan i mrgodan, na umornom konju.

Zategnuvši vođice, Enderbi sjaha. Bio je glatko obrijan i mnogo čistiji nego po dolasku u Flintok, a na grudima mu je sijala šerifska zvezda. – Ja sam federalni šerif Enderbi – resko se predstavio. – Je li ovo ranč S.D?

– Da, to je – odvrati Čizam – ali na ranču sam samo ja.

Enderbi načini nekoliko koraka, ne propuštajući da zapazi ni najmanju pojedinost.

– Kako to? – upita.

– Ostali su otišli i oterali stoku na pijacu... Ja sam ostao da vodim računa o ranču.

Enderbi ga je pažljivo osmotrio. Nije mu promakao njegov kožni uložak za pantalone, sav mastan i flekav od znoja, a i poseban tip mamuza koje su obično nosili krotitelji.

– Ti mi ličiš na krotitelja konja. Kako to da nisi i ti pošao sa stokom? Briga o konjima je vrlo važan posao pri teranju stoke na duže staze.

– Nije mi se išlo na tako dug put. Sedalija je daleko... U svakom slučaju, misis Danton je angažovala još jednog čoveka koji zna s konjima... Ima li nešto posebno što biste želeli, šerife?

– Mislim da ima, ali ako su već svi otišli, onda ću morati da čekam. – Podbočio se rukama, osmatrajući dvorište oko sebe i okolne pašnjake. – Vidim da na ranču nije ostalo mnogo stoke. Kada misliš da će se misis Danton i ostala momčad vratiti?

– Verovatno za dva meseca.

S razočaranjem na licu, Enderbi se ugriže za usnu.

– To je vrlo, vrlo loše. Pretpostavljam da je i njen otac Natan Kol pošao zajedno s ostalima na put?

– Da, i on je otišao. Ali ako čekate njega, onda ćete uzalud gubiti vreme, šerife. On se neće vraćati ovamo. Nameralavao je da u Sedaliji sedne u voz i ode dalje u Kaliforniju.

– Tako? Baš nemam sreće što ga nisam zatekao ovde. A šta je s Blejdom? Čizam se trgao.

– I on je otišao. Ne bih vam mogao reći hoće li se vratiti ili ne.

Šerif prodorno pogleda meleza u oči i Čizam najzad skrenu pogled. – Kako sam čuo – reče šerif – taj Blejd je dobio mesto ukrotitelja na ranču pošto je prethodno dozlaboga prebio nekog mešanca koji je dotad radio taj posao. Kako mi rekoše, taj mešanac izgleda jako sličan vama, mister.

Čizam proguta vazduh.

– Tvoje ime je Monte Čizam? – bio je uporan šerif.

Melez klimnu glavom: – Da. I što bih krio? Blejd i ja smo se potukli. Ali misis Danton nije od zlopamtila. Kada sam se vratio po svoju torbu zatražila je da ostanem i vodim brigu o ranču dok se ona ne vrati iz Sedalije.

Enderbi je znao da ovaj čovek laže, ali mu je odgovaralo da ostavi utisak

kako mu veruje. Odjednom je njegova desna ruka s velikim vojničkim koltom poletela nagore i revolver grmnu, nateravši Čizama da poskoči. Preostala poslednja boca na ogradi korala razletela se u hiljadu komadića.

– Izgleda da si malo vežbao gađanje?

– upita ga čuvar zakona kao uzgred.

– Tek toliko da skratim vreme – sleže Čizam ramenima.

– Hoćeš da se malo ogledamo? To bi ti pomoglo da utračiš još malo vremena.

– Oh, ne, šerife. Nisam ja vaša klasa.

– Kako? – Enderbi je glumio iznenađenje. – Pa, od šest boca pogodio si pet!

Čizam se nemirno osmehnuo: – Trebalo mi je skoro dvadeset hitaca da to postignem.

Šerif začuđeno diže obrve, a onda se njegova leva ruka naglo pruži i zgrabi melezov revolver iz futrole. Primeo je oružje nosu, omirisao ga i pogledao cilindrični magacin. – Trebalo bi da bude jako ogaravljen ako si iz njega ispalio toliko hitaca.

– Uh... pa to je bilo ranije... tokom dana. Očistio sam ga.

– Zamoran je to posao čistiti revolver od trunčica izgorelog baruta. Kad to radim obično mi se crnilo uvuče ispod noktiju i u kožu. – Ponovo je ispružio ruku i vratio Čizamov revolver u futrolu, a onda dograbio meleza za ruku i pažljivo ih razgledao. – Gle, gle, ti si neki mnogo uredan i vešt čistač revolvevera, Čizame. Na tvojim prstima nema ni traga baruta...

Melez se osećao vrlo nelagodno. Povukao je ruke k sebi i ćutao. Enderbi pogleda prema kući, a onda prema prostoru za konje. – Možda bi trebalo

da malo pogledam okolo pre nego što odem – rekao je. – Imaš li šta protiv?

Čizam se usiljeno osmehnu, trudeći se da izgleda ravnodušno. – Samo izvolite. Ionako vas ne bih mogao sprečiti.

– Ne, ne bi – složi se šerif i uputi se prema kući.

Čizam se naslonio na stub korala i počeo da zavija cigaretu, ali su mu ruke primetno podrhtavale kada je šerif ušao u kuću. Činilo mu se da je prošlo mnogo vremena pre nego što je Enderbi ponovo izašao, prešao preko dvorišta i ušao u kaubojsku spavaonicu. Kada se ponovo pojavio na vratima, osmotrio je najpre ostale pomoćne zgrade, a onda pretražio štalu i staje i opet se vratio do nervoznog Čizama, koji je bajagi dokono pušio.

– Izgleda da nemaš nikoga da ti pravi društvo, ali ima nekoliko stvari koje mi se ne sviđaju, mister. – Pustio je meleza da se malo preznojava dok je on sam zavio i zapalio cigaretu. – Ima u kući znakova da će se Kol ipak vratiti ovamo. Jer nije odneo najveći deo svoje odeće i rublja.

Čizam sleže ramenima.

– Ja sam vam kazao ono što je on meni rekao, šerife.

– Zaista? Jasno je da mi možeš reći samo ono što je on tebi rekao... – Glas mu odjednom postade odsečan i skoro grub. – A sada ću ja tebi nešto da kažem, Čizame – dotakao ga je nekoliko puta kažiprstom po prsima. – Kada se misis Danton i ostala momčad vrate s puta, ti ćeš me hitno obavestiti. Ja ću čekati u Flintoku.

– Ali oni se neće vratiti još najmanje dva meseca! Mogli biste, ako baš hoćete, za mnogo kraće vreme poći za nji-

ma i stići ih. Tako biste bili sigurni da ćete naći vaše ljude, šerife. Ako čekate ovde, možete pogrešiti, jer se oni možda više neće vratiti.

– Nisam baš sasvim siguran da neće, bar ne kad su u pitanju dvojica koju tražim... Imam neki predosećaj da Kol nije daleko odavde, a ako je tako, Blejd će se sigurno vratiti. – Pritisnuo je Čizama uz ogradu korala. – Jesi li razumeo šta sam rekao?

Čizam obliznu usne.

– Uh, jesam. A šta je to mister Kol učinio kad toliko želite da ga sretnete, šerife?

– To nije tvoja stvar.

Pogledavši ga još jednom mrko, Enderbi pusti meleza i vinuvši se u sedlo, odjaha. Čizam s olakšanjem odahnu i odjednom oseti neobičnu slabost u nogama. Taj šerif je opasan, zaključio.

Desetak minuta kasnije Kol se zabrinutog pogleda pojavi iz kuće. – Je li otišao? – upita.

– Bolje bi bilo da se još neko vreme niste pojavili, za slučaj da se osvrne, gazda. – Ukrotitelj se posveti popravljanju iskrivljene ograde. – Gde ste se bili sakrili?

– Gore, u potkrovlju. Video sam ga kako te je pričepio uz ogradu.

– Da, on nešto sumnja... i čini mi se da vas i Blejda želi po svaku cenu da se dočepa. Toliko želi da vas se dočepa da računam kako posao za koji ste me platili вреди mnogo više od dvesta dolara.

Kol se trže: – Šta sad to znači?

Melez sleže ramenima: – Šerif je rekao da će se zadržati u Flintoku i naredio mi je da ga obavestim kada se misis Danton vrati s ostalim kauboji-

ma, te da mu javim da li ste i vi s njima ili niste. Pretpostavljam da bi vam vre-delo nešto ako ga ne poslušam.

– Prokleti, prljavi ucenjivaču! – Kolo-va ruka se nadvila nad drškom revo-lvera, ali je zastala kao zaleđena kad je Čizam podigao ruku:

– Polako! Šerif je još bližu i mogao bi čuti pucanj! – Sačekao je da Kol, psu-jući, skloni ruku s kolta pa nastavio: – Hajde da sklopimo sporazum, mister Kole! Hoću reći, ja bih i sada mogao da pojašem za šerifom i da ga obavestim...

Kolu sevnuse oči. – Izgleda da si me saterao u tesnac. Dobro... koliko tražiš?

– Pet stotina. Sem ovih dvesta, koje smo već dogovorili.

Kol ga pogleda kao da će ga smožđiti:

– A šta ako ti kažem da ideš dođa-voľa?

Čizam se osmehnuo: – Možete i to. Onda bi se videlo šta bi se desilo – pokazao je rukom prema preriji. – Enderbi bi mogao čuti pucanj. A može se i ušančiti na vrhovima ovih brežu-ljaka i uperiti durbin ovamo. Bio bi izne-nađen kad bi umesto jednog čoveka video dvojicu, od kojih je jedan Net Kol.

Kol se zagledao u sve sićušniju figu-ru šerifa Enderbija. Ovaj je već bio toliko daleko da nije mogao čuti viku. Uzdahnuo je duboko. – Dobro, shvatam situaciju. Kada šerif bude dovoljno da-leko odjahaćemo tamo gde sam ostavio novac od plata...

– Novac od plata? Možda je trebalo da tražim više.

To je prevršilo meru, zaključio Kol i potegnuvši revolver, udario je njime Čizama pljoštimize. Melez je bio iznena-đen, ali je ipak uspeo da ustukne korak

i udarac je izgubio nešto od svoje ubo-jitosti, mada ga je oborio na zemlju. Nastavio je da se kotrlja, bežeći od Kola, koji je jurnuo za njim, udrajući ga nogama. Pre nego što je imao vreme-na da ustane, Kol mu je priskočio, šut-nuo ga nogom u rebra i još jednom uda-rio revolverom, ali ovaj put po glavi. Koža prsnu i krv mu poteče niz lice. Či-zam pade na ruke i kolena i Kol priđe da ga još jednom udari, ovaj put dršk-om. Čizam odskoči ustranu, tako da ga drška revolvera nije pogodila po glavi već po vrhu ramena, tako da je ovaj jauknuo od bola. Udarac mu je slomio ključnu kost.

S jednom rukom, koja mu je besko-risno visila, Čizam je uspeo nekako da ustane i provuče se između gredica korala za konje, a Kol se uputi za njim. Melez se umeša između četiri konja, koristeći njihove uplašene pokrete da Kola zadrži na odstojanju. Vikao je i mahao šeširom u ruci i konji su se gu-rali i vrteli u krugu, dižući oblake pra-šine. Osećajući jak bol u ruci i vrtogla-vicu, Čizam poteže zasun na vratnica-ma korala i nađe se na golim leđima jednog od konja. Držeći se čvrsto za grivu, nogama je poterao životinju i u punom trku preleteo preko dvorišta. Kol nije mogao drugo do da ispali hitac za njim. Do đavola s Enderbijem, čuo ili ne čuo. Više mu to nije bilo važno, jer nije nameravao da dopusti melezu da pobegne.

Čizam se zaljulja od udarca taneta, koje ga je pogodilo u leđa, ali se i dalje držao za grivu, puštajući konja da u pu-nom trku juri kud hoće. Konj je projurio pored staje za seno, u suprotnom smeru od onoga kojim je otišao šerif.

Kol pomisli kako je to čista igra sreće što se konj uputio tim pravcem. Pogledao je kratko i uverio se da Enderbi nije promenio smer kojim je išao, što je značilo da nije čuo pucanj. Dograbilo je ular svog konja i odvuкао ga do ograde, gde je preko grede bilo prebačeno njegovo sedlo. Dok ga je sedlao nije skidao oka s Čizama, koga je konj u galopu nosio preko ravnih pašnjaka prema počecima talasastog terena, odakle su počinjale uvale i jaruge, koje čak ni Serena nije dobro poznavala. Vinuvši se u sedlo, Kol snažno mamuznu konja. Jurio je tako do početka krševitog tla, gde je zategao vođice i zastao. Napregao je sluh, očekujući da će na tvrdom tlu čuti odjek kopita. I posle nekog vremena ga je i čuo negde ulevo, verovatno nešto dalje od sledeće jaruge. Poterao je konja preko neravnog terena i sa malog uzvišenja ugledao za kratko Čizama, još uvek na konju, dosta daleko napred. Poterao je svog konja duž ivice jaruge, nameravajući da na kraju klanca preseče Čizamu put, ali kad je stigao tamo od meleza nije bilo ni traga.

Vratio je kolt u futrolu i iz sedla izvađio skraćenu sačmaru, a onda oprezno ujahao u klanac. Ali više nije video begunca. Počeo je da proverava okolne jaruge i uvale, ali uzalud. U smiraj sunca, psujući, vratio se na ranč, s nadom da će prokleti mešanac negde lagano izdahnuti.

*

Od gaza na reci Simaron jahali su nazad umerenom brzinom. Holideju je sve vreme bilo neugodno gledajući tužnu Serenu Danton. Bila je finansijski

uništena i morala se osećati jadno. Zapadnjak je grizao sebe, govoreći u sebi kako je žena nedužna strana u obračunu između njega i njenog oca. Ali nedužna je bila i Ketlin Porter! Ipak, nije mislio da će, jašući kraj nje, toliko dugo morati da prisustvuje njenom jadu. Još mu je teže padalo to što se Serena okrenula njemu, tražeći u njemu – uzročniku njene nesreće – neku utehu.

Kada je prvi put sigao na ranč da se dočepa Kola i otkrije istinu o njemu pomislio je da će mu njegova kćerka dobro doći kao oruđe i tada nije osetio ni trunku žaljenja. Nije zapravo žalio ni zbog čega što je učinio od kako je napustio brvnaru na Bravo Krestu i krenuo tragom zločinaca. Sve što je uradio doživljavao je kao nešto najnormalnije. Sada ga je jad te mlade žene počeo nagrizati.

Serena Danton mu nije značila ništa. Razume se, ona je bila lepa žena, samozadovoljna i samodovoljna. Prema svakome je postupala odmereno, korektno i s uvažavanjem. Ali to je bilo sve. Govorio je sebi kako je ona kći Natana Kola i kako je to jedino važno, a ne neki drugi njeni kvaliteti. Pogotovo nije trebalo da se obazire na interesovanje koje je prema njemu pokazivala. Vraćajući se na ranč S.D. uveravao je sebe da ako je on i morao da je iskoristi kako bi ščepao njenog oca, onda je to samo njena zla sreća. Ali, zaboga, zar je morala da bude toliko proketo žalosna i još povrh toga da od njega traži i očekuje reči utehe?

Sa onim što im je od konja ostalo posle napada Indijanaca nije im preostalo mnogo izbora za buduće dane.

Tokom napada konji su pokidali konopce i polovina ih je pobegla, uglavnom polovina mustanga, koje je pohvatao i ukrotio uz pomoć Stjua i Birča u kanjonu Pinto pre nego što su započeli dogon stoke na sever.

Poup je bio sumoran i želeo je samo da što pre umakne s indijanske teritorije i da za sav svoj trud i doživljene nevolje barem nešto izvuče. Što se tiče Stjua i Birča, oni su bili kauboji litalice i ako ostanu bez posle to je značilo samo da će novi posao morati potražiti na nekom drugom mestu. Ovo što im je sada pretilo bilo je samo privremeni prekid i ništa više.

– Šta ćete vi učiniti, Krise? – upitala ga je Serena jedne večeri dok su sedeli pokraj logorske vatre? – Hoćete li poći dalje na zapad?

– Pa, iskreno govoreći, nisam još razmišljao o tome – odgovori zapadnjak zamišljeno, što je bilo tačno, jer on nije nikako dozvoljavao sebi da razmišlja o bilo čemu drugom sem o hvatanju i kažnjavanju Natana Kola.

– Što se mene tiče... – nastavila je žena. – ja ću morati da prodam ranč kako bih izmirila dugove. Neće mi ostati ništa što bih vam mogla ponuditi... – U glasu joj se osećao prizvuk očajanja.

– Možda do toga ipak neće doći – reče Holidej, navodeći vodu na svoj mlin. – Možda će vaš otac biti u stanju da vam nekako pomogne.

Serena odmahnu glavom:

– On nema novca, Krise. Nema čak ni uobičajenu vojnu penziju. Očigledno da je tokom službe bio malo buntovan, jer je ražalovan i druge stvari. U svakom slučaju, znam sasvim pouzdano da

nema novca da mi pomogne. Čak to ne bih mogla ni da ga upitam.

– Ne isplati se biti suviše ponosan – posavetova je zapadnjak. – U svakom slučaju, ako ipak bude mogao pomoći, on će vam tu pomoć svakako ponuditi, zar ne? Neće biti ni potrebno da je sami zatražite.

– Šta вреди pričati o tome? – u Sereninom glasu osećala se nervoza. – Situacija je više nego očajna i neće se popraviti.

– Ne verujem da će sve biti tako rđavo i da ćete sasvim propasti, Serena. Hteo sam da vam zapravo kažem kako vi izgledate tako čvrsti, nezavisni. Verujem da ćete se dočekati na noge i da ćete se opet dići.

Žena se slabo osmehnula.

– Ranije sam uvek imala u rezervi poneki dolar. Za svaki slučaj, Krise. Ali ovaj put sam sve uložila u ovo krdo. Ranč je zadužen i založen. Biću srećna ako iz svega ovoga izađem sa sedlom i konjem na kojeg mogu uzjahati i otići.

Zapadnjak je počeo da kune u sebi. Ovo što je sada čuo i želeo je čuti kako bi Kolu vezao ruke i oborio ga konačno na kolena... Ali sada je ispalo kako je ova žena više pogođena od samog krivca. Ali zdrava je, tešio se, i preživeće, a možda će i on posle svega naći načina da joj pomogne.

Govorio je to u sebi, pokušavajući da ublaži osećanje sopstvene krivice.

*

Zaustavili su se na severozapadnom prevoju i u daljini ugledali nanizane

zgrade ranča. Serena se okrenula u sedlu i pogledala Neta Poupa. •

– Vi možete uzeti stoke koliko hoćete i poterati je još dok jašemo kroz pašnjake, Nete – predložila je kako bi razbila Poupovu dilemu.

On se zagledao u njeno lice.

– Dok smo se vraćali nešto sam razmišljao, madam. Garni i Šon imaju dole na jugu familiju. Bilo bi pošteno da uzmem i za njih bar onaj deo koji su zadržali dok nisu poginuli.

– Naravno – složila se Serena.

Poup se počeo po bradi.

– Pa... mislim da će pedesetak grla biti dovoljno da namirimo naša potraživanja... Računajući po ovdašnjim cenama stoke.

Serena je bila iznenađena i zbunjena. Ne bi se cenjkala ni da je Poup tražio da uzme sve do poslednjeg grla.

– A šta vas sprečava da ih poterate tamo gde su cene tri-četiri puta veće? – upita ga zapadnjak.

Poup sleže ramenima:

– To je već moja stvar...

– Pošto je tako, onda verovatno neću moći da platim ono što dugujem Stjuu, Birču i Krisu – usprotivila se sada Serena.

– Moj deo ne računajte – javi se Holidej.

Stju i Birč se nelagodno promeškali u sedlu.

– Evo šta ću vam reći... Sam ne bih mogao da teram pedeset goveda – reče Poup. – Uzeću Stjua i Birča i platiću im nadnice za vreme trajanja puta. Možda ću ih čak i zadržati kada dođem kući...

Serena pogleda dvojicu kauboja.

– Na vama je da odlučite. Meni se čini da ponuda nije loša.

Kauboji klimnuše glavom u znak pritanka i složise se da teraju stoku s Poupom. Od samog početka putovanja sve svoje stvari nosili su sa sobom, tako da nije bilo potrebe da se vraćaju na ranč. Posle kratkog pozdrava pošli su s Poupom da skupe goveda i poteraju ih na jug.

Kada su se ta trojica udaljila, Serena pogleda Holideja.

– A šta je s vama, Krise?

– Ja bih zasad pošao s vama na ranč i srediо bih da se konji smeste u koral. Voleo bih da ostanem još malo dok ne smislim šta ću preduzeti. U međuvremenu mogao bih da vam nešto i pomognem. Možda da uhvatim još divljih konja. Kada ih ukrotim mogli biste ih prodati i nešto zaraditi.

– Hvala vam, Krise – na njenim usnama pojavio se slab osmeh. – To ćemo još videti. Ali, u svakom slučaju, možete ostati na ranču... onoliko koliko želite.

Dok klimnu glavom i njih dvoje se uputiše preko ravne prerije dalje prema rančerskoj kući.

Natan Kol je izašao da ih dočeka s puškom u ruci. Na brzometnoj spensercici obarač je bio nategnut.

*

Serena je začuđeno nabrala obrve videvši da njen otac niti je spustio pušku niti otkočio obarač.

– To ti ne treba, tata.

Kol preteći pogleda zapadnjaka:

– Kako to da ste se vratili? Gde su ostali?

– To je vrlo duga priča, oče – odgovori mu Serena, sjahavši i uputivši se

prema njemu. Namrštila se još više kada je ovaj koraknuo u stranu da bi neprekidno mogao držati na oku Holideja, koji je takođe u tom trenutku sjahao i stao pored svog konja. – Tata, šta nije u reči? – upitala ga je.

– Ne verujem ovom čoveku.

– Ne budi lud – rekla je njegova kćerka i odlučno odgurnula cev uperene puške u stranu. – Kris mi je bio od velike pomoći... Hajde, dođi unutra i ispričaću ti sve kako se dogodilo.

Kol je i dalje zurio u Holideja, koji je nepomično stajao pored konja, napet, ali ne odajući svoju napetost. Čak je uspeo da se krajičkom usana osmehne Kolu. Pretpostavljao je kako je Kol konačno zaključio ko je on i da se sada znoji i žarko želi da ga ubije, ali da to nije u stanju da učini pred svojom kćerkom. U svakom slučaju ne bez nekog očiglednog, jakog razloga. Onda se Dok naglo okrenuo i počeo da rasedlava svog konja.

Kol se kratko vreme dvoumio, a onda je, na kćerkino navaljivanje, lagano otpustio obarač puške i pošao za njom u kuću, motreći zapadnjaka preko ramena. Holidej je samo klimnuo glavom, zadržavajući i dalje na licu izveštačen, polovičan osmeh. Digao je sedlo s konjskih leđa i prebacio ga preko ograde koralu. Onda se vratio da rasedla i Sereninog konja.

Na drugoj strani dvorišta, nedaleko od koralu, ugledao je dna razbijenih boca na kojima je Kol vežbao gađanje. Holidej značajno klimnu glavom. Jeste, igra je uskoro trebalo da počne, pomislilo je. Pa dobro. To mu je sasvim odgovaralo. Ukoliko pre do obračuna dođe, utoliko bolje.

*

I Den Enderbi je smatrao da će biti utoliko bolje ukoliko brže okonča posao zbog koga je došao. Ali trenutno od njegove volje ništa nije zavisilo i bio je prinuđen da čeka i da se zadovolji ispijanjem mlakog piva.

Već tri dana se protezao u salunu u Flintoku i dokoličio okolo po gradu. Po pravilu, trebalo je da bude u preriji i da motri na ranč „S.D.“ ali je imao predosećaj da će čekajući postići bolje rezultate nego što bi se normalno mogao nadati. Još dosta davno naučio je da veruje ne samo onome što vidi i čuje, nego i svojim slutnjama. A ovoga puta ta slutnja je bila vrlo jaka.

No, čak i kad bi mu od toga zavisio život, nije mogao da pretpostavi šta će se dogoditi. Bio je prilično siguran kako se Kol nalazi na ranču njegove kćeri i da se tamo krije, a da je Čizam bio postavljen samo kao fasada. Proveravajući po Flintoku, brzo je došao do interesantnog otkrića: Čizam je važio za vrlo lošeg strelca, pa je stoga bilo malo verovatno da je on pogodio one boce na ogradi koralu na ranču Serene Danton.

Postojali su, dabome, i drugi znaci da se Kol skriva, pa je sve vreme dok se bavio na ranču bio u iskušenju da izvrši temeljit pretres, da prevrne kamen na kamenu kako bi ga našao, ali mu je taj isti predosećaj čak i tada govorio da ne prenagli, nego da odjaše i čeka.

Sada mu je već bilo čekanja do guše. A i kuvarsko „umeće“ krčmareve žene i mlako pivo dovodili su ga do ludila. Bilo je već vreme da ponovo odjaše do ranča S.D. Blžio se trenutak kad će početi da se odmotava klupko. Holidej je

morao biti negde u blizini, ili ako ne baš u blizini, ono na putu nazad. Taj čovek, po Enderbijevoj računici nikako neće otići toliko daleko da Kola ispusti iz vida. Sem ako za to ne bude imao neki jak razlog. No, u svakom slučaju, vratiće se na ranč mnogo pre nego što prođu dva meseca. Holidej je bio bistar i energičan stvor, znao je to Enderbi. On će se pojaviti onda kada ga Kol bude najmanje očekivao. A isto tako i Enderbi. Ako bude mogao da ih obojicu uhvati zajedno, utoliko bolje, ali svakako će gledati da ih uhvati brzo jednog za drugim.

– Šerife!

Enderbi se trgao iz misli i podigao glavu. Opazio je uzbuđenog krčmara koji je s drugog kraja prostorije hitao ka njegovom stolu.

– Šerife Enderbi! Dođite brzo! Napolju leži neki čovek na samrti! Traži vas...

Šerif poskoči, žurno priđe dvokrilnim vratima i izađe na blještavo sunce. Dvojica građana pridržavali su jednog čoveka da ne padne s izmorenog konja.

U prvom trenutku šerif nije prepoznao tog čoveka. Čuo je povike građana koji su uzbuđeno galamili gledajući konjanikove teške rane, a onda, kada je klekao pored ranjenika, koga su u međuvremenu skinuli s konja, jedan od onih koji su ga spustili na tle skinuo mu je šešir i šerif ugleda lice povređenoga. Bio je to Monte Čizam. Kao što je krčmar uzbuđeno tvrdio, melez je bio na samrti. Po povredama na licu i glavi videlo se da je premlaćen toliko koliko je živ čovek jedva mogao izdržati, a sem toga, na leđima je imao i ranu od kuršuma.

– Čizame, upao si u vraški veliku nevolju – obratio mu se Enderbi bez ubijanja. – Ko ti je to učinio?

Čizam je otvorio podnadule očne kapke i ispod njih su se ukazale njegove oči ispunjene bolom. Očipovreda lice mu je bilo modro, a između masnica belo kao kreč i izbrazdano borama, nastalim od bolnog grčenja. Donja usna bila mu je izgrizena od ugriza sopstvenih zuba. Usne su mu se počele micati kada je prepoznao Enderbija i ovaj je bio prisiljen da se sagne veoma blizu njegovom licu kako bi uhvatio odlomke isprekidanih reči.

– Kol... – Čizamove grudi su se uzdignule u naporu da još nešto kaže. – Tukao me je... revolverom... ostavio me je da umrem...

– Kol je na ranču?

Čizam klimnu glavom:

– Tamo je... čekaće vas...

– Tako sam i računao. A onaj čovek... Blejd ili Holidej... kad će se on vratiti?

Melez je odmahnuo glavom, zaustio nešto da kaže, zakolutao izbuljenim očima i krkljajući iz dubine pluća počeo da kašlje.

– Neće još dugo živeti – obrati se šerif okupljenim građanima. – Namestite ga što je udobnije moguće. Ja idem za trenutak da obavim jedan važan posao.

Obišavši oko gradske štale, izvukao je iz futrole jedan od svoja dva velika vojnička kolta i proverio da li je pun i da li mu mehanizam pravilno funkcioniše. Predosećaj, koji ga je danima progonio, govorio mu je da će ovaj dan doneti veliki obračun pa je želeo da sve njegovo oružje besprekorno funkcioniše kada dođe do ukrštanja pogleda i

pucanja. Nameravao je da na scenu stupi s oružjem i nije mu ni na kraj pameti padalo da dopusti da se iz obračuna, koji je predstojao, Kol ili Holidej izvuku. Računao je takođe da će za glavne učenjenih dobiti dobru svotu novca, koja će mu omogućiti da se domogne guvernerskog položaja...

*

U ovom starom, zlobnom svetu malo je šta moglo probiti tvrdi oklop oko srca Natana Kola. Za dvadeset godina službovanja u vojsci mogao je videti sve i svašta: patnje, bedu, muke, poniženja. Video je i kakve su posledice toga po ljudska bića. U početku je to u njemu izazivalo gnev, ali kasnije je došla rezignacija i to ga više nije pogađalo.

Ali nevolja i jad njegove kćeri probile su ljušturu oko njegovog ogrubelog srca i uzdrмали starog vojnika do temelja.

Odmakao ju je od sebe i zagledao joj se s visine u lice.

– Kćeri, nije valjda sve tako zlo kao što misliš?

– Jeste, tata... Ja nisam od onih koji se lako predaju, ti to znaš. I ne preterujem. Zaista sam upropašćena i prezađuzena. Moraću da prodam ranč i jedino se nadam da ću od toga dobiti dovoljno da sve dugove podmirim.

Kol bespomoćno raširi ruke:

– Pa dobro, nije to kraj sveta, Serena. Hoću da kažem, ako već moraš da prodaš ranč, ima i drugih mesta na svetu... Evo, ja ne bih mogao da zauvek ostanem ovde, ali pre nego što pođem mogao bih se postarati da se negde smestiš...

Serena ga je pogledala sa većom uznemirenošću nego ikad:

– Oh, tata, valjda nećeš opet otići?

– Pa, ne znam. Ti znaš da mene mesto ne drži. Ali glavno je da se ti negde središ.

– Tata, to nije nimalo lako. Ten je ovde počeo i mi smo veliki deo sebe uložili u ovaj ranč. Prodati ga biće nešto najteže što sam ikada morala da učinim. Krenuti iz početka nije moguće. Činjenica da ću sve napustiti uništiće mi svu snagu i sve nađe.

Kol nabra obrve. Više za sebe nego obraćajući se njoj, rekao je:

– Znao sam šta osećaš, ali nisam znao da ti je toliko stalo do ovog ranča... – Pogledao je Serenu i činilo se kao da će se osmehnuti: – Na koliku sumu je založen ranč?

– Oh, na nekoliko hiljada, čini mi se. Ne znam tačno... To ću verovatno raščistiti i mislim da će biti bolje ako to što pre uradim. Mogu sutra poći s Krisom u Flintok i potražiti mister Holivela. On je vlasnik saluna i pre nekoliko meseci ponudio mi je da kupi ranč na bazi ortakluka. Videću da li je još zainteresovan.

– Onaj krčmar? – upita Kol iznenađeno. – On mi nije izgledao da ima više od dva dolara!

– Oh, ima, tata! On je bogat. Ako on ne bude hteo da kupi, moraću potražiti nekog drugog.

Videvši njeno očajanje, Kol donese odluku.

– Sto mu gromova! – uzviknu. – Izgleda da će ti to slomiti srce. E, ja to neću da dopustim! Ja ću platiti dug umesto tebe i onda nećeš imati više nikakvih briga.

Serena ga je iznenađeno pogledala.

– Ali, tata! Rekla sam ti da dug iznosi nekoliko hiljada... oko četiri hiljade, zajedno s kamatom, čini mi se...

– Imam toliko para. Nije važno otkud mi. Imam toliko i još mnogo više. To mi je vojska dugovala. No to nije važno. Važno je da ću izmiriti tvoje dugove, kćeri. – Lice mu se odjednom smračilo. – Kao i još nekoliko drugih računa, uključujući i onog Kristijana.

– Šta hoćeš time da kažeš, tata? Šta nije u redu s Krisom?

– On te je uvukao u ovo. Da nije bilo njega ne bi izgubila svoju stoku.

– Ne prihvatom to, tata! On mi je samo predložio, a ja sam donela odluku... Ali još nešto ne razumem... Mislila sam da ti vojska ništa ne duguje...

– Hteo sam da to bude neka vrsta iznenađenja. Izgleda da je ovo trenutak da taj novac korisno upotrebim. Četiri hiljade, kažeš? Sačekaj me ovde da ti ga donesem...

Okrenuo se i krenuo do stepenica koje su vodile u potkrovlje.

*

Holidej je bio zaokupljen nekim poslom iza korala kada je Serena dotrčala i blistajući očima saopštila mu novost. Promena na njoj bila je skoro neverovatna.

Zapadnjak, međutim, nije delio njeno oduševljenje. Videvši njegovo ozbiljno lice i ona je prestala da se osmehuje.

– Krise... zašto me tako gledate? – upitala je.

– Je li vam otac rekao odakle mu taj novac?

– Od vojske. Vojska mu je dugovala.

– Možda je on smatrao da mu vojska nešto duguje. No, nije baš tako kao što vi mislite. Činjenice stoje drugačije.

Nabrala je obrve:

– Šta hoćete da kažete?

– Ukrao ga je. Eto šta hoću da kažem. Ukrao je novac namenjen za plate vojnika u tvrđavi Trinitu.

Serena se zateturala, nesposobna da ma šta kaže. Prošlo je dosta vremena dok je uspela da promuca:

– Otkud vi to znate, Krise? To je sigurno laž. Ali zašto mi vi to govorite? Jeste li poznavali moga oca pre nego što ste došli ovamo?

– Nisam ga poznavao. Bar ne lično. Znao sam samo šta je učinio, uključujući tu i silovanje i ubistvo jedne mlade žene.

Ispružila je ruku i naslonila se na ogradu korala, a lice joj je postalo samrtnički blede. Odmahnula je glavom nekoliko puta i počela micati usnama kao da hoće nešto da kaže, ali s njenih usana nije silazila ni reč. Neverica i zaprepašćenje oduzeli su joj moć govora. Holidej je zaključio da plan koji je skovao treba sada dovesti do kraja:

– To nije lepa priča, Serena, ali je morate čuti.

Žena je ubrzano i šumno disala. Kada je prvo zaprepašćenje prošlo, zamenio ga je bes koji je sve više rastao:

– Zašto? Zašto mi govorite tolike laži, Krise? Ja... mislila sam da smo... Mislila sam da se lepo slažemo. Zašto hoćete da me mučite?

– Ne želim da vas mučim. Samo vam govorim istinu za koju će vaš otac morati da iskusi zasluženu kaznu.

– Gospode Bože, to nije moguće! – zavapila je i ustuknula.

Holidej je pošao za njom, zgrabio je za ruku i povukao je nazad tako da se spavaonica za kauboje našla između njih i glavne kuće. Pritisnuo ju je uz ogradu koral a i ona se počela boriti da bi se oslobodila njegovog stiska, pa kada je videla da ne može, zamahnula je šakama ne bi li ga noktima dokačila policu. Dok je trgao glavu unazad i pritisnuo joj obe ruke svojim rukama. Zamahnula je kolenom i uspela da ga udari u kuk. Kako bi je onemogućio da ponovi nešto slično, Dok ju je pritisnuo telom uz ogradu i njegovo lice se našlo samo nekoliko centimetara daleko od njenoga.

– Vi ste ludi! – zajecala je nemoćno.
– Sve je to plod vaše bolesne fantazije.

– Nije! Ime Ketlin Porter nije fantazija – procedio je kroz zube. – Pitajte koga hoćete u tvrđavi Samner da li je ta nesrećna žena postojala i kako je okončala život.

– Ja... nisam zainteresovana da to znam! – odgovorila je Serena, ali joj glas nije zvučao ubedljivo.

– Niste zainteresovani? Ne možete tako olako preći preko ljudskih sudbina, Serena. Ako to činite, niste ništa bolji od svoga oca.

Serena je progutala vazduh i liznula usne.

– Slušajte, Kris... ako je to vaše pravo ime...

Dok zavrti glavom.

– Moje je ime Dok Holidej.

– Mister Holideje... – prošaputala je – ja zaista ne želim više da čujem za vas. Hoću samo da se vratim nazad u kuću...

Rekavši to, počela je ponovo da se otiima, ali ju je Dok čvrsto držao i

odmahujući glavom netremice je gledao u oči.

– Ne, još nikuda nećete otići! Želim da saznate šta su vaš otac i njegovi pajtaši učinili. Tek tada se možemo vratiti u kuću! A kada se vratite, zapitajte oca da li je istina ovo što sam rekao i pritom ga gledajte u oči.

Očajnički je odmahнула glavom:

– Ne! Neću da slušam!

– Morate. Ili, ako nećete, možete vrištati i dozvati ga da dođe ovamo, a ja ću ga u tom slučaju ubiti čim se pojavi.

Zagledala se u zapadnjakovo lice, ledeno kao kamena maska i znala je da on ne blefira. Ali više od toga plašilo ju je nešto drugo. U dubini duše znala je da to što će joj reći nije laž i da se odigralo upravo onako kako će i čuti. To saznanje kidalo joj je dušu. I što je bilo najgore: bojala se da će početi verovati Holideju.

Kada je završio priču, Serena je dugo ćutke stajala a u njoj se kupila gorčina. Uхватила se za poslednju slamku:

– Možda je to ipak bilo delo Indijanaca koje ste pomenuli...

Zapadnjak je odmahnuo glavom:

– Tako sam i ja u početku mislio. Koplje, strele, skinut skalp... Ali sve je to bilo sračunato da zavera. Jedan od Indijanaca mi je na samrti rekao da je zločin delo belaca. Vrativši se nazad do kolibe, našao sam tragove koje ranije nisam zapazio. Pratio sam trag petorice belaca do tvrđave Samner i tamo od federalnog šerifa saznao za pljačku vojničkih plata i imena pljačkaša. – Počeo je da broji: – Slim Dugen mrtav, ubio ga je vaš otac, Ves Kristi mrtav, gurnuo ga je u provaliju vaš otac, Valt Romero i

Raf Sentel mrtvi... sredio sam ih ja u Oktobar Kriku. Svi su oni bili prijatelji vašeg oca. On ih je odveo u krađu... i u zločin nad Ketlin Porter.

Serena je grčevito stezala ogradu korala. Lice joj je oblio ledeni znoj. Nemo je zurila u zapadnjaka, uverena da govori istinu. Sva imena koja je nabrojao i njen otac je povremeno pominjao u pismima koja je slao svakog meseca zajedno sa malim sumama novca... Ne, govorila je sebi, Holidej mora da je ta imena odnekud saznao i sada ih je koristio da bi mu priča bila uverljivija...

– Žao mi je samo zbog jedne stvari, Serena – nastavio je Dok. – To što sam iskoristio vas. Tamo dole, na reci Simaron, dogovorio sam se s odbeglim Komančima da otmu vaše krdo. Nisam pretpostavljao da će tom prilikom neko biti ubijen, ali je trebalo da znam da otpadnici žude za krvlju. Znao sam da vaš otac, ako budete izgubili stoku i propali, neće moći da stoji po strani i neće dopustiti da izgubite ranč. Pretpostavljao sam da će se ponuditi da isplati vaše dugove i da će morati otkriti da ima novaca. To se i obistinilo i to je potvrdilo njegovu krivicu. Žao mi je. Nisam hteo da vas povredim i ne očekujem od vas da ćete me razumeti i oprostiti mi, ali krivci za zločin biće kažnjeni i pravda zadovoljena, a ni vi ipak nećete propasti.

– Kako... kako to mislite? – začudila se žena.

– Novac će ostati u kući i vi ćete ga sigurno pronaći. Vojska neće biti na šteti, jer će osiguravajuća kompanija nadoknaditi štetu. Ja ću ćutati, a niko drugi ništa o tome neće ni znati...

– Holideje!

Na zvuk Kolovog glasa zapadnjak se okrenu i ruka mu munjevito jurnu ka dršci revolvera.

– Sklanjaj se s puta, Serena! – doviknu Kol, držeći u ruci uperen revolver.

Njegova kći je, međutim, stajala kao skamenjena, nemoćna da učini ma i najmanji pokret. Dok ju je zgrabio i odgurnuo prema ocu i kada je bandit pružio ruke da prihvati svoju kćer, on je opalio. Ali nije pucao da pogodi. Metak je poleteo uvis, ali dovoljno blizu da naterala Kola da uvuče glavu u ramena i nasumce opali na protivnika.

Holidej se bacio prema ogradi korala i privukavši se između prečki, utrčao među uskomešane konje. Nije se usudio da puca u Kola u strahu da ne pogodi Serenu, pa je pokušavao da ga odvuče što dalje od nje. Kada se to dogodi, Dok je znao da neće promašiti.

Sklanjao se i uzmicao pred uzdignutim kopitama konja, koji su uplašeno poskakivali i vrteli se u krug. Iza njega Kol je odgurnuo Serenu dalje od sebe, jer je ona pokušala da ga dohvati za ruku u kojoj je držao kolt.

– Ne, tata! – vikala je. – Neću više ubistava! Za ime božje, ne!

Kol ju je, međutim, grubo odgurnuo u stranu, skočio do ograde i popeo se na najvišu prečagu. Odatle je spazio zapadnjaka koji se probijao između gomilu, ne zajući da li će pogoditi nedužne životinje. I zaista, jedan konj je njisnuo i krv mu je linula iz vrata gde ga je pogodilo tane. Kol opali još jednom i još jedna životinja njisnu i klecnu na kolena prednjih nogu.

– Tata! – završitala je Serena preplašeno.

Ali Kol je želeo da bez odlaganja završi obračun i kada je ugledao Holideja koji je na drugoj strani korala pokušao da preskoči ogradu, podigao je kolt, nanišanio i opalio.

Od udarca metka zapadnjak se zavrteo u krug i pao preko svog sedla, koje se nalazilo prebačeno preko ograde korala!

Bleda kao avet, Serena je ponovo pokušala da zgrabi oca za ruku, ali ju je ovaj odgurnuo u stranu, očiju iskolачenih od želje da stvar dokrajči. Nikada do tada kćer ga nije videla takvog i u ovom grubom čoveku jedva da je mogla da prepozna svog oca. Pomislila je da je tako morao izgledati kada bi polazio u bitku. Lice mu je bilo izobličeno i na njemu se toliko ogledala želja za ubijanjem da joj je od toga pripala muka. Dozivala ga je između prigušenih jecaja i trčala za njim, ali on nije zastao niti je progovorio ma i jednu reč. Najverovatnije je uopšte nije čuo, toliko je bio obuzet željom da uništi Holideja.

Serena je obišla oko korala i ugledala zapadnjaka na kolenima. Iz ranjenog ramena kapala mu je krv. Njen otac je potrčao prema njemu i udarcem čizme u grudi oborio ga u prašinu. Zatim je stao iznad njega i uperio mu kolt u čelo.

– Tata! Molim te, nemoj!

Serena je pokušala da ga zgrabi za ruku i da odgurne uperene revolver, ali se njen otac oteo i ponovo uperio revolver u zapadnjaka, opruženog na tlu.

– Sklanjaj se, Serena! – zaurlao je. – Dalje od mene!

Njegova kći je zurila u njega i kao u transu pošla da stane između njega i Holideja. Kol ju je povukao nazad.

– Iza mene! – naredio joj je.

Serena je stala i pogledala Holideja. Dok je bio ošamućen, ali se brzo vraćao sebi.

– Ovaj manijak s revolverom je vaš otac. Prepoznajete li ga?

– Zaveži! – Kol zamahnu nogom i udari ga. Serena je zgranuto pogledala oca.

– Zašto, tata? Zašto? – Glas joj je podrhtavao.

Kol je i dalje držao revolver uperen u Holideja.

– Čuo sam nešto od onih laži koje ti je govorio, Serena. U meni je nešto prepuklo... – Okrenuo se licem prema kćeri. – Serena, ti znaš da nikada ne bih mogao da učinim one strašne stvari o kojima je ovaj čovek govorio. Svesmogući Bože, reci da znaš!

Njegova kći stajala je nemo, zaprepasčena.

– Odgovori mi! Možeš li zamisliti da bih bio u stanju tako nešto da učinim?

Odmahnula je glavom i prošaputala:

– Ne. Naravno da ne mogu.

Kol klimnu glavom, a onda pogleda zapadnjaka:

– Svaki čovek koji pokuša da te uveri u takvu budalaštinu jedva da je vredan metka koji će ga odneti u pakao.

Serena ga naglo dodirnu po ruci. Holidej joj se brzo obrati:

– Pitajte ga onda zašto me je od početka mrzeo.

Kol pobedonosno klimnu glavom,:

– Dobro. Objasniću u čemu je stvar. On je bio izvidnik u Fort Trinitiju. Čuo je da ću dobiti sav zaostatak plate i po-

kušao je da me opljačka, ali su ga Ves Kristi i ostali moji drugovi u tome sprečili. Niko od nas nije želeo ničiju smrt. Čuo sam da su ga samo zadržali dok ja stignem ovamo. Ako mu je verovati, oni su sada mrtvi, što znači da ih je on ubio.

Serena nabra obrve:

– Kako ga onda nisi prepoznao čim se pojavio?

Kol se lukavo osmehnu i Dok je znao da je to pitanje očekivao.

– Ranije je nosio dužu kosu i bradu. A nosio je i odelo od jelenske kože. Sve to čini čoveka sasvim drugačijim.

Serena lagano klimnu glavom, očigledno prihvatajući to objašnjenje. Još uvek nije mogla da veruje da njen otac ima veze s tom pljačkom i ubistvom...

– Jedina istina u njegovoj priči – nastavi njen otac – je što je rekao kako je računao da ću, kada izgubiš krdo, biti prinuđen da pokažem svoj novac. Želeo je da bude siguran da je kod mene i da ga nisam ostavio u nekoj banci...

– Ne treba meni tvoj novac – reče Dok.

– Ali meni treba!

Holidej pogleda prema uglu spavaonice. I Serena se iznenađeno okrenula. Kol izusti psovku i pokuša da okrene cev kolta u tom pravcu ali nije bio dovoljno brz.

Teški Enderbijev konjički kolt grmnu. Kol se trže unazad i izgubi tle pod nogama. Udar metka oborio ga je na zemlju, ali je Kol uspeo da zadrži revolver u ruci i ležeći pokušao da podigne njegovu cev. Serena je vrisnula, ali je njen vrisak zaglušio drugi pucanj šerifovog kolta od kojeg je Kol s velikom rupom nasred čela ostao prile-

pljen za tle. Od toga prizora njegovu kćer izdadoše noge i ona se sruši na zemlju.

Enderbi se pojavi iza spavaonice i pođe prema njima s revolverom koji se još dimio. Ošamućenoj, skoro onesvešćenoj ženi dobacio je jedan surov pogled, a onda je okrenuo oči prema zapadnjaku, koji je pokušao da se digne.

– I ovako ti je dovoljno dobro – rekao mu je. – Ostani tako još malo. – Zastao je blizu Serene. – Je li vam dobro, madam?

Serena je ćutala i zurila u tle. Borila se sa osećajem mučnine.

– Prebacite nešto preko njenog oca, Enderbi! – procedi zapadnjak.

– Naravno – šerif dohvati Holidejevo ćebe s ograde i prebaci ga preko Kolovog krvavog tela. – A sada... gde je taj novac, Holideje?

Zapadnjak sleže ramenima, boreći se protiv bola u grudima. Rana je bila dosta duboka i prva utrnulost od povrede je prolazila.

– Prerano ste ga ubili, Enderbi – odgovori. – Nije rekao gde ga je ostavio.

– Pa, u kući nema mnogo mesta gde bi se tolika gomila novca mogla sakriti. Svakako ga nije ostavio daleko. Pogledaću oko i naći ću ga.

– Nakon što me ubijete – primeti zapadnjak mirno.

Enderbi klimnu glavom.

– Da, pošto te ubijem.

– Onda ćete morati da ubijete i ženu.

Enderbi ravnodušno slegnu ramenima.

– Možda neću. Kola sam ubio u samoodbrani. Uostalom, on je bio ucenjen. I ti si ucenjen, Holideje.

Iznenaden, Holidej podiže obrve. Onda klimnu glavom kao da se priseća:

– Jeste, sećam se da mi je šerif u Oktobar Kriku rekao nešto o tome da ste izdali poternicu za mnom. Za ubistva koja nisam počinio.

Enderbi se namršti:

– Možda. Ali nije važno. Moja priča zvuči bolje. – Osmehnuo se pakosno: – Vidiš, Holideje, nisam zaboravio kako si me u tvrđavi Samner udario puškom po glavi. Ali niko do sada nije još nekaznjeno učinio tako nešto Denu Enderbiju. A sem toga, izgledaće sasvim zgodno kada budem istakao svoju kandidaturu ako u mojoj biografiji bude pisalo da sam dvojicu takvih tipova kao što ste ti i Kol doneo mrtve preko sedla, napunjene kuršumima iz mog revolvera. To će značiti da sam ja čovek koji ozbiljno shvata svoju dužnost, a takve ljude građani cene i poštuju. Vaša smrt povećava moje šanse da budem izabran.

– A mi nećemo biti tu da kažemo da li ste našli novac ili ne – primeti zapadnjak.

– To je tačno – osmehnuo se šerif. – Naravno, ja ću ga naći makar morao kuću da razrušim do temelja. – Okrenuo se prema vlasnici ranča, koja je zurila u njega. – Tako ću, dakle, ipak morati oboje da vas ubijem, madam. Iskreno žalim.

– Holidej pomisli kako neće imati bolju šansu od ove. Počeo je da privlači noge k sebi, kako bi se mogao okrenuti i dohvatiti bovi nož koji mu je visio u kaniji na sedlu, ali se Enderbi okrenuo i video njegov pokret. Počeo je podizati cev revolvera, a oči su mu ubilački sijale.

– Ne! – kriknu Serena i baci se na njega.

U sledećem trenutku konjički kolt je grmnuo, ali je metak promašio i zario se u zid spavaonice. Enderbi glasno opsova i pokuša da povрати ravnotežu, što bi mu brzo i uspelo da se Dok, iako ranjen, nije munjevito uspravio i bacio se svom težinom na njga, poneo ga ispred sebe i tresnuo leđima o ogradu korala. Muklo stenjanje začulo se iz Enderbijevih grudi. Serena je kriknula jer je i sama bila gurnuta u stranu. Šerif ispusti revolver, ali je uspeo nadlanicom da udari Holideja po licu i ovaj posrnu i skoro pade kad ga je presekao bol od rane. Šerif se baci na njega, zamahujući i udarajući svojim ogromnim pesnicama. Holidej je uspeo da se otkotrlja i da istovremeno saspe Enderbiju u lice pregršt prašine. Ovaj je zastao zaslepljen i Holidej se ustremi na njega i zada mu seriju udaraca u pleksus, od čega se šerif presamiti. Od sledećeg udarca u vrat Enderbi pade na kolena. Holidej ga dočeka udarcem kolena u čelo od čega se šerif sruši u stranu kao oboren panj.

Ali i zapadnjak oseti ponovo oštar bol i skoro ošamućen, pritisnu rukom ranu na grudima. Pred očima mu se zamaglilo, a u ušima mu je zazvonilo kao daleko zvonjenje zvona.

Kada mu se pogled razbistrio ugledao je šerifa koji se mučio da ustane, lica izobličienog od mržnje i bola. Psujući na sav glas, izvlačio je svoj drugi pištolj iz futrole.

Holidej je instinktivno stupio u akciju. Izvukao je nož i zamahnuo njime da ga hitne. U istom trenutku kada je šerifov kolt grmnuo, njemu se oštrica

zarila u grudi. Iz njegovog grla ote se zvuk kao kad se čovek guši i revolver mu ispade iz ruke. Razrogačenih očiju zurio je u zapadnjaka nekoliko sekundi, a onda se ispružio po zemlji.

Holidej pruži ruku da se pridrži za ogradu, a drugom rukom pritiskao je ranu. Dišući duboko podigao je polako pogled do Serene. Ona je stiskala u rukama kolt njenoga oca. Onda ga odjednom pusti da padne i prekri rukama lice umrljano od suza.

Dok odahnu s olakšanjem. Zatim uze maramicu, natopi je vodom iz čiturnice i skide košulju da opere ranu. Rana ga je bolela ali je sada manje krvarila. Položio je maramicu na nju, a onda je skinuo remen i zategao ga oko grudnog koša.

Mlada žena se dotle pribrala. Stajala je blizu njega, bleđa i još uvek potresena od svega što se dogodilo. Onda tiho reče:

– Sve je gotovo... za vas, Holideje.

Dok lagano klimnu glavom.

– Šta ćete sada?

On slegnu ramenima:

– Ne znam. Nemam neki određeni plan. Verovatno ću se vratiti tamo odakle sam došao. Ta prostranstva još nisam dobro upoznao. A vi? Šta ćete vi?

– Pripremiti se za nov početak. Naravno, ako pronađem taj novac... Možda biste mi mogli u tome pomoći? Jer pošteno je da ga podelimo.

– Ja sam navikao da se sam brinem o sebi, Serena. To se odnosi i na novac.

Ali vama ću pomoći. Zaslužili ste to. A onda odlazim.

– Žurite?

Ženin glas je blago podrhtavao. Oklevala je, a onda ipak rekla: – Tako sam dugo bila sama, Dok. Ostanite bar dok se ne oporavite od rane na grudima.

Podigao je pogled, a onda ju je privukao k sebi.

– Hoću, Serena. A pokušaću da pomognem i vama da se oporavite od rane u duši. Sada mi pomozite da pokopamo ovu dvojicu. A što se tiče vašeg oca... znajte da ja potežem revolver samo kad sam primoran. Inače prepuštam zakonu njegov posao.

Ćutala je. Onda ga pomilova po kosi i tiho upita:

– Jesi li je voleo?

– Koga?

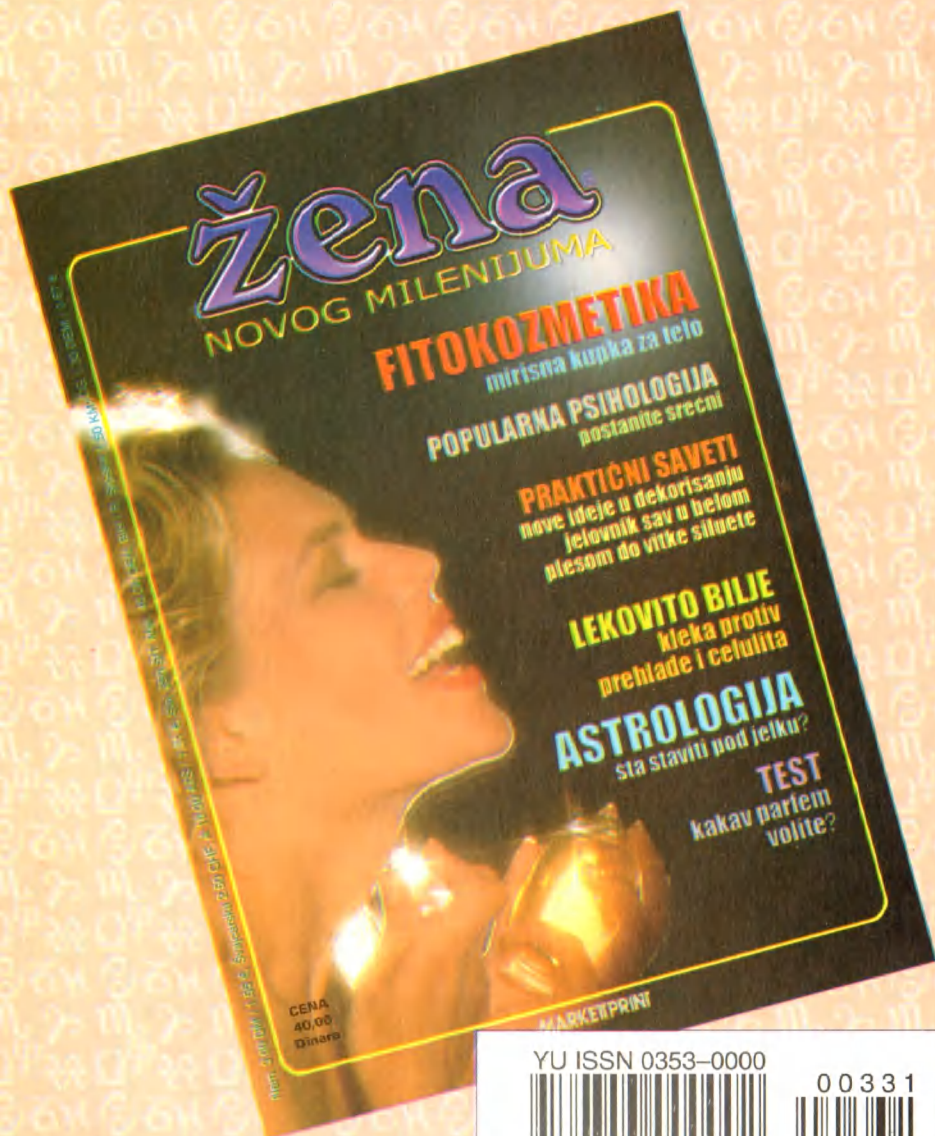
– Pa... onu nesrećnu devojkicu.

– Ketlin Porter? Ne onako kako ti misliš. Bio sam potresen njenom nesrećnom sudbinom.

– Hajde, osloni se na mene. Idemo prvo u kuću da te lepo previjem i da se odmoriš i okrepiš. – Onda se okrenula ka ocu i šerifu. Dugo je gledala, kao da se oprašta sa jednom deonicom svoga života. Zatim je izustila:

– Mrtvi mogu da čekaju. Živi ne mogu.

NALAZI SE U PRODAJI NA SVIM KIOSCIMA

YU ISSN 0353-0000

9 || 770353 || 000002

00331